Continentur in hoc Libro

Comentaria Caroli de Guarnatijs in Rub: de leg: 2.

Thomas Triuisanus de modo et ordine criminaliter procedendi inter Regulares.

Legalium libri Jo: Raymundi Tolosatis in q'bus uarij iuris articuli continentur.

Andreas Alciatus de singulari certamine.

Dialectica Legalis Christophori Hdeandorpelius.

Circa l'arresto e delle Corti e parlamento di Tolosa Ordonnanzes Faites. Gallice.

CLARISSIMO DOMINO

Sebastiano Foschareno Artium & medicinæ doctori ac lectori Excellentissimo nobili patritio Veneto, ac Patauinæ Academiæ reformatori Carolus G. S. P. D.

VM VIR *ornatissime, complures mihi occurrerent, qui & ingenio, & prudentia, ac non mediocri eruditione florerent, quibus sine mea iniuria, immo cum magno meo ornamento, hoc meum opusculũ dedicare posse, mihi ipsi persuadebam, tamen te unum præcæteris, eligendum putaui, cui cõmentariolum hoc, nõ sine maximo eius honore ac decore offerrem, necnon dedicarem, cum talis sis & omnibus esse uidearis, iustitiæ cultor, ut non superior, sed nec facile quisquam tibi par inueniri possit, Cumq; tanta sit in te omnium rerum naturalium cognitio, simul atque experientia, tantaq; in te animi integritas, non sine maximo omnium doctrinarum cumulo, ad bene beateq; uiuendum esse conspicia*

tur, quibus facile alios antecedas, & apud mortales summa de te sit admiratio, ut quod in te sit nō humanum, sed diuinum potius arbitrentur, illud etiam mihi & studiosis omnibus in primis admirandum uideri debet. Quod tantopere in te uiget, ac splendescit, ut eos nedum ames, sed maximis premijs afficere semper studeas, & eorum in dies honores augere nō desinas, quos bonarum artium amantissimos noris, Quod in principe aut in quouis magnificentissimo uiro laudabile semper fuit. Quibus omnibus impulsus uir illustris, summæq; authoritatis, apud eruditos omnes, Sebastiane Foscharene, has tibi potius quàm cuipiam alij meorum studiorum primitias, dedicare curaui, quas beneuola animi promptitudine suscipias uelim. in quibus siquid non ornatum, non expolitum, non ingenio elaboratum, inueneris, ætati meæ ac temporis breuitati ascribas uelim. quiq; in hoc genere profitentur, siquid minus bene dictum itidem offenderint, eos illud idem facere rogatos uelim. Polliceor tamen in posterum me accuratius in his rebus acturum, ac Deo duce diligentiora ac grauiora editurum Vale, meq; plurimum diligas.

SVBTILISSIMA COMMENTARIA Domini Caroli de Guarnaciis Nobilis patauini iuris .v. censuræ Doct. Excellentissimi in Rubrica de leg. Primo.

X EIVS glo. omissis scribentium præludiis: colligo duas disputabiles cõclusiones: prima sit in ordine: ꝙ Rubricarũ continuatio põt fieri ad tit. remotos: nã continuat huiuscemodi titulũ: de leg. ad titulũ de test. q est a remotis: & sic secundum eam nõ est facienda titulorũ continuatio de necessitate ad titulũ proximiorẽ: hanc enim conclusionem sequitur Bal. in leg. gallus in prin. supra de lib. & post. dicẽs hoc esse ad bene esse, vt primis proxima copulata ꝓcedant vt .l. cum delanionis .§. asinã infra de fundo instru. eandẽ etiã sententiã tenuit Subtilis Raphael Cuma. i Rub. ff. de ope. no. nun. & postremo Ang. in prohœ. inst. in fi. cõmenti sui.

¶ Et pro ista conclusione: dimissis Doct. auctoritatibus vltra scribentes hic: adduco aliqua primo tex. inst. de leg. in prin. vbi continuat imp. eũ titulũ ad titulũ de test. qui est a remotis & sic ibi vr̃ casus ꝓ p̄fata ꝯclusione.

¶ Secundo allego tex.in.l.ii.ff.de sta.hom. qui incontrariū allegat per oēs hic ponderā do illa verba his ꝓximos atq; cōiunctos ap- plicātes titulos dicemus.q̄ verba, sunt verba enunciatiua a legislatore ꝓlata, & nō indu- cunt dispositionē:prout tenuit Sali.in.l.qui se patris.C.vnde lib.circa solutionē.l.fili ma ter infra ad Tert. pro quo dicto allego not. tex.in cap.Si papa de priui.in.vi.& ibi notat glo.in verbo afferat per quē tex. ita cōsuluit Federicus de' senis. in con.xxxix.incip. viso puncto & motiuis: ꝙ sequitur Romanus in l.iiii.in.§.Cato.col.vi.ff.de ver.obli. & visus est prius dixisse Bar. in.l. extat.ff. ꝙ met. cā in fi. si ergo verba illa non disponunt, ergo Rub.nō sunt de necessitate cōtinuande ad ti tulos ꝓximiores:& sic tex. super quo se fun- dant oēs Doct.patet eum nō ꝓbare: qui vo- lunt p illum tex.Rub.continuationē esse ne- cessariam, ad proximiora & sic infertur, ꝙ si non est necessaria, est saltem ad bene esse.

¶ Et ꝙ dico de verbis enunciatiuis, illud idē dico de verbis narratiuis, quæ nō dispo- nunt nisi lex faciat in eis fundamētū: vel sint ꝓlata principaliter propter se: vt est glo.cō- muniter approbata in.l.vnica.C. qn̄ nō pet. part.& alias ibi cōcordantes adducit Iason: & est glosa in.d.ca. si papa ad hoc. in verbo afferat:est ēt doctrina Bar.in.l.ex hac scriptu ra i.i.col.ff.de don. cā mortis:itidē dico qn̄

verba enũciatiũa sunt ꝓlata a testatore, q̃ nõ disponũt ẽt in fauorẽ principis tex. est no. in .l. fi. ꝯ. de test. & ibi Pau. de Cas. idem tenuit Bar. ĩ .l. Iulianus. §. ex his. ꝟ. de leg. iii. & Pau. de Cas. in con. cccxxx. in. iii. col. in versiculo, & ideo videtur ex illis verbis & reperio ꝙ Iason eo modo ponderauit istum tex. in Rub. inst. de act. de qua ponderatione Iason hic non fecit mentionem, cum tamen istum tex. adducat hic pro communi.

¶ Tertio cõsidero. d. tex. nam posito ꝙ illa verba sint enũciatiua dico vltra Iasonẽ ꝙ nõ disponũt ea rõne quia modificatiue sunt ꝓlata vt patebit in seq. arg. & verba modificatiue ꝓlata non inducunt dispositionẽ vt dixit not. Bar. in. d. l. ex hac scriptura col. iii.

¶ Quarto esto ꝙ illa verba nõ sint enunciatiua, vt fortasse dicerent aliqui: tamẽ dico ꝙ illa verba sunt ꝓlata per viam modi, vt dicit tex. prout res patiẽ quæ dictio est dictio modalis nisi apponatur iuxta naturam duorum ablatiuorum quorũ natura est facere conditionẽ, vt per Doct. papi. in Rub. supra soluto matri. nam tunc dictio vt facit conditionem ita est tex. in. l. a testatore infra de cond. & de mon. quem eo modo Bar. intelligit in. l. qui bus diebus. §. Termillius. ꝟ. de cond. & demon. qui modus modificat non autẽ necessitat secundũ Soci. in. l. cum auus col. ii. ꝟ. de cond. & demon. & hoc videẽ dixisse Bar.

in.d.§. Termillius: & hinc est q contractus innominati qui introducunt in esse per modum.nō necessitant vt.j. dicetur & hoc modo videt ponderasse Dinus in Rub.supra so luto matri.quem refert ibi Alex.in.i. col. & sic ille tex.probat titulū non esse continuan dum ad pximiora omnino.sed potius ad be ne esse,vt dixit Bal.de lege in.d.l. gallus,de qua dicā in seq. argu. & ita istum tex.videtur ante alios meo iudicio glo.in verbo per petui voluisse ponderare.

¶ Quinto & postremo Rub. æquiperatur legi nā sicut lex.pōt allegari ad decisionē causarū dūmodo nō sit correcta fm. Bar. in.l. fi.ff.ad.l.cor.de fal. ita ēt Rub.& hoc tenuit glo.in.l.vnica.C.ne fideius. doctiū dent tenuit etiā not.Bal.in Rub.C.an seruus ex suo facto:itidē tenuit Antonius de but.in phœ. decre.col.ii.idemq; voluit imola in Rub.ff. de ver.obl.tradit diffuse Alex.in.l.i.ff.si cer. pet.& allego tex.in cap.cum oēs. . cum igit de const. & dixit glo.ad ppositum in phœ. lib.vi.in verbo titulis q q est obligatus scribere librū est obl.scribet Rub. quia Rub.est de tex.accedit ēt ad propositū q quēadmodum lex regulat a rōne. quia lex est quicqd in rōne consistit cap. cōsuetudo.i.quest.i.& hoc dixit etiā not. Decius in Cō. xv. col.iii. in.i.vol. sic etiā corpus regulat ab anima vt dixit Dinus i cap.fi. de reg.iur.in.vi. & Bar.

in.l.regula.ff.de iur.& fact.igno.sic etiã lex. regulat a Rub.vt si Rub.sit generalior dicto dictũ limitet ad ipsam generalitatẽ: ita te/nuit Bal.in ca.& requisitus de appell. consu lendo etiã tenuit Bal. in con.ccxxx.lib.iii. idẽ consuluit Oldradus in consi. ciii.incip. questio talis est. vbi dixit ꝙ quale est princ. leg.talis iudicat finis nã precedentia cõuer/tunt ad seq.et econtrario.l.si seruus plutiũ.§. fi.&.l.talis scriptura &.l.q filiabus in prin.ff. de leg.i.& in.l.item qa.ff.de pac.& in.l.titia §.idẽ respondit.ff. de ver. obl. & in.l. siquis ex argentariis.§. si initiũ .ff. de eden.faciunt etiã ea que habent per Bar. & Bal. in.l.fi.C. de here.inst.& est decisio Paul.pulchra i ter minis in consi.cccxxxvi.incip. in Christi no mine modicã: circa quã decisionem videas Dec.in.l.i.ff.si cer.pet. facit ẽt lex imperato/res.ff.de indiẽ adiec.& ibi Bar.modo sic lex ad legem precedentẽ cõtinuari nõ debet de necessitate & si aliquãdo fit illud fit gra cõ/modioris doctrine: vt dixit glo.in.l. gallus in prin.& ibi Bar.in.iii.col.esse not.dicit .C. de lib. & post. itidem dixit glo. in.l.ii.C.de pet.bo.sub. lib.x.idem tenuit glo.in.l.ii.in glo.i.& ibi scribentes.ff.de ver. obl. non est etiã inficiatus Hermonocius in .l.iiii. in.§. Cato.ff.eo. titulo.in .i. euidentiali ergo nec Rub.debet de necessitate cõtinuari ad proxi miores titu.vt equiperatorũ par sit virtus &

potẽtia:prout notat Iason in.l. naturalr in.§. nihil cõe.ff.de acqui.possess.vt ibi per eũ.
¶Cõiter tñ Doct. hic & alibi ꝯtrariũ tenent dicẽtes esse de necessitate vt fiat ꝯtinuatio ad ꝓximiora ad effectũ ꝙ ꝯtinuatio valeꝛ possit.
¶Pro qua cõmuni sentẽtia aliqua in mediũ adducã vltra Doct.& primo si Rub. sunt cõtinuãdæ ꝓut Doct. vtunꝛ isto modo loquẽdi infertur ꝙ Rub. est actus continuus sed actus continuus debet applicari ad ꝓximiora & non recipit remotionẽ seu interuallũ.l. continuus.ff. de ver. obl. & ca. cum cãm de elect. in antiquis:tẽpus tamen põt dici cõtinuũ licet recipiat in se interualla ita notabilr dixit Soci. in.l.si qs ita in .iii. notabili .ſ.de cond.& demon.ergo Rub. sunt referẽdę ad titulos ꝓximiores ex natura actus continui.
¶Secũdo quotiẽs relatio seu applicatio facienda est ad aliquos actus potius ad proximiores q̃ remotiores faciẽda est tex.ẽ.in ar. in.l.heredes palam in versiculo sed si notã.ff. de test. & in.l.si seruus pluriũ.§.fi.ſ.de leg.i. faciat ad ꝓpositum doctrina Bar. in.l.i.in fi. pri.ſ.de leg.prest.vbi dixit Bar.ꝙ clausula finalis legis debet referri ad ꝓximiora: facit ẽt illud qd dixit Bal. in.l. nõ dubiũ.C.de leg. vbi dixit ꝙ statutũ imponẽs penã bãnito ꝑ homicidio non habet locum in eo qui mandauit homicidium cõmitti quia ipse mediate cõmisit. vnde statutum ẜm eum applicat

intellectum suū ad actū immediatū non remotiuū: idem tenuit Bal.in.l. peremptorias col. vi. versiculo quid sit statutum. C. senten tiam rescin.non posse. sed an statutū loquēs in bannito habeat locū in mādante videas notabilem distinctionē Bar. in.l. si is q pro emptore.ff. de vsuca.col. xix. facit etiā illud q dixit Bal. in.l.de prioribus.C.ad.l.aquil. vbi dixit q stante statuto q nō possit fieri pax. de pcussionibus sanguinolentis tamen si impuli eum ad terrā & coliso capite exiuit sanguis quia immediate ex illo impulsu non pcessit sanguis sed accidentalr ex colisione lapidis nō erit locus statuto faciunt ēt alia quæ adducit Decius in Rub.ff.si cer.pet. in nouis addictionibus: ex qbus infert obiter decisio notabilis questionis: quidā testator reliquit Ecclesiæ puta.S. Martini fundū sed in illa ciuitate due sunt Ecclesiȩ eiusdē nois dico q tale legatū est applicandū pximiori in dubio qa lex cōsiderat cām propinquam ergo ēt testator censetur velle cōsiderare per tex.i.§.disponat ī aut. de nuptiis iuncto tex. in.l.heredes mei.in.§.cum ita inf.ad Trebel. Soci. tamen aliter considerat in hac difficultate in.l.quæ condi.§. cum ita .ī. de cond. & demon. vt ibi per eū.si ergo Rub. sunt applicande ergo titulis proximioribus.

¶ Tertio Iason hic considerat tex.in.l.cum delanionis.§.asinā iam dictū: quem tex.tor-

tasse ita inducere voluit sicut ibi proxima applicantur primis ita etiam Rub. debent applicari primis titulis.
¶ Quarto vltra Iasonē & Doct.in.d.l.ii.iure cōsultus pollicet se velle sequi ordinē prætoris qui continuabat vnū titulū ad precedentem titulū ergo omnis actio leg. debet esse nostra inst.ergo etiā ita nos facere debemus vti veri legū immitatores quo minime obseruato. cōtinuatio valere nō debet arg.tex. in.l.non dubium.C.de legi.
¶ Quinto cōsidero tex.in.l.ii. pauloante dictum cōsiderando ꝙ ibi illa verba ꝑ vt res patiē sunt ꝓlata ꝑ viam modi ꝑ vt iam dictum fuit sed modus & cōditio equiperāē vt est tex.in.l.i.C.de his que sub mō & ibi not. Bar.sed cōditio importat formā ſm Bal. in auc.matri & auie.C. qñ mulier tutel.officio fungi valeat hoc idē cōsulendo tenuit Dec. in consi.xi.col.vii. iuxta finē & ꝙ conditio importat formam est tex.in.l. si pretor .ꝭ.de coll.bono.& in.l. qui heredi & in.l. meuius .ꝭ.de condi.& demon.per que iura notaē ꝙ conditio debet impleri in forma specificā & ergo modus debet importare formā vt equiperatoꝝ eadē sit iuris potentia: vt dicit Bar. in .l. marcellus .ꝭ. ad Trebel. notat Iason in.l.naturalr in.§.nihil cōmune iam dicta: si ergo Rub. sunt cōtinuandæ per modū formæ ergo de necessitate quia forma est actus

precisus & eã non obseruata actus corruit. l. cum hi. §. si prętor aditus. ff. de transac. adeo ꝙ corruptio forme nõ est generatio alterius cõtractus. l. i. §. siquis ita. ff. de ver. obl & minime profecto possumus recedere a forma iuris: immo magis forma leg. debet attendi quã rõ leg'. & iõ dico ꝙ si antiquę formulę nõ fuissent sublatæ nihil de eis fuisset immutandũ: vt in. l. i. et. ii. C. de formulis & in. l. omniũ. C. de test. & in. l. si seruus nauem. ff. de fur. & qũo itroducat forma a. l. videas not. Bal. in. l. i. ff. de lib. & post.

¶ Quicquid sit põt contrariũ teneri & dici ꝙ opinio Bal. in. l. gallus sit verior ꝙ Rub. sint ꝯtinuande ad tit. ꝓximiores: ad bñ esse.

¶ Et primo nõ obstat ꝙ Rub. sit actus cõtinuus quia rñdetur ꝙ illa est impropria locutio Doct. nã tituli nõ dicunt continuari sed applicari vt in. d. l. ii. nõ obstat secundũ quia leges in eo allegatę: nõ probant illud esse de necessitate: quinimo illud est ad bene esse ꝑ vt Bal. videt assentire: qui intelligit legẽ cũ delanionis; quæ dicit ꝙ sequẽtia iungantur precedentibus: illud esse ad bene esse: ergo ẽt cæteræ leges similes: que dñt idem vel simile. debẽt ꝓcedere ad bñ esse: nec lex sp arctat vt consideret cãm: immediatã sed modo eã mõ remotam: pro vt rõ & materia subiecta expostulat. argumẽ. tex. in. l. si vno. ff. locati. & ꝑ tex. in. l. i. in. §. ex incẽdio & ibi Bar. ff. de

incendio rui. & naufra. Non obstat tertium quia ille tex. nō loquit̃ in ꝯtinuatione Rub. vel secundo respondeo ꝙ illud est ad bene esse: Non obstat quartū quia licet tituli de/beant applicari titulis primis tamen hoc nō ē de necessitate sed arbitrale ꝑ vt res patiet̃.
¶ Non obstat quintum quia in. l. ii. de statu homi. nō ꝯsiderat̃ forma nā forma est a lege cōsiderata qñ lex procedit annullando seu irritando actum. vt dicunt Bal. & Ang. quos sequunt̃ indifferenter Doct. in. l. i. §. de lib. & post. ꝙ nō ita obseruat̃ in. l. ii. Nō obstat mo do ꝙ modus & cōditio equiperent̃ quia il/lud verū est secundum qd non aūt per oīa & ita dicit glo. ibi & ꝙ hoc sit verū patet nam multe sunt differētie prima est nā dispositio modalis est potētior quā ꝯditionalis vt per Bar. in. d. §. termilius & est tex. in. l. si titio in prin. ȷ̃. de leg. i. iuncta. l. in testamēto. ȷ̃. de cond. & demon. est ēt alia differentia nā ex dispositione ꝯcepta sub modo orit̃ natura=lis obligatio vt in. l. si his cui. ff. de fideicō. liber. nec obstat lex. i. ff. de rerū permu. quia respōde ꝙ ille tex. loquit̃ de ciuili & natura=li simul dum dicit ꝙ nō est admissum nisi in emptione & venditione quæ solo consensu perficiunt̃ & hæc solo nudo cōsensu oritur obligatio efficax. ergo loquitur ille tex. de vtraqꝫ obligatione quæ orit̃ ex dictis cōtra/ctibus. l. iurisgentiū in prin. ff. de pac. cū exce

ptio debet esse de regula vt per glo.in cap.i.
de reg.iu.in vi.& p Bar.in.l.de his.ff.de legi
bus & late per Dec.in.l.i.de reg. iur. ex quo
ego infero q͂ ex ꝯtractibus innominatis de
q̄bus in.l.naturalr.ff.de prescri.ver. qui sunt
modales esto q͂ celebrenẜ sub conditione vt
est glo.not.in .l. meuia .ff. de manu. test. &
hoc dixit Bar . in.d.§. termillius & Bal. &
Sali. in .l. cum res .C. de proba. & facit vna
notabilis doctrina quę colligiẜ ex dictis Bar.
in.l.cotem ferro.§.qui maximos.ff.de publ.
qui dixit q͂ res non debent denominari a cō
ceptione verbali sed a forma ordinaria, for-
ma aūt ordinaria contractus innominati est
vt concipiaẜ per viā modi:erit orta ex eis na
turalis obligatio ante implementum modi.
¶ Sed obstat vnū nam si esset orta naturalis
obligatio illud q͂ datū est repeti nō posset p
tex.i.l.si fideiussor.§.fideiussor.ff.de fidei.&
p glo.inst.de obl.in.i.glo. & per ea q̄ notāt
scribentes in.l.i.ff.de cond. inde. & tn̄ istud
est falsum per tex.in.l. si peccunia in prin.ff.
de condit. ob causam ergo ex dispositione
modali non est orta naturalis obligatio.
¶ Solutio respondeo q͂ non est bona con-
sequentia res repeti potest ergo non est orta
naturalis obligatio tex.est in.l. interdum.ff.
de condi.inde.vel secundo respondeo not.
considerando q͂ duplex daẜ naturalis obli-
gatio naturalis pura que oritur ex simplici

cōsensu de qua per glo. in.l.i.in .§. adeo .ff. de pac.& ista naturalis habet hunc effectum vt impediat soluti repetitionē & ita pcedāt cōtraria quedā est naturalis oblig.correspe‐ ctiua que orit̃ ex contractibus reciprocis & ista nō habet istum effectū ,ppter equitatem repugnantē nam si tu nō vis dare equitas su gerit vt ego repetā que dist. est noua & vera. ℭ Ex quibus infero ꝙ sicut simplex natura‐ lis parit actionē de iure canonico cap.i. de pac.& communiter Doct.in.l. iurisgentium in.§.sed cū nulla subest cā.ff.de pac. sic etiā ista correspectiua naturalis & in foro merca‐ toꝝ: ſm doctrinam Bar.in.l. quintus.ff.man dati quā referunt scribētes & ꝑcipue Crotus in Rub.ff.de ver. ob.in.i.col.vt i terris Eccle siæ in qbus seruat̃ ius canonicū ita dixit So‐ ci.in.l.qbus diebus .§. dn̄s col.ii.ꝟ. de con‐ di.& demon.dixit etiā Soci.ibi ꝙ ius cano‐ nicum seruatur etiam in terris Imperii.
Quod sane itelligo qn̄ ius canonicū est cō‐ forme cū iure ciuili sed cōtra istam illatio‐ nem vnū notabile dictū obstare videt̃ nam qn̄ est aliquid clare decisum a iure ciuili, & non sumus in materia spirituali vel peccati idem seruari debet de iure canonico cap.i. &.ii.de ope.no.nun. sed saluando que dicta sunt dico ꝙ qn̄ vnū venit in cōsequentiam alterius vno immutato seu correcto alterum quoq; censet̃ correctū cap.miramur de serui.

non ordi.

non ordi.& ca.multis de ætate & qual. Abbas in ca.non debet de ꝯsan.& affin.& istud fundamentum fuit Bar.in.l.gallus .§. & qd si tantū col.pen.ꝟ.de lib.& post. sed naturalis obligatio que orit̃ ex dispositione modali venit in quandā ꝯsequentiā ad simplicem naturalem quę naturalis simplex cū reperiat̃ esse immutata de iure canocico.d. cap .i. de pac.ita etiam ista correspectiue quæ reperit̃ contenta sub ipsa.

¶ Ex dispositione aūt ꝯditionali nihil ꝓducit̃ in esse nec ꝙ sit ciuile nec ꝙ sit naturale. l.cedere dien.ff.de ver. sig. cū ꝯcordātibus.

¶ Vel secūdo respondeo ꝙ dictio vt equiperat̃ conditioni:qñ modus respicit implemētum vel executionē aliquā.prout erat in.l.ii. C. de his quæ sub modo sed in.l.ii. de stat. homi.illa dictio vt non respicit aliquod implementum vel executionē ergo non equiperatur conditioni.

¶ Vel tertio posito & nō concesso ꝙ dictio vt ibi staret ꝯditionaliter tñ illa cōditio nō pōt importare formā ex natura illorū verborum prout res patit̃ quod quidē verbū patit̃ videt̃ in se importare quandā ꝯuenientiā ex qbus infertur pulchra declaratio ad ea q̄ dicta sunt per Bal.in aūt matri. & auie ꝙ cōditio importat formā qñ illa ꝯditio respicit aliquod implementū prout videt̃ esse tex.in l.qui heredi. iam dicta secus vero non.item

& secunda infertur declaratio vt non proce-
dat quando conditio apponitur iuxta verbū
ꝙ importat potius consilium & conuenien-
tiam quandam quā iuris necessitatem ꝙ be-
ne notabis. quia sunt noue declarationes.
¶ Tenendo tñ communē ꝙ continuatio ti-
tulorū debeat fieri ad ꝓximiora precedentia
ad effectū vt ꝯtinuatio valeat a qua i iudicā-
do minime recedēdum est vt attestaṫ imola
in.l.i.§.de test. allegando plura vt ibi per eū
vt articulus ad vtranq; partē sit disputabilis.
¶ Non.obstant que adducunṫ contra cōmu
nem in primis non obstat ista glo. quia pōt
dici ꝙ ista continuatio glo. non sit bona &
sic glo.male loquatur.
¶ Vel pōt tribus modis saluādo dici ꝙ ista
continuatio sit bona ex mente Doc. primo
vt exponamus de testamentis idest de codi-
cillis nā considerando testamentū in genere
pro vt considerari pōt vt inst.de test.in prin.
codicillus diceṫ testamentū largo tamē mo
do & ista saluatio fuit Aretini viri accutissi-
mi ingenii & vt dicit Iason in Rub.§.de vul.
fuit subtilitatū princeps & mea quidem sen-
tentia ita res se habet.
¶ Et pro ista saluatione vltra Aret. & Doc.
hic primo adduco auctoritatē Bal. in.l.i.§.
de test.in vltima.col.iuxta fere finem vbi di
xit Bal. ꝙ si instrumentum notarii dicat ꝙ
talis sanus mente condidit suum testamen-

tum:& decem Petro legauit:in quo testamē to nō adsit institutio heredis: certe sicut homo non pōt stare sine capite: ita etiā testamē tum nō potest stare sine institutione heredis §.ante heredis inst.de leg.&.l.fi.ȝ.titulo precendenti: vnde dicit Bal. cum ista scriptura stare nō possit eo modo quo ordinat: vt ea saluet talis fiat expositio exponēdo testamē tum idest codicillum nā ſm eū testamentū in genere ɔsideratum verificat in codicillo.

℄Secundo vltra Aret.& Doc. allego singulare dictum Sali. in.l. filii.C. famil.hercis.ꝙ dictū singulare appellat Dominus Ioannes cāpegius in.l. licet.C.de pac.Qui Sali.dixit ꝙ si quis recipit fundum in emphitheosim cum pacto ꝙ possit relinquere cui velit in testamento ꝙ si reliquit in codicillis ꝙ legatum valet ea ratione ſm euꝛ quia codicillus largo modo dicitur testamentum in genere consideratum.

℄Tertio adduco notabile dictum Paul. de Cast.in.l.ꝓxime.ȝ. de his que in test. delen. vt vbi per eum.

℄Quarto precedētia solent declarare sequētia pro vt.ȝ.diffuse dictum est. cum ergo in precedēti titulo dictum sit de codicillis merito ista expositio Aret.videtur conuenire.

℄Sed contra istā saluationē Aret. vltra scribētes oppono.dispositio simpl'r ꝓlata debet intelligi in spē non aūt in gn̄e.l. hoc legatū

& ibi Bar. §. de leg. iii. & est tex. in ca. Rodul phus de rescriptis & ibi tradunt Doct. ergo ista expositio videtur esse facta contra mentem legum cum Aret. intelligat istam continuationē glo. in genere loqui de testamētis. ¶ Sed pōt huic difficultati responderi vt ea ꝓcedat vbi nō tractatur de inualiditate act⁹ secus vbi tractaẜ de coruptione actus: quia recediẜ a tali interpretatione & assumenda est generalis interpretatio: ꝑ quā actus ꝯserueẜ argumento tex. in. l. quotiens. ff. de ver. obl. & in. l. quotiens. §. de rebus dubiis immo dico ꝙ verba sunt trahenda ad extraneū sensum vt actus valeat vt. l. cū quidā. C. de ver. sig. & hoc dixit Petrus de ancharano in cō. ccix. & vt actus ēt ꝯserueẜ verba directa obliquanẜ vt in. l. seuola. §. ad trebel. ꝙ alias fieri nō solent ſm Bar. in. l. centurio in. i. col. ẜ. de vul. ac ēt fieri solet intrepretatio pro defensione actus de aliquo iure maiori expresso si in expressione locum habere non pōt tex. est notabilis in. l. diuus. ff. de vsu & habita. quē pro singulari allegat Aret. in. l. ꝙ in rerum. §. eo. immo etiā pro cōseruatione actus princeps in dubio cēseẜ vele vti plenitudine potestatis vt not. tradit Paul. de Cas. in con. cclxxii. incip. in facto præsenti idem auctor tenuit in. l. ex imperfecto in fine. C. de test. & tradit Alex. in. l. quāquam. C. de test. militis & idē auctor in. l. Cēturio. col. viii. ẜ. de vul.

vbi not.loquiť videas ēt Dec.in suo notabili con.lxvii.in pen.col.in.i.volumine & eundem videas not.in.l.in contrahenda de reg. iur.& facit notabilis tex.in.l.miles qui desti nauerat.ſ.de test.mil. accedunt ēt ad prædicta ꝙ voluit domin⁹ Alex.in.l. diuortiū in. iii.col.ſ. soluto matri. vbi determinat pulchrum casum dicit etenim Bar.in.l. iusiurandi in prin.ꝟ.de oper. lib. ꝙ donatio facta filio in pręmiū emancipationis si fiat parum ante vel parum post valet nā ea que incontinenti fiunt censenť inesse vt in.l. lecta cū ibi notatis.ff.si cer.pet.quid modo dixit Alex.si reperiať emancipatio vna die & eadē die reperiať instrumētū donationis nec appareat de prioritate tēporis vel posterioritate dicit ꝙ ēst facienda interpretatio vt sit ꝯtracta donatio post emancipationē vel parū ante vt actus valeat ꝙ est menti tenendū ſm eū sed ante eum dixit Cynus & Bal.in.l. in testamēto in.§.hec verba.ſ.de.here.instituēdis: addo etiā hoc not.dictū ꝙ fuit Paul.de Cas.in con.lxxxix.incip.in Christi nomine notandum. vbi dixit ꝙ si quis donat oīa bona sua que habet & habiturus est vsqꝫ ad tēpus mortis cum ꝓmissione de nō reuocando ꝙ licet in ꝯtractu donationis sit facta mentio mortis quo casu est donatio causa mortis nā sicut preciū arguit emptionē & venditionē.l.fi.& ibi notať.ff. de ꝯdi.ob cām ita ēt appellatio

mortis in donatione causa mortis arguit ei^9 naturam.l.seia.§.fi.ff.de dona.causa mor.tñ isto casu nõ erit locus.l. vbi ita donatur.ff. eo.titulo & rõ est fm eum qa donatio oium bonorum presentiũ & futurorum non valet vt communiter per scribentes in.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de ver. obl.& in.l.fi. C.de pac.& ea sit ratio secundũ eos quia est contra bonos mores & sic tale pactum non obseruatur quia per id actus destrueret ꝙ no tandum pro limitatione.l.iurisgentiũ.§.pre ter ait.ff.de pac.vt ille tex.nõ procedat quã do pactum esset causa annullandi actũ. secũ do infertur declaratio tex.in.l. vbi ita donat vt ꝓcedat in donatione bonorũ presentium tantũ ꝙ bene notandũ est sed reperio Alex. in .l. que dotis col.iiii.ŝ. soluto matrimo nio recedere a sententia Paul.dicas tamen vt ibi per eum quia non est presentis speculatio nis & ꝑ hanc regulam vt actus valeat Soci. senior in.l.cum filio in prin .ſ. de leg.i. tra dit pulchrũ intellectũ ad.l. si deportari.ſ.de leg.iii. super quo Bar. ibi plurimum dubitat de cuius intellectu vltra Soci. videas Alex. in.l.si seruus.ŝ.de acqui.here.

¶ Ex ꝑdictis infert vna singularis limitatio ad illud ꝙ dixit inocentius in ca. auditis de prescriptionibus qui dixit ꝙ probationes in specie preponderant ꝓbationibus in genere illud sane verũ intelligat nisi per ꝓbationes

in specie actus destruat per ꝓbationes in genere ꝯseruat quia genericæ ꝓbationes preualere debēt & sunt atendēdæ infert etiā limitatio ad id ꝙ dixit Bar.in.l.cū indubitato.ff. de proba. qui dixit ꝙ presumptio specialis tollit generalem vt illud verū non sit quando p presumptionē generalē actus cōseruat per presumptionē specialē destrueret quia ipsa generalis tollet nō autem tollet nā presumptio q̄ insurgit ꝓ validitate actus dicit esse potētior:& est atēdēda:arg.legis querit ff. de statu homi. & hoc dixit expresse Dec. in con.lxxvii. in pen. col. vbi pulchra dicit que omnia bene notabis quia sunt pulchra & de his non faciunt verbum Doc.

¶ Sed profecto saluatio Aret.ex me plurimū corroborata mihi non placet & cōtra ipsam plura vrgere videntur vltra Doct.hic & p̄cipue dominum Marianum qui conatur istā saluationem Aret.saluare.

¶ Et primo ista saluatio Aret. nō videt vera quia est preter & contra mentē glo. cum tamen semper actus agētis debet intelligi ſm eius intentionem.l.non omnis.ff. si cer.pet. cum ꝯcordantibus ibi:fallit tamen hoc in.l. veteribus.ff.de pac.sed mens glo. nō est loq de testamentis in genere:ꝙ ex eo colligitur dum in ea dicitur ꝙ legata sunt accessoria testamenti nam tunc sunt accessoria testamēti quando testamentum est in specie factum

& in eo est institutio que est caput testaměti. §. ante heredis insti. de leg. & ob hanc cām legata dicunť accessoria quia post institutionem cętera dicunť appēditia ēt si esset substitutio & ita dixit Cro. hic in. ii. col. qui adducit tex. in. l. si qs heres institutus. ff. de acqui. here. glo. tñ ibi tenet q̄ substitutio non sit accessoria institutionis q̄ est de directo contra Crot. & hoc multū mihi placet qcqd dixerit glo. illa. licet pro Croto faciat vna glo. quam ipse nō allegat in. l. iii. §. fi. ff. de lib. & post. & ibi notat Paul. q̄ substitutio sit accessoria institutionis: sed mihi plus placet q̄ dixi: & hoc duplici rōne primo quia substitutio assumit vires ex defectu institutionis vt in. l. i. & ibi per Bar. ff. de vul. q̄ equidē non assumeret: quia accessoriū sequiť vestigia sui. principalis. cap. si super gratia de offi. deleg. in. vi. regula accessoriū & ibi notat Dynus de reg. iur. in. vi. & ambulat cum eo assumendo ēt naturam caducā principalis. l. nā que accessionū. ff. de pecculio leg. secunda ratio est prrincipale nō accipit vires ab accessorio. l. ex pupillari. ff. de vul. facit q̄ voluit glo. in. l. petens. C. de pac. que dixit q̄ principale nō debet informari ab accessorio sed testamentum accipit vires a substitutione vt per Bar. in. d. l. i. & in. l. si ita heres. ff. de here. insti. & ibi Bar. ergo substitutio nō est accessoria testamenti fallit tñ in substitutione pupillari.

§.liberis inst.de pupil.posset vtraq; glo. sal- uari ꝙ substitutio sit accessoria quatenus affe ctus eius dependet ab ipsa institutione: & ita ꝓcedat glo.in.d.l.iii.tñ non sit ꝓprie acces- soria substitutio quo ad effectũ intentus in- stitutionis: vel dicas vt per Paul.de Cas.in.d. §.fi. ꝙ bene notabis quia est pulchra ꝯsidera tio : & sic patet ex predictis ꝙ mens glo. est loqui de testamentis in specie non aũt in ge nere,& sic saluatio Aret. non est ad mentem glo.vnde si verba offendunť mens vnquam agentis offendi debet: & ideo dici solet ꝙ si verba directa obliquanť.d.l. sceuola. mens tñ directa nunquam obliquať quia voluntas non debet impropriari & obliquari prout dixit Bulgarinus in quadam sua disputatio- ne de qua infra dicam.

¶ Secũdo legata que fiunt in Codicillis nõ sunt accessoria sed substãtia codicillorũ qđ ex eo demonstrať quia in eis nõ datur insti- tutio nec substitutio heredis vt insti.de codi cillis & in.d.l.sceuola & ꝙ sint substantia est tex.inst.de codi.i prin. & tñ ẜm istã expõnẽ Aret.legata essent accessoria codicillorũ.

¶ Tertio ꝯtra istam saluationẽ pondero tex. inst.de leg.in prin.nã ibi diciť ꝙ legatum sit in testamento & clarius diciť in.l. legatũ.ff. de leg.i.tũc sic diffinitio ponit essentiã & sub statiã rei diffinite ẜm.Iasonẽ in.l.i.ff.de acq. posses.& ẜm Dec.in.l.omnis.dif. de reg. iur.

ergo de substantia legati est q fiat in testa-
mento & tamen secundum istam exposit:o-
nem Aret. legata possent fieri in codicillis.
¶ Quarto videt etiā tex. in. §. præterea inst.
de fideco. liber. dum dicit non aliter legata
possent fieri nisi in testamēto qui tex. vtitur
tempore presenti & vtit verbis importanti-
bus formā ergo legata nō possent fieri in co
dicillis & hāc opinionē tenuit subtilis Cu-
manus & subtilis Aret. & Ruinus & Moder.
Bono. in. l. i. ij. eo. & Picus in. l. in quartā in. i.
q. ij. ad. l. fal. & sic secūdū opinionē istoꝝ ista
expositio non pōt stare qa ea stante dicendū
foret q legata possent fieri i codicillis: vt tū
verū fatear cōis est in contrariū vt attestatur
Crot. in. l. i. ij. eo. col. vi. & dicit q opinio ibi
Ruini est erronea satis sit tamē dicere q ista
saluatio Aret. nō sit bona ex ꝯtrarietate eius.
¶ Quinto adduco tex. inst. de leg. in princ.
quē Iason hic adducit & p eū tex. recedit ab
ista saluatione Aret. sed posset responderi
pro vt ēt Moder. hic videnť tollere illū tex.
quare stringendo illū tex. ꝯtra Aret. dico q
glo. hic ꝯtinuando habuit respectū ad illum
tex. licet ipsum nō allegauerit vnde q venit
ex mente reputať expressum iuxta doctrinā
Bar. in. l. pretor ait. ff. de op. no. nun. sed in il-
la diffinitione appellatione testamenti non
pōtvenire codicillus quia verba in diffinitio
ne posita sunt intelligenda ꝓprie. l. nō aliter.

ӯ.de leg.iii. tenuerunt etiā complures Doc. inst.de acti.in verbo debet̃ quos refert Aretinus tenuit ēt Cro.in Rub. de ver.obl.in.ii. lectura:licet ipse aliter dixerit in.l.i.in.vi.co. ӯ.de leg.i.licet etiā Aret.in.d.titulo de actionibus in prin. in glo.in verbo debet̃ teneat hoc tamen illud non videtur vsq̧ quaq̧ tutum: si ergo glo. voluit allegare illum tex. ergo intentio sua loquit̃ ƒm illum tex.p doctrinā Bar. in .l.non solum .§. liberationis verba .ӯ. de libera. legata & sic glo.loquendo de testamentis loquitur de pprio testamento ergo ista saluatio est ꝯtra mentē glo.

¶ Sexto per istā saluationē Aret. nō deffendit̃ continuatio glo.ꝙ nō sit facta a remotis nam si Aret. capit hic testamentum in genere prout est testatio mentis & sic est vltima voluntas nam testatio mentis est vltima voluntas ꝑut .ӯ. dicit̃ vltima vero voluntas in gñe que dat̃ vt est glo. singularis in.l. licet. C.de pac.q̃ ab oibus approbat̃ de q̃ dicā.ӯ. ꝯprehendit testamentū codicillū legatū & donationē causa mortis prout ēt .ӯ. dicetur ergo secundum istam saluationē erit facta a titulo de codicillis & a titulo de testamētis.

¶ Septimo verba legis sunt intelligenda in potentiori significato vt l.i.§. qui in perpetuum.ff.si ager.vecti.cum similibus: sed testamentū est potētius quā sit codicillus ꝑut declarat Soci. iunior. in.l.ii. in.xxvi. col.ӯ.

eo & etiam.ÿ.declarabo vltra ipsum & tamē secūdam istam expositionē fit interpretatio in minori non autem in maiori:ergo &c.
¶ Octauo &postremo si glo.voluisset loqui de testamentis idest de codicillis locuta fuisset sub nomine codicillorum prout fuit locuta in Rub.C.eo cogitabis tamē super istis considerationibus.
¶ Ex prefata saluatione Aret. que est vera in se vt ex auctoritatibus Bal. Salic. & Paul. de Cas.satis liquet infero ad notabilem & quotidianam questionē vltra Doc.hic pone stat statutū ꝙ minor .xxv.annis nō possit testari an possit codicillari,statuto nō impediente.
¶ Et pro ista parte ꝙ possit codicillari & sic statutū non ꝯpræhēdat codicillū:plura vrgere videnť: primo statuta sunt intelligenda in casu ꝓprio.& non cōpræhendunt casum improprium: doctrina est Bar. in.l.i.ff. de fonte: vbi dixit Bar.ꝙ statutū loquens de perlis nō habet locum in perlis fictis & sic in propriis idē voluit Bar.in.l. gallus col.ii.ff. de lib.'& post.vbi dixit ꝙ statutū loquens de posthumo nō habet locū in posthumo in ꝓprio q̄ tū doctrinam pungit Soci. in Rub.ff.de lib. & post. & firmant hoc scribentes in.l.i.ff. de vul.in notabilibus:sed codicillus largo sumpto vocabulo diciť testamentū vt ex auctoritatibus Bal.cōstat & aliorū etiam dn̄t Doct. in.l.si idē.C.de codi. ergo statutū non com

prehēdat codicillū & sic minor poterit cod.
¶ Secūdo p ista parte arguit sic casus omissus a lege vel a statuto remanet sub dispositione iuris cōmunis.l.si cum dotē in prin. & ibi Bar.ff.solu.mat.& est tex.in.l.si extraneus & ibi not.ff. de cd. ob cām & istud argumētum facit Bar.in materia statutaria i pulchro quidē consilio.cxxxviii. cū ergo facultas codicillandi fuerit omissa a statuto remanere debet sub dispositione iuris cōmunis:sed de iure cōmuni minor .xxv. annis pōt codicillari qa & pōt testari.l.qua etate.ff. de test.iuncta.l.ii.j.eo. cū ibi notatis p Soci. ergo &c.
¶ Tertio nō est inducēda legū correctio.nisi specialibus verbis fuerit inducta.l.precipimus.§.fi.& ibi Bar.C.de appell. facit tex.in.l.si quis i principio.j. de leg.iii.facit ēt glo. in cap.licet canon de elec.in.vi. que dixit q dispositio corectoria nō comprehendit nisi casum expressum facit etiā glo.in cap. cupiētes in.§.si per viginti de elec.in.vi. que dixit q per subauditos intellectus lex nō ēst corrigenda facit etiā illud q dixit Bar. & Doct. in.l.i.ff.de offi.eius cui man. est iu.q per argumentū a sensu ɔtrario non debet induci legū correctio quia argumentū a sensu ɔtrario est subauditus intellectus hoc tamen sane intelligat verum esse qn lex in sensu directo pōt operari secus verus vero si nō posset quia isto casu lex patit vt fiat correctio legū:

quia ars & natura nihil debet operari in cas-
sum vt per eos ibi: item quotienscunq; quis
indebite damnū pateretur quia etiā isto ca-
su lex patitur ne quis indebite damnum pa-
tiatur legem corrigi vt per Doc. in. l. fi. §. in
computatione. C. de iure delib. sed lex qua
ætate & lex. ii. nō sunt correcte in codicillis
per statutum ꝙ ergo nō est immutatum cur
stare prohibetur.

¶ Quarto adduco tex. in. l. si pupillorū in. §.
si prætor. ff. de rebus eoꝝ vbi notat Bal. ꝙ
si permittit̃ ꝙ est maius in materia stricti iu-
ris nō permittit̃ ꝙ est minus & ecōtrario cui
derogatur maius non derogat̃ minus ergo
cum denegatur facultas testandi minori que
est quid minus prout declarat Soci. iunior
in. l. sciendum. col. xxv. j. eo. ergo nō debet
denegari facultas codicillandi que est quid
minus ſm eum &. j. etiam declarabitur.

¶ Quinto allego tex. magis expressum in. l.
relegatorū. §. fi. ff. de interd. & releg. vbi pro-
hibito maiori non censetur ꝓhibitū minus.

¶ Sexto allego tex. in. l. ii. iuncta ibi glo. ſm
opinionē quorundā. C. de patri. qui filios di
straxerunt vbi licet appellatione vēditionis
largo sumpto vocabulo veniat obligatio:
vt hic p Iasonē & p Soci. hic in. ii. col. tñ il-
la lex nō tradit̃ ad illū casum: & ratio pōt eē
qa illa lex est odiosa ſm Bar. in. l. si ꝯstāte in
viii. col. si ergo ī maiori nō venit minus li-

cet illud minus largo sumpto vocabulo cōpræhendaᵗ in maiore ita etiā hic dicendum est ꝙ codicillus nō comprehendaᵗ sub nomine maioris testamenti licet appellatione eius largo sumpto vocabulo veniat.

¶ Septimo allego tex. in. l. filius familias. §. sed meminisse. ff. de dona. cā mortis vbi in maiori nō venit minus licet illud minus largo sumpto vocabulo veniat appellatione maioris & illum tex. ponderat ibi Imola super quo plurimum laborat.

¶ Octauo tutella regulaᵗ a successione vt in §. fi. inst. de legitima patro. tutella & in auc. sicuti. C. de leg. tuto. modo si fiat statutū ꝙ mater priueᵗ successione filii. prout tale statutū est in multis partibꝰ Italie ꝙ fortasse ea rōne factū fuit vt ius agnationis conserueᵗ in familia agnatoꝝ ipsius filii: nō priuabiᵗ ꝓpterea mr̄ tutella filii: vt voluit not. Sali. in auc. matri. & auie. C. qn̄ mulier tutel. offi. fun. valeat. ita dicēdū est in ꝓposito licet codicillus reguleᵗ a facultate testādi vt in. l. ii. ī. eo. tn̄ minor priuatus facultate testādi nō debet iudicari priuatꝰ facultate codicillandi.

¶ Nono verba statuti sunt intelligēda ī specie non autem in genere tex. est in ca. Rodulphus & ibi notāt Doc. de rescriptis sed testamentū in specie ꝯsideratū non cōpræhendit codicillum. l. si idem C. de codi. ergo.

¶ Decimo adduco auctoritatem Iacobi de

Aret.i.l.ii.j.eo. vbi dixit ꝙ & si filius hodie prohibeat testari poterit tamen codicillari.
¶ Vndecimo adduco dicisionē Ang. in cō. vii.quā dicit singularē Soci.in.l.i.§. quanq̄ j.ad treb. vbi dixit Ang. ꝙ prohibitus alienare in testamento poterit alienare in codicillis ea ratione qa tale statutū est odiosum & debet restringi ad limites suorū verborū: arg.tex.in.l.cum quidā.ō.de lib.& post.& ꝙ sit odiosum tex. est not.in.l.non vsq̄ adeo. j. si quis a parente fuerit manumissus & ibi Bar. sed in proposito tale statutū nostrū est odiosum immo videt contra bonos mores: quia tollit liberā facultatē testandi sed profecto nō est:quia nō tollit penitus sed restringit eam & limitat ꝙ hoc fieri pōt vt p Cro. in.l.stipulatio hoc modo cōcepta.ff. de ver. obl.est tamen odiosum ergo non debet trahi ad codicillum.
¶ Duodecimo allego decisionē Cuma.quā referūt Doct.in.l.i.§.veteres.ff.de acqui.poss. vbi dixit Cuma.se cōsuluisse ꝙ stante statuto ꝙ mulier nō possit nubere extra territoriū cum hereditate ꝙ fortasse ea rōne fuit factū ne ciuitas depauperaret ꝙ tale statutū nō verificabit in muliere quę adiuit hereditatē:quia ea non dicit propria hereditas:sed dicit proprium patrimonium vt not. in.d. §.veteres & p alber. in .l. qui Romæ.§.duo fratres.ff.de ver.obl.in.i.col.ergo etiam tale
statutum

ſtatutũ noſtrũ non debet verificari in codi-cillo quia non eſt proprie teſtamentum .l. ſi idẽ.C. de codi. quin imo eſt ſeparatus vnde ex ſeparatis nõ debet inferri vt.l. naturaliter. §.nihil commune.ff.de acquir. poſſeſ. & ibi not.Iaſon.

¶ Decimo tertio allego cõſimilem doctri-nam Bar.in.l.fi.in.§.qñ .ĵ. ad tertu. vt ibi p eum que eſt cõiter approbata vbi ſtatutũ nõ habet locum in hereditate impropria.

¶ Decimo quarto allego deciſionẽ Bar.ĩ.l. q teſtamẽto in.§.eum qui.š. de teſt. vbi Bar. dixit ꝙ mulier q non põt eſſe teſtis in teſta-mento poterit eſſe tñ teſtis in codicillis & ſic prohibitio facta de teſtamento nõ cenſeť facta de codicillo.

¶ Decimo quinto adduco not.fundamentũ quotiens ſtatutũ venit ad correctionem iuris cõis nõ debet interpretari ſm ius cõie ita vo luit ſingulariter Bal.in.l.maximũ vitiũ.C.ď lib.prete. ꝙ eſt ſingulare verbũ ad limitatio nem legis.ii.C.de noxalibus & cap.cũ dile-ctus de cõuer.& ad limitationẽ eſſes que no tanť per Doc.in.l.fi.§. in cõputatione.C. de iure delibe. & hoc dictũ ad aſtra tollit Paul. de caſt.in.d.l.maximũ vitium & vltra eos fa cit regula que dicit ꝙ ex eo iure. ꝙ quis im-pugnat adiuuari nõ debet cap.ex eo de reg. iur.in.vi.facit ẽt illud qď dixit Bar.in.l.filiũ §.omnibus .ĵ. de leg. preſt. ibi dixit Bar. ꝙ

ille qui impugnat testamentũ nõ est dignus ex eo aliquid consequi sed istud statutũ est correctoriũ iuris cõis ergo nõ debet adiuua ri & interpretari ab eo qđ dicit qui nõ põt te stari non possit codicillari vt in.l.ii.ꝟ. eo.& in.l.diuus.§.pen.ꝭ.titu.primo.

¶ Decimosexto in correctoriis nõ fit extẽsio nisi ꝑ talem extensionẽ redderet ad ius cõe: quia tunc ex identitate rõnis põt fieri exten sio: ita dixit glo.melior de iure in ca. statutũ in verbo dinumerandũ depreben. lib.vi.& notat Ant.de butrio in cap.olim tibi de ver. sig.si ergo tale statutũ nostrum est correcto rium ergo non debet extendi ad codicillũ cum in eo non sit expressa ratio & ꝑ eum nõ reuertatur ad ius cõe & hoc dixit Alex. in.l.si constante col.iii.ꝭ.solu.matri.

¶ Decimo septimo allego doct.Bar.i.l.libe roꝝ in.vii.col.ff.de.ver.sig.vbi dixit Bar.ꝙ vbi nõ est expressa rõ in statuto non debet ꝑ subauditam rõnem induci legũ correctio & facit pro dicto Bar. glo.in ca. cupientes.§.si ꝑ viginti iam dicta & ẽt faciunt que habent i.l.i.de officio ei⁹ cui mãdata est iurisdictio.

¶ Decimo octauo cũ istud statutum loquatur ꝓhibitiue tm̃ casum ꝓhibitum compræhen dere debet: & non alium: & pro hoc adduco vnã decisionẽ cõiter approbatã: nam stat sta tutũ vrbis veteris: ꝙ maritus non possit lega re vxori: an possit eam instituere cõiter ꝯclu

dunt doct. q̄ sic: q̄ poterit instituere de qua decisione dicā.ī. & pondera q̄ institutio venit appellatione legati soli largo sumpto vocabulo vt.l.verbis legis.ff.de ver.sig.& tamē illud statutū ꝓhibitiuū nō ꝯpræhēdit ipsam institutionē ergo ēt istud statutū ꝓhibitiuū nō debet se extendere vltra casum ꝓhibitū licet ille casus non ꝓhibitus veniat appellatione ꝓhibiti solū largo sumpto vocabulo.

¶ Et ista argumenta ꝑ ista parte minime ab aliquo esse facta video nec hic nec alibi.

¶ Pro vero alia parte q̄ minor nō possit codicillari plura & q̄dē grauiora vrgent̄ vident̄.

¶ Et primo aut statutū sit q̄ sit correctoriū iuris cōis tñ si tale statutum est fauorabile si querat̄ an habeat locū in casu improprio & tūc dico q̄ sic si ille casus improprius largo sumpto vocabulo venit appellatione ꝓpria tex. est not. in .l. cū lege & ibi notat Aret.ff. de test. & hoc colligitur ex not. per Paul.de cast.&Roma.& alios Mod.in.l.q̄ se patris.C. vnde lib. dum dn̄t q̄ statutum compellens agnatos ad cōpromittendum est correctorium: fauorabile tñ ꝓpter lites & odia restringenda: & cōpræhēdit emancipatū licet ipro prie sit agnatus: atq; rōne vtunt̄: quia emancipatus largo sumpto vocabulo venit appellatione agnati & ꝑ hac theorica facit glo.in auc.sacramenta puberum.C.si aduer. ven.in verbo in contractibus: & facit glo. in.l.iii.

§.licet.ff.de ꝯtrario inditio tutelle: quas glo sas allegat Bal. nouellus in Rub.ff. de ver. obl.aut statutum non est fauorabile in eo tñ est expressa rō:& tunc statutū habebit locum in casu improprio: si in illo viget rō statuti: qa vbi est eadē ratio numero:idē ius statuendum est.l.illud.ff. ad .l. acquili. &.l.si.ff. de cloacis.& sicut genus cōpræhendit suas species.l.si quid earū.§.interemptū.ſ.de leg.iii. ita rō cōpręhendit oēs casus in qbus ipsa militat & hoc dixit Alex.in.l.si cōstante in.iii. col.in.iii. limitatione & hoc etiā dicit Cyn. & Petrus in.l. iura nō in singulos ff. de legi. & ista nō est extensio sed est intensio ita voluit glo.not.in cap.i. de tēpo.ordin.in.vi.in versiculo italiæ.& glo. in capi.si post quam in versiculo mēte de elec. Bal.in .l. si q seruo persuaserit C.de fur.& vide Dec.in conf. xv.in.i.vo.in.iii.col.q cōsulendo hoc tenet: & hoc ēt tenuit Bal.in.d. auc. sacramēta puberum: & Aret.in.l.iiii.col.iiii.ff.de ver.obl. & est tex. in.l. filium habeo.ff.ad senatuscō. mace.,& est glo. in cle.i. in verbo. eligat de elec.in.vi. & Ioānes de imola in.l.si vero in. §.de viro.ſ.soluto matrimonio: & Alex.i.l. peregre.§.qbus.ff.de acqui.posses.& idē puto dicendū si vnica tm̄ ratio possit assignari que vnica millitet in casu improprio: nā ea habet pro expressa: vt est glo.cōiter approbata: in.l.quamuis .C. de fideicō. & ibi nota:

Bal. idē Bal. in. l. maximū vitium. C. de lib. prete. & licet illa glo. soleat allegari ad hoc: tñ hec mihi nō bene dicit: quare do sibi aliā glosam magis ꝯsonantē: & expressam in cle. i. in verbo eligaꝰ de elect. in. vi. iunctis not. ibi per Paul. de eleaza. & pro illa glo. est tex. ellegans in cap. sugegstū de appel. quē tex. ꝑ notabili allegat Cro. in. l. qui Romæ. §. duo fratres in. iii. col. ff. de ver. obl. videas ēt not. imolam in. l. fi. in. iii. col. ff. de here. insti. facit & tex. in. l. ii. ff. de lib. & post.

¶ Aut statutū est pēale & correctoriū & tūc nō compræhendit casum impropriū licet ratio expressa vel que habeꝰ pro expressa militet in eo tex. est singularis in cle. i. in versiculo eisdē de ætate & quali. & istū tex. allegat Alex. in. l. si ꝯstante in. iii. col. i. iii. limi. ff. sol. matri. tenet etiā Soci in. l. i. in no. ff. de vul. & pupil. hoc sane limitandū venit nō procedere in Ecclesia qꝛ eius fauore ꝯstitutio penalis extendiꝰ: & idem puto dicendū in dote per notata per Soci. in. l. i. in. i. not. ff. solu. matri. & idem puto dicendū fauore libertatis & fauore publice vtilitatis per doctrinā Barto. in l. ii. §. exercitū. ff. de his q notanꝰ infa. & per doctrinam Bar. in. l. ꝑxime in. §. fi. ff. de his que in test. delen. iuncta. l. sunt persone. ff. de religi. & sump. fune.

¶ Quicquid sit puto posse teneri ꝯtrarium & si statutū sit correctoriū & penale: nā ex idē

titate rationis non dicit fieri extēsio sed est intensio vt paulo añ dictum est: p hoc etiā allego.l.his solis.C.de reuo.dona. & glo.in l.fi.C.eo.tit.q̄ extendit eandē.l.penalē taxatiue loquentē ad casum nō expressum:faciūt ēt not. p Guli. de cuneo quē sequit Alex. in auc.nō licet.C. de lib. pret. q vult filiū posse exheredari ex causis similibus illis:q̄ connumerant in.§. causas in auc. vt cum de appel. cogno.col.viii.& hoc q teneo tenet Dec.in in regula in penalibus.ff.de regu.iur.& Cro. in Rub.in.ii.lectura in fi.ff.de ver.obl. faciūt dicta p Cynum & Petrum in.d.l.iura non in singulas q̄ multum cōmendat Paul. de cas. in cō. cccxxxvi. incip. p̄sens casus modicā. ¶Sed sit q tale statutū fuit factum ob istā tm̄ vnicam rōnem quia statuentes non sunt ꝯfisi de tali ætate minoꝝ ppter eoꝝ lubricū ꝯsilium:nā de facili talis ætas posset decipi & induci:vt alienos ppriæ successioni anteponerēt q esset absurdū:vt.l.cū accutissimi. C.de fideic.&.p ista rōne facit tex.in arg.i.l. q filiū in principio .ff. ad trebel. & huic rōni meæ a stipulat Dn̄s Marianus Soci. iunior. in.l.sciendū.ff.eo.in antep.col.si ergo ista est singularis rō & militat i codicillis ergo idē ius debet esse de codicillis q esse debet de testamēto:p̄terea istud statutū & si sit correctoriū fauorabile tn̄ est quia occurrit fraudibus hominū:nā oīs dipositio phibitiua de-

biti est fauorabilis arg.tex.in.l.ita vulnerat⁹. ff.ad .l. acq.ergo tale statutũ extendet ad codicillũ arg.tex.in.l.cũ qdã.§. de lib.& post.
¶ Secũdo ꝑ ista parte cui ꝯcedit ꝙ est mai⁹ ꝯceditur ꝙ est minus tex.est in.l. nec in ea lege.ff.de iniur.& p illum tex. dixit ibi Bar.ꝙ stante statuto ꝙ quis posset occidere bannitum licebit etiam eum afficere contumeliis ꝙ est minus: & facit regula cui licet de regu. iur.in.vi.& lex non debet de reg.iuris: facit etiam tex.singularis in cap. si.xiiii.q.iiii.vbi si possum aliquem occidere impune propter ius belli; possum ab eo vsuras exigere sine peccato: ꝙ est minus: & hinc dixit glo.singularis: in cap.i.in glo. si. de milite vasallo qui contumax est: ꝙ vasallus põt bannitum depredari & non cõmittit feloniam: hinc etiã dixit Bal.singulariter i.l.i. de priuatis carce. ꝙ si ex forma statuti licet mihi occidere bãnitum: possum eum in priuato carcere detinere: & torquere: & alibi idem Bal.not.dixit ꝙ si ex forma statuti licet mihi occidere bannitum: possum eum vulnerare & capere & eum ducere ad iudicem in.l.fi.de exhibẽdis reis: & hec sunt addenda ad nota per Cynum in.l.i.C. que sit longa consuetudo: & ad not.per Alexand.in.l. iii.§. fin.ff. de adimen.leg.& per Moder.in.l.in suis.§ de libe. & posthu.& per hec infero Bald.male loqui in.l. sororem. C. de his quibus vt indignis:

vt ibi p eū:& reperio ēt Pau.de ca.cōsuluisse ɔtra Bal.in cōſ.xxxiii.ſm antiquā impreſſionē:reperio ēt Nellū in tractatu bānito.q.iii. m.ii.parte tertii tpis concludere cōtra eū licet de eo nō faciat mentionē ergo cui denegaſ maius debet denegari minus vt tantum operetur oppoſitū in oppoſito quantū propoſitū in ꝓpoſito.l.& ſi cōtra.ſ.de vul.ergo cum minor nō poſſit teſtari nō poterit & codicillari ꝙ eſt minoris potentię.

¶ Tertio ſtatuta recipiūt intellectū a iure cōmuni.l.ii.C.de noxa.& ibi Saly.& hoc dixit Pau.de caſt.in conſ.cccii.incip.viſo errore ſupraſcriptę bullę in.i.col.in verſiculo & verba ſtatuti hoc ēt dixit glo.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure deliberandi & ibi Doc. hoc ēt dixit Iaſ.in.l.properandū in prin.col. ii.C.de iudi.& Bar.in.l.i.§.lex falcidia.ſ.ad l.falcidi.ſed de iure cōi qui nō pōt teſtari nō pōt codicillari.l.diuus.§.pen.ſ.tit.prio &.l. ii.ſ.eod.ergo minor non poterit codicillari & facit etiā iſta ratio ſicut vltima volūtas cēſetur ſe cōformē reddere cū diſpoſitione legis.l.heredes mei.§.cū ita.ſ.ad trebe.ita etiā diſpoſitio ſtatuti que equiperatur vltime voluntati pro vt videſ eſſe glo.in.l.in minores C.in quibus cauſis in integrū reſti.& hoc cōmuniter tenetur:ergo ſtatutū reddeſ in hoc conforme cum diſpoſitione iuris cōis.

¶ Quarto a quo remoueſ genus remoueſ ēt

que libet eius species.l.si cēsus.ff.de leg.iii.&
l.si duo.ff.de admini.tuto.& in.l.si quid er-
ro.§.interēptum de leg.iii.& vltra doc.alle
go tex.ad hoc in.§.vulgo quesitos insti.de
succes.cogna.& hoc dixit Raynerius in.l.ii.
ff.eod.quem sequitur Lancellotus decius ibi
cū ergo in minore remoueat facultas testan
di debet remoueri facultas codicillandi que
est eius species.l.vnica.§.fin.C.de cadu.tol.
& hoc ēt dixit Bal.in.l.i.col.fi.ff.de rescrip.
¶ Quinto dispositio semp est interpretāda
ne reddat elusoria vel ei magna plaga infera
tur ca.si ciuitas de sentē.excōica.lib.vi.& est
tex.not.in.l.i.§.pecuniā.ff.de calūniatorib'
& est glo.in ca.quāq̄ in fin.de vsuris lib.vi.
hoc ēt dixit Ant.de but.in sua disputatione
incipiente bononiē.de qua ēt meminit So-
cy.in.§.veteres.ff.de acqui.posses.si ergo mi
nor.xx.annis possit codicillare p idirectum
faceret illud q directo facere nō possit & sic
tale statutū reddent elusoriū ergo debet iter
pretari vt habeat locum in codicillis & facit
tex.in ca.q vna via de reg.iur.in.vi.
¶ Sexto qn̄ duo sunt equiperata a lege anti
qua equiperatorꝝ idē debet esse iudiciū vt est
tex.in.l.si qui seruo persuaserit.C.de furt. p
cuius tex.intellectu videas not. Aret.in.§.in
duplū insti.de act.ad idē est glo.in.l.si vero
ff.de legi.& est doctrina Bar.in.l. marcellus.
ff.ad treb.& est tex.in.l.i.ff.eo.iuncta doctri-

na imperatoris in.l.ii.C.cõia deleg. & in.l.
i.& hoc procedit ẽt in materia correctoria
ſm Bar.in auc.ſed cum teſtator col.ii.C. ad
l.fal.& ſm Aret.in.d.§.in duplũ: nõ ſic a.l.
antiq̃ ſunt adequata vt qui nõ poſſunt teſtari
non poſſint codicillari vt.l.conficiunť.§.to
ciens &.l.diuus.§.pen.ergo ſtatutũ loquens
in vno habebit locũ in alio vt equiperatorũ
idẽ ſit iudicium vt notat ẽt Iaſ.in.l. naturali
ter in.§.nihil cõmune.ff.de acquir.poſſeſ.&
ſtatutũ debet recipere interpretationẽ paſſi
uã ſm Bar.in.l.i.§.lex falcidia.ff. ad.l.falci.
¶ Septimo a quo remouetur principale re
mouet & acceſſorium quia lex diſponens in
pricipali cenſet diſponere in acceſſorio pro
vt.j.dicitur ſed codicilli ſunt acceſſorii ad te
ſtamentum.l.i.C.de codi.ergo.
¶ Octauo qui prohibeť teſtari ratione ętа
tis prohibeť ẽt donare cauſa mortis text.eſt
not.in.l.i.in.§.i.ff.de tutel.& rõ diſtrah.quẽ
tex.ſingularẽ dicit Imo.in.l.ii.j.eo.& dicit
idẽ eſſe ſiquis ꝓhibeť rõne defectus ꝯſenſus
& allegat tex.in.l.diſcretis.C.qui teſta.face.
poſ.ſed hic minor ꝓhibeť teſtari rõne defe
ctus ætatis:ac ẽt quodãmodo rõne defectus
ꝯſenſus:ergo ẽt nõ poterit codicillari quia
donatio cã mortis eſt ſimilis codicillo : vt
in.l.fi.C.de dona.cã mor.& ſimiliũ idẽ de
bet eſſe iudiciũ:vt p Alex.in.l.ſi ꝯſtante col.
iii.ff.ſol. ma.& eſt tex.in cle.exiui de paradi

lo de ver.sig.& in.l.ob es iuncta ibi glo.C. de prediis minorum & est doctrina Bar.in.l. iii.in.§.consilio.ff.de adimen.leg.
¶ Nono de pacto ad statutũ validũ est arg. vt dicit Crot.in.l.stipulatio hoc mõ ꝯcepta in.i.col.ff.de ver.ob.& in.l.non ipossibile.ff. de pac.& Bar.in.l.neq; ex pretorio.ff.de ver. sig.& diffuse p Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iust. &iu.sed pactũ loquẽs de testamẽto habet locum in codicillis vt dicit Saly.in.l.filii familias.C.fam.hercis.ergo etiã statutũ loquens in testamẽto habebit locum in codicillis.
¶ Decimo cui conueniunt verba legis conuenit dispositio legis.l.iiii.§.totiẽs.ff.de dã. infe.& hoc dixit Bart.in.l.liberoꝝ.col.vi.ff. de ver.sig.& Felynus in cap. in presentia de proba.col.xxviii.vbi plus dicit ꝙ si verba cõueniũt extendet dispositio vltra mẽtẽ disponẽtis ꝙ tñ verũ non puto quia verba debent deseruire menti: & nihil debet fieri contra mentem disponentis argu.eorũ que nota.in l.non omnis.ff.si cer.peta.& argu. eorũ que notantet in.l.semper in stipulationibus de regu.iur.si vero verba non conueniunt nec dispositio extenditur etiam ex mente disponentis. nam ẽm eum vbi verba statuti non adaptantur nec dispositio habet locum al. legat.l.fina.C. de pre. curie. lib. decimo & glos.in cap.quoniam de vita & honest.clericoꝝ.& cap.maiores & cap.debitũ de baptis.

sed verba statuti dicunt ꝙ minor non possit testari que qualitas non repugnat codicillo vt insti.de test.in prin.iuncta ibi gl.ergo dispositio statuti habebit locum in codicillis.
¶ Vndecimo allego decisionē Bald.in.l.ex ea.§.de test.vbi dixit Bald.ꝙ sicut legata ex testamēto imperfecto ēt ꝓ anima nō debēt idē est ī codicillis ꝯm eū ergo lex que dispo nit de testō disponit ēt pariter de codicillis.
¶ Duodecimo allego doctrinā Bald.in.l.i.col.fi.§.de test.vbi Bal.vult quod testamētū cōprehendat codicillū.tanq̄ genus suas species & scriptura loquens in testamēto verificet in codicillo & eam doctrinam sequitur Pau.de ca.in.l.ꝓxime.C.de his que in testō delent & tenendo istam ꝑtem quam tenuit Bar.& cōiter in.l.ii.ꝟ.e.licet ista nō adduxerūt que adduxi pro vt bene intuēti patere po test:ad allegata ꝓ contraria parte quā partē tenuit Bal.in.l.fi.C.de testa.& idem Bald.in l.si arrogator col.pe.ꝺ adop.Cuma.& Dn̄s Carolus Roin.in.l.sciendum.ꝟ.eod.que tamen argumēta nō videntur ab ipsis considerata pro ut etiam poterit intuenti recte apparere si eorū scripta viderit.
¶ Non obstat primū quia respōdeo ꝙ cum codicillus largo sumpto vocabulo vēiat appellatione testamenti vt notant doct.in.l.si idē.C.de cod.tale statutū trahet ad ipsum ꝑ doctrinā Pau.de cast.in.l.que si ꝑtes quā.§.

allegauit ex qua responsione infert pulchra declaratio ad doctrinã Bar.in.l.i.de fonte:& ad doctrinã Bar.in.l.gallus.ꝙ ille res nõ veniebant largo sumpto vocabulo appellatione rei expresse. vel secundo dico & alia datur declaratio ꝙ est diuersa rõ inter casum ꝓpriũ & casum impropriũ hic aũt est eadẽ ratio:vt s̃.dictum est:ergo trahet̃ tale statutũ ad casum impropriũ p text.in.l.filiũ habeo.ff.ad senatuscõ. maced.vel tertio rñdeo & sic dat̃ tertia declaratio ꝙ statutũ non trahit̃ ad casum iproprium nã casus improprius non est species propria & ita intelligant̃ illæ doctrinæ:vel codicillus est species testamenti.l.i. col.fi.s̃.de test.per Bal.

℄ Vel quarto respõdeo ꝙ ille doctrinæ procedũt qñ illa statuta sunt odiosa sed tale statutũ licet sit correctoriũ & ex hoc videat̃ esse odiosum tñ quia tendit ad bonũ finem videlicet vt occurrat fraudibus hominũ ꝓ vt dictũ est dicit̃ esse fauorabile.cogitabis tñ super istis considerationibus.

℄ Nõ obstat secũdũ quia rñdeo:nam cũ codicillus veniat in ꝯsequentiã ad testamentũ mutato seu correcto testamẽo in minore:& codicillus censet̃ mutatus:ita dixit Bar.in.l. gallus in.§.& quid si tñ col. pen.s̃.de lib.& posth. vel secũdo dico ꝙ codicillus nõ fuit omissus a statuto sed fuit exp̃ssus in gñe:sub qualitate generica testi:vt p Bal.i.l.i.in fi.ď

testa. vnde illud q exprimit in gñe censet ex pressum in spẽ tex. est no. ad hoc in. l. pcibus C. de ipu. & est no. doct. Bar. in. l. i. in. iii. col. ff. de vul. vbi dicit q expssum põt ↄsiderari tribus modis: vno mõ in gñe & aliis modis vt ibi per eum: vel tertio rñdeo q iste casus non remanet sub dispõne iuris cõmunis. ne statutũ reddatur elusoriũ: & p hanc respon sionem limitatur not. text. in. l. si extraneus & alia iura concordantia.

¶ Non obstat tertiũ quia illa regula nõ hẽt locũ in duobus equiperatis a lege antiq̃ fm Bar. in auc. sed cũ testator. C. ad. l. falcid. vel scd'o rñdeo q illa regula non procedit data idẽtitate rõnis vt p Alex. in. l. si ↄstante. ff. so. ma. i. iii. col. sed hec ratio que militat in testõ militat in codicillis: ergo ex idẽtitate rõnis põt induci legũ correctio: & p hoc declarat notabiliter tex. i. l. precipimus. §. fi. vt pcedat vbi non esset eadẽ rõ in casu corrigẽdo que est in casu correcto: vel tertio dico q debet induci legũ correctio qñ statutũ in sensu di recto nihil operaret. ita dicunt doct. in. d. l. i. de officio eius: sed si minor posset codicilla ri statutũ istud loquẽs in testõ nihil oparet. qa disponeret p viã codicilli minoris & hoc modo mens statuentiũ que fuit directa ad hunc finẽ: vt occurreret fraudibus & conser uaret agnatis ipsius minoris bona redderet elusoria: q minime dici debet qa ars & natu

ta non debet qcq̄ in cassum opari vt.l.diuus §.stipulatio.ſ.vt legatoꝝ no͞ie caueat: & p hoc limitat text. in.l.precipimus vt pcedat quando illa dispositio eo modo quo est or, dinata operatur in sensu suo.

¶ Non obstat quartum videlicet text.in.l.si pupillorū.§ si pretor: quia ego rn̄deo qd' iō ibi in maiori nō venit colligatio. qa ibi illa obligatio nō venit appellatione venditiōis. prout codicillus venit appellatione testamē ti: largo sumpto vocabulo: & hāc solutionē ad illū tex. tradidit hic Soc.iunior in.ii.col. circa fere medium: sed ista solutio est contra text.in.l.ii.iuncta ibi glo.C. de patri.qui fi, lios distraxerunt: vbi licitum est patri ven dere filium: & etiam dicit glo ſ.hypothecare ꝙ non est ex alio. cum materia ibi sit odio, sa.nisi quia obligatio largo sumpto vocabu lo venit appellatione vēditionis: & ibi Saly. dicit. quare reprobata ista intelligentia po, test responderi secundo loco ad illum tex. ꝙ ideo ibi in venditione non venit obliga= tio quia pretor eligendo venditionē consi= derauit magis esse proficuā pupillo quā ipsā obligationē.nā aliqn̄ melius est vēdere quā obligare: & hypothecare quia qui habet rei vendite preciū rē ipsam quodāmō habere vī arg.tex.in.l.si rē & preciū.ff.de peti.here.sed qui hypothecat non solet habere tm̄ precii. quātū res valet: vn̄ ptor elegit ibi ɔdōnē qa

hoc erat magis vtile ipsi pupillo: vnde in dũ
cta in fauorẽ non debent retorqueri in dam
num: quod ita fieret si permissa venditione
tutor posset hypotechare ex quo intellectu
infero ꝙ in.l.ii.C.de patrimo.in venditione
ibi cõpræhendit hypotecha quia illa hypo-
techa nõ est preiuditialis filio: immo magis
vtilis quã sit venditio: qa facilius filius obli-
gatus recuperabit ab illa seruitute obligatio
nis quã ab ipsa venditione quia maior solet
esse pecunia in venditione, quã in obligatio
ne & ista est noua intelligentia meo iuditio
cogitabis tamen super ea.

¶ Non obstat quintũ videlicet lex relegato
rum quia respõdeo ꝙ ibi nullo modo mai⁹
& minus inuicẽ se respiciũt sed sunt diuersa
& separata & vnũ sub alio nõ cõpræhendit:
& sic illud minus nõ est species maioris: sed
in casu nostro codicillus qui est quid minus
est species testamenti: cõpræhensa sub testa-
mẽto maiori: vt iam dictũ est: ex qua intelli-
gentia infero ꝯcordiam pluriũ iurium vt oĩa
illa iura que dicũt ꝙ prohibito maiori non
censetur ꝓhibitum minus procedant quãdo
minus nõ est cõpatibile cũ maiori vel illud
minus nõ censet vt species maioris, illa aũt
iura que dicunt ꝙ ꝓhibito maiori censeat
ꝓhibitũ minus intelligant quando illud mi
nus est cõputabile cum maiori ꝙ bene nota-
bis quia istud dictum est singulare.

¶ Non

¶ Non obstat sextum qa rñdeo q̄ illud erat verum secundũ opinionẽ quorũdã sed secũ dũ glo. ibi que approbat̃ per Saly. in maiori continetur minus.

¶ Non obstat septimũ videlicet text. in. l. filius familias in. §. meminisse quia responde not. vt per imolam ibi.

¶ Nõ obstat octauũ q̄ tutella reguleẗ a successione quia rñde q̄ tutella regulat̃ potius a pietate vt dicit Saly. ibi vł dicas q̄ tutella nõ regulat̃ a successione dum ibi dicit plerũq̄ꝫ Vel tertio dico q̄ licet mater ꝓhibeat̃ a successione tñ nõ prohibet̃ a tutella q̄a tutella est quedã deffensio filii vt insti. de tute. in. §. i. vnde statutũ nõ cẽsetur velle prohibere matrẽ a tutella filii argu. tex. in. l. vt vim. ff. de iusti. & iure: Vel quarto dico q̄ statutũ ꝓhibendo successionẽ nõ prohibet tutellã posito q̄ reguleẗ ab ea: ne inducta p̄ statuta in fauorẽ filii retorqueant̃ in odiũ cõtra tex. in. l. q̄ fauore. C. de legi. nã statutũ prohibẽdo ne succedat filio hoc facit in fauorẽ filii: nã fauor ẽ filii q̄ potiꝰ succedãt illi q̄ sunt de successiõe paterna quã succedat mr̃ que põt transire in alienã familiã trãseũdo ad secũda vota quo casu ꝯtristatur aĩa patris filii q̄ si tolleret̃ ex virtute statuti tutella sequeret̃ ꝑdictũ in ꝯueniens qđ iure nõ admittit̃ & iõ statuẽtes censent̃ voluisse matrẽ admitti ad tutellã qa mr̃ semp presumit̃ velle cape bonũ ꝯsiliũ pro fi

d

liis & melius gubernabit filiũ quã extranea psona cũ filius sit de visceribus matris: ideo statuentes volentes euitare absurdum quod semp est in mente eoꝝ: vt dicunt scribentes. not. in. l. i. ff. e. volentes & prouidere filio: nõ excluserunt matrem a tutella.
CSed in proposito si cõcederet facultas co dicillãdi minori inducta in fauorẽ retorque rentur in odiũ: nã inductum est in fauorẽ mi norũ ꝙ ipsi nõ testent ne habeãt aliũ heredẽ preter eoꝝ mentẽ: cum possint decipi: vel vl timo rñdeo ꝙ tutella tollitur virtute huius cemodi statuti tamẽ mulier poterit eam ha bere si voluerit: nã ꝙ disponitur de heredita te debet dici dispositũ in tutella regulariter loquẽdo vt est tex. apert⁹ in auc. de heredi. q ab in test. in. §. ex his aũt col. viii. & ibi tra dũt Doc. tñ fallit in matre que nõ excludit a tutella si voluerit & hoc est admissum ex benignitate quadam.
CNon obstat nonũ quia illud verum: fateor tamẽ vbi ratio suadet ꝙ verba intelligantur in genere verba sunt intelligẽda in gñe pro vt in simili dicit Alexã. in. l. si ꝯstante in. iii. col. ff. solu. matri. vel secundo rñdeo ꝙ illud verũ est nisi repugnat auctoritas legis: nã re pugnat lex. ii. ff. eo. & lex diuus. §. pen. ff. iun cta doctrina Bar. in. l. i. in. §. lex falcidia. ff. ad l. falcid. vel tertio respõdeo ꝙ illa regula nõ procedit qñ dispositio redderet elusoria qđ

ita eēt si in spē itelligeref istud statutū loq̄.
¶ Non obstat decimum quia illa auctoritas Iacobi reprobatur per Bar.in.d.l.ii.& est etiā reprobata communiter a Doct.
¶ Non obstat vndecimum videlicet decisio Ang.qa reprobaf hic p Iasonem minus etiā retineri videf p Soci.in.d.l.i.in.§.quāquā.
¶ Non obstat duodecimū qa illa opinio cumani reprobatur per Soci. ibi qui dicit q̄ in facto consuleret contra ipsum: vel posito q̄ esset vera illa decisio cumani. tamen nō debet trahi ad casum nostrum quia hereditas adita nō continetur sub genere hereditatis: sicut codicillus cōtinetur sub gn̄e testaméti.
¶ Non obstat decimūtertium quia illa doctrina reprobaf per Cro.in.l.qui Rome in.§. duo fratres.ff.de ver.obl.in.iii.col.vel dicas vt in decimo arg.fuit responsum.
¶ Nō obstat decimūquartū qa dico q̄ mulier nō pōt eē testis i testō qa est gen⁹variabile mutabile & corruptibile q̄ rō militat ēt in codicillis & hāc doctrinā ipugnat Fulg. in l.fi.C.de codi.& reperio q̄ dn̄s Hyero.Zanitinus bon.in sua not. disputatione col.lxiii. dicit quod ista ratio militat ēt in codicillis.
¶ Non obstat decimumquintum quia illa opinio Bal. reprobatur per Alex. in .l. inter cetera.ff.de lib.& post.
¶ Non obstat decimumsextum quia dico q̄ illud verum est nisi ratio sit expressa vel

vnica tātum haberi possit qa in correctorijs fit extensio ita dixit Alex.in.d.l.si constante in.iii.col.in verbo fortius dico.

¶ Non obstat decimū septimū qa rñderi potest q iste nō est subauditus intellectus: sed est comprehensus in mente statuti.

¶ Non obstat decimū octauū quia rñdeo q ibi nō tollit facultas testandi qa hoc esset cōtra bonos mores pro vt ēt infra dicam.

¶ Hanc tñ cōmunē conclusionē q qui non pōt testari nō possit ēt codicillari virtute statuti.puto posse sic limitari vt nō habeat locum qñ prohiberet minor codicillari. quia isto casu nō videret minor esse prohibitus testari & moueor pro ista limitatione: pricipale nō debet inualidari ab accessorio sicut nō debet validari.l.ex pupillari.ff. de vul.ergo prohibitio codicillo℞ qui sūt accessorii ad testamentum.l.i.C.de codi.non debet inualidare testamenti factionem.

¶ Scdo cui ꝯcedit facultas codicillādi ñ cēset ꝯcessa facultas testādi ita dixit.d.Mar.so.i.l.ii.xxv.col.j.e. ergo cui denegat facultas codicillādi nō dēt denegari facultas testādi.

¶ Tertio pro ista parte minus potēs nō debet trahere ad se maius potens videlicet testamētū: sed ista limitatio videtur apud me dubitabilis p tex.in.l.relegato℞.§.fi.vbi ꝓhibito minori dicit tex.ridiculum est vt nō censeatur prohibitum maius: ergo prohibi

to codicillo q̄ est minus censetur prohibi-
tum testamētum: q̄ est maius: nam nulli du
bium est maius & plus esse testari quā codi
cillos facere: nā per testm̄. vniuersale ius dire
ctū transfert; secus p codicillos. §. pen. insti.
de codic. preterea pupilli substitutio fit in te
stamento & tn̄ nō fit in codicillis. l. sceuola
ſ. ad trebellianū item directe libertates dant
in testō: & tamē nō dantur in codicillis; vt. l.
libertates directe. ff. d' manumissis testa. ergo
maius est testm̄ quā codicill': cū recipiat ius
directū: q̄ est maius iure obliquo argu. text.
in. l. fi. §. qui in perpetuū. ff. si ager vecti. est ēt
maius rōne maioritatis forme. Vel pōt dici
quod sit testm̄ maius rōne originis: quā sit
codicillus: nam testm̄ est de iure gentiū fm
Bar. in. l. interdū col. pe. ff. de cond. inde. co-
dicillus vero est de iure ciuili vt isti. de codi.
ius vero naturale est potētius quā sit ius ciui
le. §. sed hec naturalia insti. de iure natu.
¶ Secundo ista limitatio non est vera: nam
q̄ quis non possit codicillari infra. xxv. an-
nos. fuit illa ratio ne decipiat pter lubricū
consiliū que rō multo magis viget in testō.
¶ Tertio testamētum & codicillus equiperā
tur respectu potentie vt in. l. ii. ſ. eod. & in. l.
diuus. §. penu. ē. titu. pred. ergo q̄ dicitur in
vno dicetur & in altero argu. tex. in. l. i. ſ. eo.
iuncto tex. in. l. i. & . ii. C. cōmunia de leg. &
argu. eorum que dicuntur per Bar. in. l. i. in. i.
d iii

col. ij. eod. Non obstant modo allegata in contrarium: quia respondeo dupliciter: primo dico quod codicillus est accessorius testamenti quatenus comprehenditur in ipso testamēto. l. asse toto. ff. de here. inst. & ibi Bal. & ita intelligitur tex. in. l. i. C. de codi. sed codicillari in abstracto in potentia & in ordinatione non est accessorium vnde statutum quod loquitur quod minor. xxv. annis non possit codicillari cōsiderat potentiam & sic cessat istud argumē. vel secundo respondeo quod principale non infringitur per accessoriū sed illud est ex voluntate statuentiam.

¶ Non obstat secundum quia ex predictis non videtur verum.

¶ Limito etiam istam conclusionem vt nō habeat locum in donatione causa mortis posito quod habeat locū in codicillis & pro hoc pondero tex. in. l. tam his. ff. de donat. causa mort. vbi filius prohibetur testari poterit tamen donare causa mortis ita dicēdum est in minore qui licet testari non possit poterit tamen donare causa mortis: secundo istud statutum loquitur in simplici voluntate quo casu dispositio loquens in casu simplici: non habet locum in casu mixto etiam in materia quantuncūque fauorabili casus est in. l. hoc legatum. ff. de leg. iii. & est regula Bar. in. l. titia. ff. de leg. i. & probatur hoc per duo iura simul iuncta per tex. in cap. licet canonum

iuncto cap.statutum de elec.in.vi. & hoc te-
nuit Ange. & Moderni & Soci.in.l.ii.ff.de
verbo. obliga.sed donatio causa mortis est
mixta fm communiter Doct. in.l.ii.ĵ. eod.
ergo ista minor poterit donarẽ causa mortis.
ℭ Sed ꝑfecto ista limitatio videt̃ confundi:
nã cum tale statutũ loquat̃ de testamento in
genere ꝙ cõprehendit etiã donationẽ causa
mortis vt in .l. vnica.§.fi.C.de cadu. tollen.
dispositũ in genere censet̃ dispositũ in qua-
libet eius specie.l.si qd earum .§. interẽptũ.
ĵ. de leg.iii.& ibi notant Doct.ergo iste mi-
nor non poterit donare causa mortis.
ℭ Secundo cũ tale statutũ sit factum ꝓpter
lubricũ consiliũ minoꝝ infert̃ ꝙ tale statutũ
habebit locum & in donatione causa mortis
tex.est in.l.i.in.§.i.ẽ.de tutel. & ratio distra.
& in.l.discretis.C.qui testamenta facere pos
sunt & hoc dixit imola.in.l.ii.in fi.ĵ.eo.
ℭ Non obstant mõ allegata in contrariũ:in
primis nõ obstat tex.in.l.tã his quia rñdeo:
ꝙ ibi appellatione testĩ non venit donatio
cã mortis quia lex ꝓcessit vltra declarãdo ꝙ
nõ veniat ꝙ si tacuisset vtiqȝ veniret vel secũ
do respõdeo ꝙ ille tex.habet separatã ratio-
nem a casu nr̃o:nã ibi filius nõ potest testari
de cõsensu patris qa vltima volũtas non põt
depẽdere ab alieno arbitrio.l. illa institutio
& hoc quia reputat̃ captatoria sed donatio
causa mortis nõ est vltima volũtas vt in.l.fi.

ff. de dona. causa mor. sed participat de contractu qui ꝯtractus possunt dependere ab alieno arbitrio. l. si quis arbitratu & ibi Soci. ff. de ver. obli. & sic ibi diuersa est rō inter testamentū & donationē causa mortis sed in casu nostro rō quæ militat in testamento militat in donatione causa mortis.

¶ Nō obstat secundū quia rn̄deo quod dispositio loqués in casu simplici militat i casu mixto qn̄ casus, mixtus cōtinet̄ sub simplici tanquā species qa tunc vtriusq̧ par debet esse iudiciū sed ista solutio q̄ est multum colorata ꝯfundit̄ per tex. in. l. tam his vbi habet̄ diuersum iudiciū & tn̄ est species testamenti; quare rn̄deo ꝙ illa doctrina non ꝓcedit qn̄ ratio q̄ militat in simplici militat in mixto & ꝓ hoc adduco auctoritatē Iasonis inst. de acti. in prin. in glo. i verbo debet̄ vbi dixit Iason ꝙ stante statuto ꝙ mulier nō possit ꝯtrahere sine ꝯsensu ꝓpinquoꝝ ꝙ etiā poterit donare cā mortis quia rō que militat in ꝯtractu simplici que est fragilitas sexus militat in donatione cā mortis vt late p ipsum.

¶ Secundo mō potest saluari ista glo. nam cum hic sumus in principiis librorū ꝓ vt dicit hic Crot. in principiis libroꝝ non debet fieri cōtinuatio vt est glo. cōiter approbata in Rub. ff. de ꝯdi. fur. licet Iason hic aliquantisper dubitauerit de illa glosa: & ꝓ illa gl. facit: nā ꝙ primū est nullum ante se habet: si

ergo fuit facta continuatio a remotis hoc tollerari debet licet minus bene fuerit facta; arg. tex. in. l. vnica in prin. C. de rei vxo. acti.
¶ Ex hoc infero q̄ cū in libello nomē actionis exprimi nō debeat sed sufficiat taliter narrare factū ex quo quidem facto percipiať nomen actionis vt p Doc. in. l. edita. C. de edēdo tñ si nomen actionis fuerit expressum & inepte libellus nō vitiabiť dūmodo ex narratiōe libelli colligať nomē actionis & hoc etiā tenuit Alex. in. l. inter cętera. ff. de lib. & post. potest etiā ex his aliud iferri: nam cum iudex nō debeat exprimere cām in sentētia tñ si expressit & inepte illa snia valere debet si tñ illa cā expresse nō esset vera sed falsa an vitieť isto casu sentētia videas not. Petr. de Anch. in ꝯsilio. ccviii. col. iii. & p Crot. in. l. qui Romæ in. §. duo fratres in. iii. iiii. &. v. col. possent ēt alia iferri q̄ omitto breuitatis causa sed videas circa prædicta Iasonē in. l. eum virum col. ii. C. de fideicom.
¶ Sunt tñ quidā Moderni bono. q pungunt istam saluationē ab omnibus approbatā per aliqua media quorum media non refero q̄a meo iudicio paralogiaznt.
¶ Tertio saluari pōt vt dicamus; q̄ ista continuatio nō sit facta a remotis; ꝯsiderando q̄ qñ tituli intermedii faciunt ad materiā non diciť facta ꝯtinuatio a remotis: vt est tex. in. l. i. ff. si tabel. testa. nul. exta. & facit ēt text. in

l.i.in prin.ff.de pecculio iuncto titulo prece/
denti: quem text.allegant hic Moderni bo/
no. & vltra eos facit vna not. regula que est
ꝙ actus medius non impedit extrema con/
iungi quãdo non est extraneus sed conuenit
vtriqꝫ extremo.l. duos reos .§.fi. de duobus
reis.sed tituli q cadunt a tit.de testis vsqꝫ ad
titulũ de legatis faciunt ad materiã ergo nõ
est facta ꝯtinuatio a remotis & hãc saluatio/
nẽ adducit hic Iason ex mẽte alioꝝ q̃ sequit
Bal.nouellus & Lancellotus decius hic.
¶ Moderni tñ bono.reprehẽdunt istã salua/
tionem:nam dñt ꝙ codicilli sunt de diuersa
materia.l.si idẽ.C. de codi. sed ista reprehen
sio nihil est quia codicilli sunt de genere te/
stamenti ſm Bal.in.l.i.in.fi.ff.de test.
¶ Non obstat ꝙ codicillus sit diuersus a te/
stamento quia illud est rõne forme tñ codi/
cillus est de eadem materia videlicet de gñe
vltime voluntatis & hanc saluationẽ teneo.
¶ Ex ista saluatione infero & ex his que pro
ea adducta sunt ad not. questio. vltra Doct.
pone stat statutum ꝙ quis possit offendere
aliquem ingredientem suam possessionem
per vim incontinenti in ipsa possessione sine
pena quid si illum offendat non in possessio
ne sed persequatur & extra possessionem of/
fendat: an incidat in penam:& pro ratione
dubitandi videtur ꝙ sic quia cui non ꝯue/
niunt verba legis non ꝯuenit dispositio le=

gis : & vide vltra ea que dixi supra ad hanc regulam pulchrum consilium Pau. in cons. cxxiii. super primo quesito in.i.col.& aliud pulchrum cons.Bar.in cons.cxxxv.incip. statuta: verba autem istius statuti dicunt in possessione & incōtinenti ergo mens statuti extra possessionē non adaptatur & ob hanc rationē Sali.& Raphael.fulgosius & Cato papiensis in.l.mancipia.C.de ser.fug.dicunt ꝙ stante statuto si aliquis aliquē turbauerit in sua possessione incidat in penā & ei restituat possessionē ꝙ si mere turbauit & non expulit nō habebit locū pena statuti ex eo quia verba statuti verificanť in eo qui turbauit & expulit vnde mens statuti in hoc casu non adaptať quia ei⁹ verba nō adaptanť & vltra eos in.d.l.mancipia facio vnā not. rōnem quoties alterū de reqsitis defficit ad cōmissionē pene cessat ipa pena.ita dixit Alex.in Rub.ß. solu.matri.col.vii. & Alex.in cons.xxxiii.in tertia parte sed hic defficit alterū de requisitis ad cōmissionē pene quia nō expulit: facit etiam: nam cum pēa respiciat duo copulata ad veritatē copule requiritur vtrūq͂ verum.

¶ Contrariū tū teneo in ꝓposita questione ꝙ nō incidat in penā quia persecutio nō est actus extraneus ideo offensio nō diciť facta ex interuallo sed incōtinenti ꝑ ea que dicta sunt & ꝓ ista decisiōe adduco doctrinā Bar. que est in terminis in .l. ꝙ ait lex.in.§.i.ff.de

adulte.quã doctrinam Bar.tene mẽti vt ve-
rum tamen fatear Bar.vtitur alia ratione pro
ista decisione:cogitabis tamen super his.
¶Non obstat tex.inst.de leg.qa respõde ꝙ
illa ꝯtinuatio non est facta a remotis qa titu-
li intermedii faciunt ad materiam.
¶Non obstat tex.in.l.ii.quia dico ꝙ in illis
verbis enunciatiuis lex facit fundamentum
vel sunt prolata ad propositum secundum
Iasonem in Rub.inst.de acti.
¶Non obstat ẽt ꝙ in illo tex.illa verba sint
enunciatiua modificatiue ꝓlata quia dico ꝙ
saltẽ disponũt in mõ licet non disponãt ex-
tra modũ ꝑ vt dicit Bar.i.l.ex hac scriptura.
¶Non obstat quarto loco ponderatio Dy-
ni quia illa verba pro debent exponi per
modum rationis videlicet pro vt res patitur
idest quia res ita patitur.
¶Non obstat quintũ quia illud verũ est qñ
Rub.habet orationẽ perfectã ita dicit Iason
inst.de act.in Rub.secus qñ non habet vt in
casu nostro qa non debet equiperari legi di
cas tñ vt per Dec.in Rub.ff.ꝙ quisq; iuris.
¶Hanc tñ cõem conclusionẽ ꝙ Rub.sunt
ꝯtinuande ad ꝓximiores titulos limita not.
duobus modis primo vt non habeat locũ in
Rub.C.quia in eis nõ est facienda ꝯtinuatio
& ideo si fiat a remotis hoc tollerari debet
ꝑ ea que iam dicta sunt ita dixit Raphael Ful
gosius in Rub.in fi.C.de ser.fug.& illo mo-

netur fundamento non reperit in.l. cautū q̄
imp.mādauerit ɔtinuari debere ꝑ vt inrecō.
fecit in.l.ii.de sta.homi. & hanc opinionem
amplexus fuit Andreas Bar.in cap. testimo-
nium in prin.extra de testibus & ꝑ horū sen
tentia facit opinio quorundā qui dicunt le-
ges codicis nō eē de casu dubitabili vti sunt
leges.ffoꝝ.vt.l. labeo.ff.de carb.edi.ꝑ qui-
bus facit:nā multe sunt leges.C.que dicunt
indubitati iuris est vel certi iuris est vt in.l.
certi iuris.C. de test.mil. posset tamē dici q̄
istud nō sit verum nec obstat q̄ lex dicat in-
dubitati iuris est quia illud verū est in impe
ratore:nam oia sunt certa apud principem et
oia sunt collocata in scrinio pectoris ei⁹:sed
apud nos sunt de casu dubitabili: preterea
non est etiam rationabile q̄ imperator fece-
rit legem de casu minus dubitabili.

¶Credo tñ salua semper meliori sententia
Fulgosium & sequaces non leuiter errare &
moueor ex pluribus sicut enim inter ius ci-
uile & canonicū non debet in dubio consti-
tui differentia cap.i.&.ii. de ope.no. nun.ita
etiam inter ius.C.& inter ius.ffoꝝ. nō debet
constitui differentia circa Rub.

¶Scd'o moueor iperator inst.de leg.in pri.
cōtinuat Rub.ergo & in.C.obseruari debet.

¶Tertio si iurifcō.preceperūt in.ff.hoc.fece
rūt auctoritate imperatoris & sic ipse p̄cepit
nā oia nostra facimus qb⁹ nostra ipartimur

auctoritas.l.i.§.deiecisse.ff.de vi & vi ar.si eni imperator precepit in.ff.hoc ēt censet voluis se in.C.qa nulla pōt assignari diuersitatis rō. immo ratio viget in ꝯtrariū vt excitent inge nia hominū que solēt excitari ex indagando ꝯtinuationē Rub.& ēt ex aliis,nā ois ars per indagationē & per exercitiū recipit incremē tum: vñ dictū est illud de singulis dubitare nō est inutile: accedit ꝓ ista opīone mea au ctoritas Decii in Rub.C.de bono.possess.vbi dixit hanc Fulgosii sniam esse periculosam accedāt ēt auctoritates glo. q̄ nō sunt pauce auctoritatis vt per Dec.in.l.vt uim de iust.& iure que ꝯtinuant in.C.Rub. cogitabis tñ su per his meis considerationibus.

¶Secundo limito vt nō ꝓcedat in Rub.ha bentibus orationem perfectam:nā cum ipse sint leges sicut lex nō debet ꝯtinuari de ne cessitate ita etiā nec Rub. cogitabis ēt super ista nona limitatione si tibi placet.

¶Secūda ꝯclusio sit in ordine ex ista Rub. ꝙ legata sunt accessoria ad ip̄m testm̄ & cū ista ꝯclusione pertranseunt indifferēter Doc.

¶Pro qua aliqua in medium adducā vltra eos.primo institutio est caput testamenti.§. ante heredis insti. de leg. ergo que sequunt post eū dicunt apenditia & accessoria tex.est in.l.si quis heres institutus sic etiā dicitur de homine:caput in homine est principium ce tera vero que sequunt dicunt de depēdenti-

bus & dñtur accessoria esse ad ip̃m hoiem.

¶ Secũdo ꝯditio apposita in institutiõe cen ser repetita in legato.l.quia.ꝟ.de ꝯdi.& dem. & ibi Bar.ꝙ nõ ita esset si legatum non esset accessoriũ ad ipsam institutioné heredis: & sic ad ipsum testamẽtũ: nam ꝯditio est stricti iuris.l.qui heredi &.l.meuius.ꝟ. de ꝯditio.& demon.in his vero que sunt stricti iuris non fit extensio nisi ad accessorium .l. quicquid astringende.ff.de ver.obl.& ibi not. & tradi tur per imolam in.l.in suis.ȭ.de lib. & post. & p Bal. in.l.iii.§. sed & si quid.ff.de nego. ges.contra quam doctrinam videas Soci. in l.multa.ꝟ.de condi.& demon.ergo legatum est de accessoriis testamenti.

¶ Tertio: illud dicit esse accessorium ꝙ de struitur destructo suo principali.l. nãq; acces soriũ.ꝟ.de pac.leg.& per Bar.in.l.si cui.ꝟ.de fundo instr.& in.§.liberis inst. de pupil. sed destructo testamẽto legata & ipsa destruunt l.si nemo.ȭ.de testamentaria tutella &.l.eam quam.C.de fideicõ.ergo &c.

¶ Quarto adduco tex.in.l.i. in .§. interdum iuncto.§.verentur.ꝟ.ad.l.falci. vbi dicit si in principali testamẽto legata sunt:ergo ibi est casus ꝙ legatum est accessorium.

¶ Quinto allego tex.in.l.ii.ꝟ.eo. vbi legatũ regulatur a facultate testandi: ergo legatum est accessoriũ quia accessorium regulat a na tura sui principalis.l. ꝙ per manus.ȭ.tit.pre.

¶ Sexto adduco tex.i.§. ante heredis insti. de leg. vbi legata olim nõ poterant fieri añ heredis institutioñ nec alia põt assignari rõ quia erat absurdũ ꝙ legata vti accessoria pre cederent suũ principale vt dicit in simili gl. in.l.petens.C.de pac.hodie autẽ pñt fieri qa non consideratur ordo vt in.l.ii.§.diuus.ff.de vul.facit tex.in.l.quidã.ff.de pre.leg.iuncta.l.heredes palam.§.fi.ff.de test.

¶ Contra tamẽ istam ꝯclusionẽ adducã ali qua vltra doc.primo illud dr̃ esse accessoriũ ꝙ nõ põt subsistere sine suo principali & in esse deduci cap.si sup gratia de offi.deleg.in vi.& notat.Dy.in regula accessoriũ de reg. iur.in.vi.hoc ẽt vr̃ voluisse Bar. in.l. grece ĩ §.illud.ff.de fidei.dũ vult ꝙ indiuiduũ cõsi/deratur tripliciter rõne forme rõne nature & ratione principalis& accessorii: si ergo lega tũ esset accessoriũ ad testm̃ in codicillis fieri nõ posset quia codicilli non sunt testamẽtũ l.si dr̃.C.de codicillis & tñ istud est falsũ:nã cõiter tenetur.remoto iure antiquissimo ꝙ le-gata de media iuris prudentia & de iure no uo & nouissimo possunt fieri in codicillis vt habetur in.l.i.ff.eo.

¶ Secundo pro ista opinione accessoriũ se-quitur naturã sui principalis vt in.d.ca. si su per gratia:sed institutio heredis nõ põt fieri nisi exprimatur nomen heredis.l.iubemus.C. de test.& hoc dixit glo.ibi in verbo ex voce

legatũ

legatum autem sit nutu.l.nutu.ff.de leg.iii.
ergo legatū cū non sequatur naturā institutionis.īfertur ꝙ nō est accessoriū testamēti.
¶ Tertio videt̄ vrgere tex.in auc.ex cā.C.de liber.prete.vbi legata conseruātur rupto testamēto:ergo legata nō sunt accessoria,quia de natura accessorii est ꝙ extincto pricipali. extinguatur accessoriū.ita notat glos.in.l.si patronus.in.§.patronū.in verbo fauianę.ff.si quid in fraudē patroni.notat Bal.i.l.ex testamēto.C.de fideic.vbi dicit ꝙ si nō tenet cōtractus principalis nec precarium tenet ꝙ in eo continetur accessorie.
¶ Quarto obstat tex.in.l.i.ō. si quis omissa causa testamēti.vbi hęreditate nō adita ex testamēto & sic eo annullato .l.si nemo.ō.de testa.tutel.legata nihilominus debent̄.ergo legata nō sunt accessoria,quia & ipsa annullarentur.
¶ Quinto & postremo bonū est argumētū de contractu ad vltimas volūtates.l.quę de legato.& ibi notat Iason.ff.de leg.i.sed in cōtractib⁹ quot sunt res tot stipulatiōes & ille stipulationes sunt pricipales:vt i.l.scire debemus.ff.de verb.obli.& ibi p docto.ergo ēt quot sunt legata cōtēta i testamēto tot eā debent testamēta equæ principalia.& sic legata non debent dici accessoria.
¶ Istis nō obstantib⁹ teneo ꝙ legatū prout iacet i testamēto sit de pēdentibus & hoc vi

sus est dicere Paul.de cast.in consil.cccxcii.
& Bart.i.l.lucius.§.sempronia.ff.de leg.iii.
¶Non obstant modo que allegant in cōtrarium.Nō ob stat primū quia dico ꝙ licet legata fiant i codicillis tamē nō sunt sine institutione heredis saltem tacita:vt.l.cōficiunt.in pri.& notat Bar.i.l si qs eum.ꝭ.tit.prio.nā legata dicunt accessoria respectu institutionis vt supradictū est.vel secūdo respōdeo ꝙ duplex est accessoriū propriū & impropriū. Propriū illud est ꝙ nō pōt stare sine suo pricipali & ita ꝓcedūt cōtraria.Impropriū aūt illud est ꝙ pōt stare sine suo pricipali nā quelibet res q accedit alteri pōt dici accessoria sic etiam dicit in simili ꝙ dat ꝓpria pars & minus propria vt.ff.dicetur.
¶Non obstat scd'm,quia dico ꝙ legatū est accessoriū ꝓut est in actu & accedit testō & ita intellexi:sed ꝓut est in fieri minime est accessoriū.quia pōt fieri sub alia forma quā fiat suū pricipale nec incōuenit ꝙ legatū sit vno modo i fieri alio mō sit in actu: nā hoc esse videm⁹ & in possessione q̄ est in fieri facti in actu est iuris.vt p Bar.& doct.in.l.i.in ii.col.ff.de acqr.posses.sic ēt dicimus de contractu q est i fieri facti.l.cōsilio.§.fi.ꝭ.de cura.furi.& tamē in actu est iuris.l.si vn⁹.§.pactus ne peteret.ff.de pac.sic ēt dicim⁹ de donatione cā mortis q̄ in fieri habet naturā cōtract⁹ vbi nec in esse est reducta habet naturā

vltime volūtatis vt cōcludunt cōiter doct. in l. ii. ʒ. eodem.

¶ Non obstat tertio loco tex. in auct. ex causa quia ad illū tex. respondeo multipliciter. prio ꝙ cōclusio glose ꝑcedit de iure ffo℞. & de iure. C. secus d' iure nouissimo vt i. d. auc. ex causa. & hāc solutionē videt̃ sentire glo. in. l. papinianus. §. ex causa. ff. de inoffi. test.

¶ Sed ista solutio cōfundit̃ p text. i. l. fi. §. de here. insti. vbi vitiato testamēto legata conseruant̃. ergo de iure. ff. legata nō sunt accessoria pōt dici ad istū text. ꝙ ibi sit speciale sed hoc dicere est refugiū miserorū vt dicit glo. in. l. filiū quē habentē. C. famil. hercis. nec ille tex. se fundat in aliqua specialitate. Bar. tñ assignat pulchrā rōnē ibi. quare vitiato testamēto legata debent̃ & dicit eā esse rationē. quia falsus rumor qui vitiauerat ipsam institutionē: nō recipiat legata & istū intellectū Bar. sequit̃ ibi Bal. in. i. not. quem dicit esse notabilem.

¶ Sed profecto ista solutio defensata mihi nō placet: quia p eā inducit̃ legū correctio. nā inducit̃ ꝙ cōclusio gl. sit correcta de iure nouissimo: q̄ minime est inducēda quia est odiosa. arg. text. in. l. cū quidā. §. de lib. & posthu. & hoc dixit Socy. in. l. marcellus. §. qđ aūt. ʒ. ad trebel. vbi dixit ꝙ licet oīa dicta in. l. interꝑtata censeant̃ esse dicta in. l. interpretante. tñ illud verū non est qñ est ex

tali repetitiõe īduceret legũ correctio: quia secundũ eũ nõ est inducēda legũ correctio: addo etiã ea q̃ dixit domi. Ioã. Cãpegius in l. cõsulta diualia. C. de test. vbi dixit q̃ clausula in fine posita refert ad p̃cedētia nisi inducat legũ correctio. glo. est s̃m eũ in. l. qui in potestate. in vlti. glo. C. de i ius voc. & gl. in. l. iii. §. idē acq̃rimus. in ṽbo igit. ff. de acqui. possess. & vltra eũ facit glo. in. c. cupiētes. in. §. si p viginti. de elec. in. vi. quare reprobata ista prima solutione.

¶ Secundo ego respõdeo ad illũ tex. q̃ ibi legata firma manent rupto testamēto: quia ibi fingit testamētũ nõ esse rescisum que fictio equipolet veritati in sua opatione: & iõ ibi legata debent. & istũ intellectũ ad illum tex. tradit Socy. in. l. iii. ĵ. eo. col. vi. & dicit hãc solutionē esse cõem ad illũ tex. & ista solutio fuit prius glo. ibi in. ii. glo. & etiã eum sequit Iason & Paul. de cast. ibi & p istum eundē intellectũ posset rñderi ad tex. in. l. fi. ś. de here. insti. vltra Bart. q̃ ideo ibi legata debētur ex testamēto p̃nunciato nullo quia ibi lex fingit pauimētũ fuisse institutũ in posteriorib⁹ tabulis: põderando illã dictionē p inde que est nota fictionis.

¶ Sed ista solutio Socy. nõ vr̃ vera, nam lex vnquã fingit nisi sub sistēte eq̃tate. l. deniq̃. ff. ex quib. cau. maior. & plene per Bart. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. si ergo di

ceremus q lex sibi fingeret valeret testamen
tum p cõseruandis legatis fingeret in preiu-
diciũ filii: & sic fingeret cõtra equitatẽ q fi-
lius sit obligatus psone legatarie ex eo testa-
mẽto a quo nullũ cõmodũ habuit. Sed po-
tius iniuriã passus fuit quia nõ fuit institutus
sed pteritus: vel iniuste exheredatus & vbi fi
lius nõ instituit dicitur pati iniuriã. §. aliud
quoq capitulũ. in auct. vt cũ. de appel. ergo
ista solutio Socy. q est etiã cõis nõ est vera:
quia ibi nõ põt habere locũ fictio quia ibi
deficit fundamentum equitatis.
¶ Potest tamẽ tutari solutio hec nã equũ &
pium est & interesse publicũ testamẽta con
seruari. vt est tex. in. §. si vno expssim. in auc.
de here. & falcid. & in. l. pen. §. de illo. C. de
neces. here. insti. & in. l. in testamẽto. C. de fi
deic. liber. & in. l. vel negare. ff. queadmodũ
testa. aper. & sic patet in illo text. esse funda-
mẽtũ equitatis nec obstat q lex fingat q te
stamẽtum valeat & sic ipse filius sit obligat
pstare legata quia dico q nõ fingit in piudi
cium filii: quia dico q amittere lucrũ nõ est
pati damnũ. l. de fideic. C. de trãsac. & ibi no
tatur nã amittere partẽ hereditatis nõ est pa
ti damnũ sed amittere lucrũ. glo. est not. i. l.
iii. & ibi Bar. C. de iuris & facti igno. nõ ob-
stat & qui passus fuerit iniuriã quia ista iniu-
ria non fuit sibi preiudicialis in re.
¶ Sed hic cadit magna difficultas quare lex

nõ fingit in.l.papi.§.ex causa.ff.de inof.test. vbi facit irritũ testamẽtũ et tamẽ lex nõ fingit ibi valere testamẽtũ ꝑ cõseruatione legatoꝶ cũ tamẽ minor rõ erat fingẽdi ibi ꝓpter legatũ libertatis ꝙ est piũ vt.j.dicetur cogita super ista difficultate.

¶Sed moderni videlicet Crot. aliter soluit illum tex.dicens ꝙ ideo ibi legata firma manent quia ratio que vitiat pricipale nõ viget in accessorio nã ibi filius fuit iniuriatus in institutione:nõ in legatis ideo succedit secundum eũ vna theorica ꝙ qñ ratio que vitiat principale non viget in accessorio licet tollatur principale remanet accessoriũ. & pro ista theorica ipsi allegant tex.in.§.alteri.iuncto versiculo versa vice.inst.de inutilib⁹ stipu.allegãt etiam Hostien.in.c.debitores.de iureiurando.

¶Vltra eos allego Bald. in.l.fi. in.i. not.ꝯ. de here.inst.& Bar.in.l.ita stipulatus.in duodecima oppositione.ff.de ver.obl. allego ẽt Alex.i.c.iii.incip.circa primũ.col.pen.lib.i. & hoc modo põt adaptari id qđ voluit bar. in.l.certi cõditio.§.si nũmos.ff.si cer.pet. & sic ſm istũ intellectũ cõclusio prefate glos. ꝙ legatum sit accessoriũ testamẽti debet intelligi qñ ratio que vitiat testamentum militat etiam in legatis.

¶Sed ista solutio Modernorũ mihi nõ placet:quia de iure.ff.vbi erat annullatum testa-

métum quia filius nõ fuerat institutus nã de eo iure debebat filius institui & ei debebat dari legitima tit.institutionis fm Alex.in.l. inter cetera .i.ii.col.ff.de lib.& posth.capita debebát firma manere rupto testaméto quia filius fuit iniuriatus in ipsa institutione tantum.nõ auté in legatis & tñ illud est falsum. p tex.in.l.papinianus.§.ex causa.ff.de inoff. test.approbata igit ista solutio.modernorũ. ¶ Quarto loco põt respõderi vltra ipsos. ad illũ tex.ꝙ ideo ibi legata firma manẽt quia ibi legata nõ depẽdebãt a testamento quia actus nõ dicit rei accedere & ab ea depẽdere qñ res est nulla nã ꝙ nullũ est nihil ponit in esse.Bar.in.l.i.ff.de acqui.here. & in.l.eius qui in prouinciã.ff.si cer.pet.cũ ibi not. sed in.d.auct.institutio fuit nulla ipso iure & sic ipsum testamẽtũ. vt per Bar.in.l.is qui in potestate.j.de leg.prest.et per Alex.in. l. inter cetera predi. ergo illa legata non fuerunt accessoria quia nõ potuerũt esse sed cõclusio prefata loqtur qñ legata sunt in testamento valido in quo tunc legata dicunt depẽdere & tũc annullato testamẽto legata corruunt. ita voluit Dynus & post eũ Bart.in. l. legata inutiliter.j.eo.& facit glo.in.l.iii.§.fi. & ibi Paul.de cast.ff.de lib. & posth. & hoc dicit Paul.de cast.in.l.i.C.de codi. ex hoc intellectu infero ꝙ in.l.papinianus in.§. ex causa preal. ibi legata corruunt annullato testamẽ

o quia testamentū erat aliquid a principio: & sic legata ab eo dependebát & ꝙ esset aliquid ꝓbatur nā fuit ꝓnunciatū nullū ꝙ non fuisset necesse nullū pronūciari. vt dixit Bar. in. d. l. is qui in potestate. sic etiam intelligo legem si nemo. ff. d. cū similib⁹ ex quo infert & ꝙ in auct. ex causa si ex relatio fuisset facta causa de iusta sed nō fuisset ꝓbata ꝙ ex quo legata ceperunt habere depēdentiam ꝙ illa auct. nō habuisset locū. & ex isto intellectu infertur etiā aliud notabile ꝙ si testator cōfitetur in testamēto se teneri vxori in centū pro decē qua non recepit ipsa presente & acceptāte & mandat ea sibi restitui: post mortē suam: si postea reuocat testamētū vel efficiatur irritum quod a principio valuit talis cōfessio est reuocata quia a pricipio cepit habere dependentiā a testamēto secus si tale testamētum a principio fuisset nullū: quia talis confessio valeret vti donatio intervivos que potest fieri in testamento vt. j. dicetur.

¶ Contrarium tñ teneo ꝙ ista illatio nō sit vera quia etiā si valeat testamētum tamen talis cōfessio nō dicitur habere dependētiam ab eo ꝙ ex eo patet quia nō requirit cōfirmationē ꝑ aditionē hereditatis sic nec alius cōtractus in testamēto collocatus: vt est donatio causa mortis vel inter viuos: immo sola morte confirmat: vt notat in. l. filie. C. fami. hercis. notatur etiā in. l. post legatum. in. §.

quī mortis,ibi p glo.ĵ.de his quib.vt indig. et sic potest stare de p se.& no.etiā in.l.gene raliter.C.de nō nume.pec. & ita tenet Paul. de cast.in.d.l.iii.§.fi.

¶Sed iste intellectus licet sit coloratus reprobat cōiter vt p Paul. de cast. in.d.§.fin. quia licet testamētū sit nullū.tamen ex quo est factū & legata & codicilli in eo cōtinent legata & codicilli dicūtur depēdere ab eo& est glo.ordinaria secundū eum in.l.quidam referunt.ff. tit.i.

¶Quinto loco potest respōderi q ibi illa legata nō debētur ex testamēto quia eo irritato erāt nulla vti accessoria sed debētur conditione ex illa lege & q hoc verū sit demonstro pulcherrimis rationib⁹.Primo qs nō potest mori pro parte testatus & pro parte intestatus regula ius nr̄m.de re.iu.si enim legata deberētur ex testamēto quantū ad institutionem moreretur intestatus quantum ad legata testatus.

¶Secundo ꝓbo arguēdo a sufficiēti partiū enumeratione aut vis q debeātur illa legata ab herede scripto & hoc esse nō pōt quia ipse non adiuit hereditatē quia non potuit adire ex testamēto nullo & si adiuit illa adita nihil operat, ergo ipse heres nō erit obligatus quia heres tunc tenetur soluere qn̄ adiuit efficaciter hereditatē vel habet pro adita. vt in.l.si nemo.ff.de testa.tutel.& toto tit.ff.

si qs omissa cā testa. aut volumus dicere q̄ legata debētur a filio preterito ex testamē to & hoc minus dici potest quia ipse nō fuit rogatus in testamēto p̄stare legata vnde in- fertur legata ibi deberi conditione ex illa.l. & sic patet q̄ iste tex.nō offendit ꝓpriam cō clusionē sed potius facit ꝓ ipsa intelligēdo q̄ legata nō debeātur irrito testamento sed debeātur ex potentia legis quia sic placuerit legi.

¶ Sed iste intellect⁹ cōiter reprobatur q̄ im mo debeātur legata ex testamēto pinde est ac si testamētū nō fuerit rescisum.& hoc di- cit Paul.de cast. in.d. auct. ex cā. col.pen.& sic ille tex.ponit vnū singulare q̄ ꝑfecto ex- orbitat a regulis iuris & ꝓ hec tolluntur con traria quia ipsa procedūt de iure cōi & per consequens ego infero q̄ pro illis legatis cō petit actio ex testamēto sicut cōpetit ꝓ aliis legatis & hoc scire vtile est.nā si statutū di- cat q̄ testamētum mittat̄ executioni sicut s̄nia diffinitiua:si ꝓ istis legatis cōpetit actio ex testō:licet illud testamētū sit nullū quo ad institutionē tn̄ libellus nō erit necessarius sed producto testō fiet executio & sic infert̄ vna not.ꝯclusio ex hoc q̄ statutū loquēs de testō verificatur & in testamētovalido & in- ualido: cū tn̄ dici soleat q̄ statutū disponēs de aliquo actu intelligitur disponere de actu valido: & ideo dicit Iason credo in.l.cogni

tio.ff.de offi.eius cui manda.est iurisdi. ꝙ sta
tutū disponens ꝙ amputet̃ alicui manus in-
telligitur de manu valida & ibi multa pul-
cherrima dicit ad ꝑpositum. tñ hic statutū
loquens de testamēto intelligitur loqui de
testō valido & inualido. posset tñ rñderi
ꝙ istud testm̄ non erat omnimodo inuali-
dum sed valebat quo ad legatū ex quo infe-
ro ꝙ stante ꝑfato statuto ꝙ amputet̃ alicui
manus ꝙ si manus esset nō omnimodo in-
ualida ꝙ & statutū haberet locū in ipsa ꝙ
nota ad dicta Iasonis ibi: si vero ꝑfata lega-
ta deberent̃ conditione ex.l. libellus esset ne
cessarius & ita fuit ꝓnunciatum p dñm Tha
deum de pepulis qui fuit valens tpe suę iuuē
tutis & postea fuit Dñs Ciuitatis Bononiæ
vt referūt Iaco.but.& Bart.in.d. auct.
¶ Sed cadit vna hic difficultas quare irrita-
to testō in auct.ex causa.Impator cōseruauit
illa legata non tñ iurecōsultus in.d.l.papi-
nianus.§.ex cā.vbi irritato testō legata non
cōseruauit posset assignari vna rō persuasiua,
quia conseruare vltimā volūtatē est exercere
actum pium ex quo quis cōsequitur ꝑmium
salutis eternę.tex.est in.§. si vero exꝑssim.in
auct. de here. & falcid. sed quia iuriscōsulti
fuerunt pagani: vt dicit Bar.i Rub.ff.de ope.
no.nuncia.non cogitarūt de aliqua pietate
neq; de aliquo ꝑmio salutis eternę,sed ista
rō nō est vera quia iureconsulti cōsiderarūt

salutem aie pro hoc adduco plura iura prio tex.in.l.i.& in.l.sacra.ff.de re℞ diui. allego etiã text.in.l.cũ loca.& in.l.iure psone.ff.de relig.et sump.fune.& in.l.i.§.ad municipiũ. ĩ.ad.l.falcid.& in.l.minime. s̃. de test. & in l.seruo.ĩ.de alimẽtis & cibariis legatis cogi ta tamen de ratione.

¶ Nõ obstat tex.i.l.si qs omissa. quia rñdet Socyn.in.d.l.iii.col.vi.ĩ.eo. vel vltra Socy. ꝙ ibi cõseruãtur legata quia ibi nõ adiuit he res hereditatẽ ex dolo vnde dolus alicui nõ debet patrociari neqꝫ ex delicto qs debet pe cuniam habere.l.si ab hostib⁹.§. si vir vxo rem.s̃.solut.mat.& ibi not.& ideo indicat pinde ac si adiuisset hereditatẽ & facit illd ꝙ dixit A re.in rub.ff.de acqui.pos.vbi dixit ꝙ statutum loquẽs de possidente habet lo cũ in eo qui dolo desiit possidere quia p do lum dicitur possidere.

¶ Nõ obstat quintũ quia dico ꝙ ĩ.l.scire de bem⁹ tot sunt stipłones quot sunt res quia diffinitio stipulationis.de qua in.l.v.§. stipu latio.ff.de verb.obl.nõ repugnat omnib⁹ re bus cõtentis in ea & ideo cui cõuenit diffini tio cõuenit diffinitũ.l.i.§. dolũ. ff. de dolo. sed diffinitio testamẽti nõ conuenit legato. sm Bar.in.l.i.s̃.de test.ergo quot sunt lega ta tot non debent esse testamenta & ista re sponsio est multum colorata.

¶ Vel dico ꝙ lex scire debem⁹ nõ põt habe

re locum in vltimis volūtatib⁹ quia qs non pōt decedere cū plurib⁹ testamētis.l.posthu mus.§.si paganus.ff.de lib. & post. & in.l.si quis priore. ff. ad trebell. & in.§.posteriore. inst.qbus mod.testamē.infirment.sed cōtra ista iura obstat tex.in.l.fi.ff.de here. inst. sed rñdeo vt ibi p Imolam in.v.col.& p Bal. & ita dixit Dñs Carolus hic ꝙ lex scire debe⸗mus nō habet locum in vltimis volūtatib⁹. ¶ Sed aduertēdum est ad istud ꝙ dicit pre ceptor me⁹:quia istud non vr̄ bene dictū nā ꝑfata iura locum hñt in diuersis testamētis hñtibus diuersam formā.nā testator non po test decedere cum plurib⁹ testamentis & rō not.esse potest quia si posset introduceref re pugnātia in voluntate testatoris nā si instituisset puta sempronium vniuersalem suum heredē & postea faceret aliud testm̄ & insti⸗tueret Cornelium vniuersalem heredem di⸗co ꝙ nō potest decedere cum istis duob⁹ te stamētis & ita loquūtur iura allegata in ꝯtra rium & rō est quia isto casu est contrarietas in voluntate ꝙ velit Sempronium & nō ve lit volendo Cornelium q̄ repugnātia in vo⸗luntate solet vitiare.l.vbi repugnantia.ff. de reg.iur.ꝑterea ex alio nō potest decedere cū duob⁹testamētis quia vr̄ isto casu velle vnū ꝙ est ipossibile a iure ꝙ duo sint insolidum domini in vna & eadē re ꝙ esse non potest: quia vbi sedeo,tu sedere non potes.l.iii.§.ex

contrario ff. de acqui. poss. & in. l. si vt certo. §. duob⁹ vehiculū. ff. cōmo. sed hic esto ꝙ lex fingat qs decedere cum plurib⁹ testamentis hoc posset tollerari quia non causat aliqua repugnantia testatoris ex hoc neq; inducit aliqd possibile a iure: quare reiecta ista solutione dñi laurētii. dico ꝙ lex scire debemus nō habet locum in vltimis volūtatib⁹ p tex. in. §. igit. inst. de pupil. vbi sunt due hereditates & tñ vnū est testm̄: nec obstat si diceretur hic sed ꝙ lex scire debem⁹ deberet habere locum in vltimis voluntatib⁹ quia de ꝯtractib⁹ ad vltimas voluntates bonū sit argumentum. vt in. l. q̄ delegato. ÿ. de leg. i. qa ad istud r̄ndeo ꝙ non est bonum argm̄. de stipłone ad vltimas voluntates quia in stipulatione fit stricta interp̄tatio. l. quicqd astringende. ff. de ṽb. obl. in vltimis voluntatib⁹ vero fit larga interp̄tatio. l. in testamētis. de reg. iur. vel scd'o r̄ndeo ꝙ illud verū est quatenus repitur facta argumentatio a lege vel quatenus militat rō legis vt fiat argumentatio vel non repugnat auctoritas legis vt dicit Dec. in. l. in testis. de reg. iu. declarat etiā Iason in. d. l. q̄ delegato. & dñs Vicenti⁹ Arculanus in sua tractabili disputatiōe sed hic repugnat auctoritas. l. videlicet. §. igit. de pupil. repugnat etiā rō quia diffinitio testa. non cōuenit legato neq; ēt reperit facta argumētatio de. l. scire debem⁹ ad testm̄ ergo &c.

¶Hāc tñ ꝯclusionē ꝙ legata sint accessoria testamēti intelligas ꝑcedere quod sint accessoria voluntaria. vt in. l. i. §. quis neq̧. ff. de here. inst. non autem intelligas esse necessaria ut sunt ripe flumina & littora maris q̄ sunt eis accessoria. vt i. §. ripe. & in. §. littora. insti. de rerū diui. intelligas etiā ꝙ sunt accessoria testamēti nō tñ assumunt naturam testi. nam testō facto si postea fiat pactum ꝙ ipsum nō possit reuocari tale pactum ēt iuramento valatum nihil opatur: quia est cōtra bonos mores: vt habet in. l. stipso hoc modo cōcepta. ff. de vb. obl. secus est in legato quia si fiat pactum ꝙ nō possit reuocari tale pactum valebit. tex. est in. l. illud. ff. de dona. cā mortis. iuncta. l. vbi ita donat. ff. eo. tit. & sic apparet ex his illud ꝙ dixi supra nō esse ꝓpriū accessorium legatū testi: intelligas ēt istā ꝯclusionē ꝙ legatum est accessorium testi non tñ quo ad potentiā testi nā facilius reuocat legatum quā testm̄. l. ex parte. ȷ̄. de adimē. leg. item intelligas istā ꝯclusionem vt non ꝑcedat quo ad originalem naturā testamenti nā licet legatum accedat testō tamē nō assumit originalem eius naturā q̄ est de iure gētium vt. ȷ̄. dicā: legatū vero ē de iure ciuili vt infra dicā sed legatū in hoc est accessorium testamēti: quia quemadmodum mēbra q̄ dependent a capite hominis dicūtur accessoria ad ipsum caput: ita etiā quia institutio est caput

testamenti.§.ante heredis.inst. de leg. rōne istius institutiōis dicunt accessoria: item dicuntur accessoria quia moriuntur vna cū testamento.l.si nemo.ff.de testa.tutella. Quod est de natura accessorii.l.nam que accessionum.ff.de pecul.leg.potest tñ dici ꝙ legatū assumat naturā test. in hoc nā sicut testm̄ nō potest dependere ab alieno arbitrio.l.illa institutio.ff.de here.inst.ita etiam legatum vt in.l.i.ff.de leg.ii.& ibi Barto.

¶ Ex pdictis videlicet ex intellectu Socy. ad auctē.ex cā.quē intellectum teneo quod ibi legata substinent quia ibi fingitur testm̄ valere & nō esse ruptū ac irritum; infert vna ꝯclusio ꝙ vbi testm̄ vere nō valeat nec ficte substinetur ꝙ legata nō debētur & rō sit huius ꝯclusionis quia legatum est accessorium testamenti & moritur cum ipso testamēto.

¶ Limitabis istā ꝯclusionē aliquib' modis. Primo qñ testator vetuit falcidiā quo casu nemo voluit adire hereditatē ꝑpter cōmodū nō ꝑpriū. vt inst. ad.l. falci. & in.l. cū de indebito.ff.de ꝓbatio.quo casu testm̄ nō valet & redditur nullius valoris. vt.l. si nemo. ff.de testa.tutel.nihilominus legata debētur ex illo testō quod est nullū & iō fingitur valere.tex.est no.in.§.si vero expressim.in auc. de here.& falci.& illum tex. ad hoc allegat Bar.in.l.nemo potest.in.i.col.ff. eo. & Bald. in.l.filium quē habentem.C.famil.hercis.&

Romanus

Romanus in auct. similter. C. ad. l. fal. Paul. de cast. in consi. ccclx. hác sane limitationē intelligas ꝓcedere qn̄ illi ad quos deuoluit hereditas secundū ordinē illius tex. adeunt hereditatē alias nullo adeunte legata nō deberētur. gl. est no. i. l. qui filio. ff. de here. inst. & ꝑ illa glo. facit vna not. rō q̄ est noua vbi nō est ꝯtractus vel quasi ibi nō est obligatio nā obligatio descēdit ex cōtractu vel ex quasi vel ex maleficio vel quasi. vt in. l. i. ff. de ac. & obl. actio vero orit̃ ex obligatione. vt in l. licet. §. ea obligatio. ff. de ꝓcurato. & dixit glo. inst. de obl. in glo. fi. si ergo nullus adiuit nō est nata obligatio & sic neq̧ actio idō legatarii nō possunt esse in iudicio pro legatis. quia nemo sine actione experit̃. l. si pupil. §. videamus. ff. de neg. gest. secus tn̄ est in fideicōmisso vniuersali quia si ipse heres fuit prohibit' detrahere falcidiā & ob id noluit adire hereditatē quo casu testm̄ fuit caducū fideicōmis. non debet̃. ita dixit Bal. not. in l. filiū quē habentē. ff. famil. hercis. xii. col. & dicit ꝙ hoc fuit nouū dictū Iacob. de belui. in auct. de here. & fal. in. §. hic nobis. & q̄ fuerit rō diuersitatis ea est secūdū eos. qa est imputādum fideicōmissario quare nō impulit heredē adire cum potuerit mediāte officio iudicis. l. quia poterat & l. si legatus & ibi Bar. ff. ad treb. que ratio cessat in legatariis. l. si qs omis. ff. si qs omis. cā. testa. & q̄ fuerit

ratio quare legatarii nō potuerint cōpellere
heredē declarat not. Bar. i. l. i. i. iiii. col. ĩ. eo.
¶ Sed ista rō pariter ac eorū dictū non vide
tur apud me tuta: & tutū. Primo ratio nā ex
ista rōne infertur ꝙ si fideicōmissario nihil
potuit imputari ꝙ potest contigisse ex ali-
quo casu ꝙ fideicōmissum debet & tamē ali
quo pacto nō debetur secundū eos. Secūdo
dictū videtur esse cōtra tex. in. §. si vero aūt.
in auc. de here. & fal. cogitabis tñ quia dictū
& ratio per me impugnata ab omnibus in
prefatis locis approbatur.
¶ Baldus tamē & Ang. in. l. eam quā. C. de
fideic. & in. l. i. C. si quis omis. cā testa. dicūt
tex. in. §. si vero expressim nō ꝓbare dictam
limitationē vt ibi p eos: sed dico ꝙ ille tex.
probat hoc modo inducendo ibi eni Impe-
rator refert se ad dispositionē traditā prius.
in. §. si quis autem. eo. tit. ſm quē legata cō-
seruātur hereditate nō adita. p heredē scri-
ptum. vt in. §. si vero nullus. ii. igitur & illa
dispositio debet habere locū hereditate nō
adita cum ea ꝯtineantur in dispositione refe
rente que cōtinētur in dispositione ad quam
fit relatio vt. l. si ita scripsero. ĩ. de ꝯdi. & de-
mon. & in. l. asse toto. ŝ. de here. inst. quam
inductionem nota quia est noua ad illum
tex. cogitabis tamen super ea.
¶ Secundo limito vt nō habeat locū in le-
gatis ad pias causas q̄ debētur ex testamēto

nullo ex eo quia hereditas non fuit adita &
ita tenet speculator in tit. de testa. in §. noīe
alieno & vltra eum probo istam limitatio-
nem compluribus mediis.
¶ Primo quotiēs testator ꝓhibuit falcidiā
legata debētur hereditate nō adita. d. §. si ve-
ro expressim. sed in legatis ad pias causas
inest tacita prohibitiua clausula legis ne de
trahat falcidia vt notatur in auct. similiter.
C. ad. l. fal. ergo ēt isto casu legata dicūt de-
beri vt par sit virtus taciti & expressi. l. cum
qd. ff. si. cer. pet. preterea si illud fit in prohi
bitione hominis. in. d. §. si vero expressim.
quanto magis in prohibitione legali.
¶ Secūdo adduco tex. in. l. i. C. de sac. sanc.
eccle. vbi tex, dicit liber sit filius. q tex. vult
inuere ꝙ iudiciū ad pias causas debeat esse
liberū a iuris solēnitatib⁹: quā inductionem
facit Bar. & Paul. de cast. in. l. eā quā. C. de
fideic. & pro tali inductione facit tex. quē no
tat Ang. in auct. de testi. col. ix. §. si igit. vbi
notat ꝙ q habet liberā potestatē alienādi in
telligit eā habere nō subiectā iuris solēni-
tatibus: & vide ad ꝓpositum Imol. in. l. fili⁹
familias. ff. de dona. ergo ille tex. ꝓbat ꝙ le-
gata nō sunt subiecta iuris solēnitatib⁹ & sic
legata debētur ex testō in quo nō fuit adita
hereditas que est de solēnitate testamenti.
¶ Tertio adduco illud ꝙ voluit Alex. in. l.
senium. C. qui test. fa. pos. vbi dixit ꝙ in testa

mento ad pias causas nõ seruātur iuris solẽnitates sed seruat̃ ius gentium.ca.cũ esses.&.ca.relatũ.extra de test.& hoc dicit glo.ẽt in l.i.de sac.san.eccle.si ergo sunt remisse solennitates ergo est remissa aditio.

¶ Quarto adduco illđ qđ voluit Dñs Ioã.cãpegius ĩ.d.l.seniũ.vbi dixit ꝙ filius familias poterit testari ad pias causas de ꝯsensu patris & tamẽ regula iuris est ꝙ testamẽtum non potest dependere ab alieno arbitrio.d.l. illa institutio si ergo fauore pie cause receditur a regula iuris ita etiã hic recedi debet & hereditate non a dita & sic testamento nullo legata debeantur.

¶ Quinto adduco vnũ dictũ ꝙ est q spiritu dei agunt̃ nõ sũt sub lege.ii.q.ii.c.duę sunt.& facit ꝙ no.Bar.in repetitione.l.i.C de sac.san.eccle.maxime ad finẽ & hoc dixit Imol.in.l.tam his. Ioã. cãpegius ĩ.d.l. seniũ.ergo legata debent deberi hereditate non adita.

¶ Sexto adduco tex.in.d.l.i.de sac.sanc.ecc.vbi tex. dicit ꝙ iudicia ad pias causas non sunt cassa nec irrita ergo aliquo modo.

¶ Septimo legata debentur rõne pietatis & affectionis q̃ alias nõ deberẽtur,vt.l.in testõ.ff.de fideic.lib.& notat̃ in.l.cũ qua.C.de fideic.sed nulla maior affectio quã ad se ip̃m & ad animã ꝓpriã cũ omnis charitas ordinata ĩcipiat a seipso.vt.l.ꝑ ses.C. de ser.& aqua.sed legata q̃ fiunt:fiunt affectione piorũ lo-

eorum: & sic pro salute animę relinquentis. vt. l. nulli. C. de sac. sanc. eccle. & in. l. si qs a titio. ff. de leg. ii. cum ibi not. ergo debent deberi omnino.

¶ Octauo licet heres nō adeat hereditatem & sic testamētū sit nullū tamen venientes ab intestato debēt soluere legatū q sunt taciti heredes. l. cōficiunt. ff. tit. i. nāq heredes qui cunq sint: tenentur redimere captiuū testatorē. vt in auc. si captiui. C. de epis. & cleri. si ergo tenentur redimere corpus multo magis aiam qd faciunt soluendo legata piis locis.

¶ Nono & vltimo facit tex. in. l. sunt persone. ff. de religi. & sump. fune. & ista opinio nititur equitati que saltem debet seruari in foro mercatoris: in quo seruat mera equitas: vt per Barto. in. l. quintus. ff. mandati & solū deberet etiā seruari in terris ecclesie. vbi seruat ius pōtificiū: q cōsistit in mera equitate. c. i. de pac. & si qs dicat cōtra istā opinionem duo videt offendere animā defuncti: & piū locū tn̄ habita venia teneo ɔtrariā partē quā puto de rigore iuris veriorē eē & me mouēt ad ita tenendum aliqua.

¶ Primo libertas dicitur causa pia ita not. Ang. in. §. multis. inst. de liber. & Dec. in. l. quotiēs dubia de reg. iur. Bar. in. l. si vnus. C. de test. sed libertas q est causa pia nō debetur hereditate nō adita. l. si qs omissa. ff. si qs omissa cā testa. ergo nec legatū ad pias cās:

¶ Secũdo pia causa & libertas habẽt par iu-
ditiũ & parem determinationé. doctrina est
not. Bar. in. l. ꝓxime. §. nomẽ. ff. de his que
in test. delen. accedit etiã illud quod voluit
Bar. in. l. i. col. ii. ff. de leg. ii. vbi dixit ꝙ sicut
legatũ ad pias causas põt depẽdere ab alie-
no arbitrio ita etiã legatũ libertatis & dixit
in ꝓposito Bar. in. l. i. C. de sac. sanc. eccl. in
iii. q. v. partis principalis ꝙ libertas & eccle
sia equiperantur.
¶ Tertio fiscus q est vtilitas publica cõcurrit
cũ priuato nisi reperiaẽ expresse priuilegiatꝰ
glo. in. l. item veniunt. ff. de peti. here. ergo
etiam pia causa non debet esse priuilegiata:
nisi reperiatur expresse priuilegiata: ergo de
bet ꝯcurrere cum priuato in dubio: eo maxi
me quia ecclesia est gremiũ iustitię & equita
tis: & semꝑ censeẽ velle illud quod leges di
sponunt in dubio. vnde dixit Diuus Augu-
stinus qui vult filiũ spoliare & ecclesiá insti-
tuere seu vestire: aliũ sibi querat heredé & ex
isto fundamẽto dixerũt aliqui in. l. stipula-
tio hoc mõ cõcepta. ff. de ver. obl. ꝙ dona-
tio omniũ bonorũ p̄ntiũ & futurorũ nõ va-
let sicut non valet in priuato vt ibi p Doc. cũ
ergo legata nõ debeaẽ facta priuatis ex testõ
nullo. d. l. si nemo. ita etiam facta piis locis.
¶ Quarto & vltimo dico ꝙ legata nõ pos-
sunt deberi facta piis locis ex testamẽto nul
lo arguendo a sufficienti partium enumera-

tione: aut ecclesia vult istud legatũ esse debi
tũ ab herede instituto: & hoc esse nõ potest
quia cum ipse nõ habuerit cõmodũ non de
bet etiã habere incõmodũ & sic ecclesia nõ
debet cõsequi istud legatũ ab ipso quia hoc
casu locupletaretur cũ aliena iactura ꝙ esse
nõ potest quia ipsa est gremiũ iustitie & re-
pugnat lex naturalis. l. nã natura. ff. de cõdi.
inde. nec etiã põt si vellet quia ipsa nõ habet
actionẽ contra ipsum heredẽ cũ ipse non sit
obligatus aut volumus ꝙ tale legatũ debea
tur a venientibus ab intestato & hoc esse etiã
nõ potest quia ipsi non fuerũt rogati in ipso
testamẽto: aut volumus dicere ꝙ hoc sit spe
ciale: & hoc pbari debet: quia est p̄sumptio
contra istud speciale. l. verius. ff. de proba.
¶ Et si diceretur ꝙ sicut hodie fauore liber-
tatis cõseruatur legatũ libertatis licet heredi
tas nõ sit adita vt. l. fi. C. de manu. test. illud
idem debeat dici in legato ad pias causas &
multo magis arg. tex. i. l. sancim⁹. C. de sac.
sanc. eccle. & faciũt ea que dicta sunt de equi
peratione libertatis ad piã causam & ita di-
xit Paul. de cast. in. l. eã quã. C. de fideic. ad
hoc ego respõdeo ꝙ fauorabilior est liber-
tas quã pia causa. & data istãtia corruit arg.
nã legata libertatis minuũt legitimã filii vt
ff. de inofi. test. l. papinianus. § iiii. & tamen
legata ad pias causas nõ minuunt. vt in auct.
similiter. & ibi per Doct. C. de sac. san. eccle.

& alias instantias dat Saly.in.l.i. C. de sacr sanc.eccle. vt per eum.
¶ Et tenendo istā opinionē quam tenuit Saly.in prefato loco & cōplures alii in .l. eam quā.ff.de fideic.& fortasse est cōis.nō obstāt que adducuntur in contrarium.
¶ Primo nō obstat tex.in.§.si vero expssim. quia ad illū tex.rñdeo multipliciter. Primo dico q ille tex.exhorbitat a regl'is iur. ergo nō debet extēdi ad istū casum arg. tex.in.l. cū quidā.ff.de lib. & posth. secūdo rñdeo q ille tex.loquit in phibitione testatoris & sic ho'is in casu aūt nostro sumus in phibitione legati.& diuersa est rō inter vnā & aliā vt voluit glo.in.l.filius familias.§.meminisse.ff.d dona.& est tex.in.l. celsus.§.fi.ff.de receptis arbitris & ibi notat & p intellectu illius legis videas tex.multū singularē in.l.si libert' & ibi Bart. de iure patro. vel tertio rñdeo q ille tex. loquit de phibitione totius hic aūt sumus in phibitione ptis sed obstat tex.ptra istā solōnē in.l. q de tota.ff. de rei vendi.
¶ Vltimo rñdeo & ista solutio mihi placet nā ille tex.loquit qñ heres scriptus nō adiuit hereditatē propter phibitionē falcidie a testatore factā quo casu hereditas nō deuoluitur ad veniētes ab intestato sed lex introducit quandā formā & ordinē in succedendo vt ibi p eum quē qdem ordinē lex phibēdo detractionē falcidie ex legatis ad pias cās nō introduxit ergo ille ordo seu illa for-

ma nõ debet extẽdi ad istũ casum qa forma nõ recipit aug. ƒm Bal. in. l. fi. C. de suis & legi. & sic iste vr̃ verus intellectus ad illũ tex.
¶ Nõ obstat tex. in. l. i. quia rñdeo q͡ ꝯtra illã inductionẽ est tex. in. l. gñali in versiculo rõne iuris munitũ. C. de sac. sanc. eccl. & est tex. in. l. si qñ in princ. C. de inof. test. Non obstat tertiũ quia fateor verũ esse tñ debet seruari solennitas aditionis q̃ causat legatariis actionẽ. licet nõ seruet̃ solennitas testiũ. Nõ obstat quartũ quia illud habet maximũ dubiũ vel posito q͡ esset verũ dico q͡ singularia nõ sunt multiplicanda. l. ius singulare. ff. de leg. & hinc est q͡ duo singularia nõ recipiunt̃ in vno subiecto. nisi vnũ veniat in ꝯsequentiam alterius. quo casu vnũ reputat̃. l. i. C. de dotis promiss. Bar. in. l. iurisgentiũ. §. quinimo. ff. de pac. & in. l. singularia. ff. si cer. pet. & in. l. si quis ne causam. ff. si cert. pet.
¶ Nõ obstat quintũ quia illud intelligit̃ q͡ nõ sunt sub lege scilicet peccati sed bñ sunt sub lege honestatis & positiua ita dixit imola in. l. tam his. ff. de dona. cã mor. & illã declarationẽ secut⁹ est Ioã. cãpegi⁹. i. d. l. seniũ.
¶ Nõ obstat sextũ quia rñde vt p glo. Non obstat septimũ & octauũ quia rñde not. vt p Sali. in. d. l. i. de sac. sanc. eccl.
¶ Tertio limito quando testator disponeret q͡ legata debeant̃ ex testamento nullo & hereditas non fuit adita quia legata isto casu non erunt caduca ita consulendo tenuit

Paul. de cast. in con. cccxcii hoc idē tenuit Romanus in auct. sive C. ad. l. falc.

C Sed ista limitatio apud me videt dubitabilis quia puisio hois nō facit cessare puisionē legis. l. ius publicū ff. de pac. & in. l. iii. §. de test. puisio tñ hominis facit cessare puisionē legis qñ illa puisio legis est de iure singulari tex. est in. l. fi. C. de pac conuē. & est glo. i. l. assiduis. C. q poti. in pig. habe. & ita declarat Bal. in. l. si cū dotē in. ii. col. §. solu. matri. ergo testator nō pōt facere cessare lege si nemo. §. de testa. tutel.

C Secūdo obstat tex. in. l. nemo. ff. de leg. i. in hac tñ difficultate ꝯsidera aut vult ꝙ legata debeant ex testō hereditate non adita & hoc esse non pōt qa ex actu nullo nullus debeat resultare effectus in hoc pcedunt ꝯtraria: aut vult q legata debeant hereditate non adita ex testō & hoc esse pōt si vult ꝙ veniētes ab infestato cēseant instituti in isto testō & ista verba vident hoc opari ꝙ fuerint vocati veniētes ab intestato & ita intelligo istā limitationem: cogita tamen.

C Quarto & vltimo limito qñ in testō esset appositū iuramētū nā isto casu hrditate nō adita legata deberent quia p tale iuramentū veniētes ab intestato censent vocati in isto testō vt p Bar. in. l. cum pater. §. filius mater. de leg. ii. sed alias vide virtutes iuramēti vt p Doct. in. l. si quis maior. C. de transac.

¶ Retēta illa ꝯclusione ꝓ vera ꝙ legata sint accessoria testamēti: dubitari pōt an sint par tes ipsius testi: & in hac difficultate Cynus & Alex. hic tenēt ꝙ nō monent vnico & singu lari fundamēto; illa dicit esse pars. sine qua totū est inutile. l. malū. ff. de verb. sig. sed te stamentū est vtile sine leg. l. i. §. q neq̄. ē. de here. inst. & istud est ꝙ reperio scriptum ab ipsis & etiam ab aliis.

¶ Sed vltra Doct. pro ista sententia plura in mediū afferam primo adduco auctoritatem glo. Rub. que vult legatū esse accessorium: ergo excludit esse partē nā inclusio vni⁹ est exclusio alterius. l. cū pretor. ff. de iud.

¶ Secūdo ego ꝯsidero tex. in. l. q̄ ꝯditio. ṡ. de ꝯdi. & demon. quam ēt Soci. ibi ꝯsiderat col. ii. vbi dicit tex. ꝙ ꝯditio adiecta heredi bus dicit esse totius testi: ita ꝙ cōprehendit institutos & substitutos: non aūt legatarios: tūc inducas illū tex. sic testamētū ibi qđ ꝯsi derat quid totale consistit ex institutione & substitutione ergo legatū non est pars testa mēti: quia si legatū esset pars testamentum consisteret ex legato.

¶ Tertio ꝯsidero tex. in. d. l. malū vbi iurecō sultus dicit artemonē esse additamentū & ac cessoriū nauis & tn̄ inficiat esse partem ergo legatū veluti accessorium non erit pars testi.

¶ Quarto remota parte totū non remanet: vt patet in domo q̄ cōsistit ex parietibus qui

ſunt partes domus ſm Bar.in.l.q vſumfructꝰ .ff.de ver.obl. qbus ademptis nō erit domus & tñ adēpto legato erit teſtm̄.l.ex parte.ꝭ.de adim.leg.ergo legatū nō eſt pars teſtamēti.
¶ Quinto totius & partis idē debet eſſe iudiciū.l. q̄ de tota.ff.de rei vend.& dixit Bar.in l.imperiū.ff.de iuriſd.om.iud.quod idē iudicamus de iudice q eſt Dn̄s vniuerſalr ſui territorii:quod iudicamus de imperatore q eſt. Dn̄s vniuerſalis totius orbis.l.deprecatio.ff. ad.l.rhodi. quia totius & partis idē eſt iudiciū & aduerte ad intellectū illiꝰ tex.quod nō ſolū imperator eſt Dn̄s omniū rerū quo ad iuriſd.ſed ēt eſt Dn̄s quo ad verū dn̄ium. & ſi diceret duo nō pn̄t eſſe inſolidū Dn̄i .l. ſi vt certo.§.duobus vehiculum.ff.cōmod.ad hoc rn̄deo ꝙ ille tex.pcedit eodē iure. ſecus diuerſo iure ꝓ vt eſt i imperatore nā imperator eſt Dn̄s iure vniuerſi: alii aūt ſunt Dn̄i iure particulari & hoc notāter dixit Bar. in extrauagāti ad reprimendū in verbo totius declarāt ēr Moderni portugalēſes in.l.imperiū col.xi.ff.de iuriſ.om.iud.declarāt ēt moderni in.ca. cū nō liceat i vlti.col. de pſcrip.ſed totius ideſt teſtamenti & legati nō eſt idē iudiciū.d.l.ex parte ergo legatum non eſt pars:
¶ Sexto appellatione ptis venit totū.l.ii.C. de hered. inſt.l.i.§. ſi ex fundo .ſ̄. de hered. inſt. & tñ appellatione legati nō venit teſtm̄ tex.eſt not.i.l.ēt fideicomiſſum.ꝭ. de leg.iii.

¶ Cōtra cōmunē plura faciūt vltra Doct. pri mo illud quod est accessorium alicuius rei illud lex partē appellat ꝙ patet in substitutio ne pupillari vt in. §. liberis inst. de pupil. que dicit̃ sequella & pars: cōprobat̃ itidē: codi cilli dñt̃ accessorii ad testm̄ .l. ꝙ p manuf.ſ. tit. i. & ibi not. & in. l. i. C. de cod. & tñ dñtur pars testamēti. l. pen. ſ. quema. test. aperi. cō probat̃ idē p tex. in. l. quod. si nolit. §. fi. ff. de edili. edi. & p tex. in. l. in rem. §. si qs rei sue. ff. de rei vend. & p tex. in. l. itaqꝫ. ff. de edili. edi. iuncta. l. lōge. ff. de diuer. & tempo. prescrip. que iura dicunt ꝙ illud quod est accessoriū & pars dicit̃: dimitto plura alia breuitatis cā.

¶ Scd̃o ꝯsidero tex. inst. de leg. in princ. dū dicit̃ ꝙ legatum est pars iuris intelligo idest testi quod qdē dicit̃ esse iuris. l. iii. ſ. de test. & sic erit ibi casus ꝙ legatum erit pars testi.

¶ Tertio stipulatio pōt esse sine die. § omnis inst. de ver. obl. tñ vbi stipulatio habet in se diē illa dies dicit̃ pars stipulationis. l. i. §. diē. ff. de edēdo ita dicā testm̄ pōt esse sine leg. l. i. §. q neqꝫ. ſ. de here. inst. ergo vbi testm̄ ha bet i se legatū illud legatū debet dici ps testi

¶ Quarto de relicto ad ius accrescēdi. est bo num argumentum quia ꝙ quis habet virtute iuris accrescēdi perinde est ac si haberet vir tute legati sed ius accrescēdi est pars testamē ti secundū Bulgarinū Senensem in sua dispu tatiōe col. ii. ergo legatū erit pars testamēti.

¶ Quinto sicut heres dicit pars testamenti ꝓpria.l.q̄ conditio.ff.de ꝯd.& demon. ita ēt legatū debet dici pars quia legatarius dicit heres saltem improprie vt per scribentes in Rub. & precipue p Soci.ō. de vul. & pupil. qui allegat tex.in.l.id tempus.ff.de vsuca.
¶ Sexto probo elegāti rōne legatū est pars hereditatis pro vt est certi iuris & testm̄ in effectu nihil aliud est nisi dispositio ipsius hereditatis ergo legatum est pars testamēti.
¶ Septimo in vltimis voluntatibus ꝯsideratur cōmunis vsus loquēdi q preualet omni proprietati verboꝝ pro vt est tex.iūcta glo.in.l. libroꝝ.§.ꝙ tñ cassius .ff.de leg .iii. & not. p Bar.in.l.siquis in princ.eod.tit.& per eundē in Rub.ff.de op.no.nun.sed cōis vsus loquēdi est ꝙ legatū sit pars testamēti nam cōiter dicunt homines ꝙ qui habet legatū habet partē testi ergo legatū debet dici pars testi.
¶ Et tenendo ꝯtra cōmunem nō obstāt que adducunt pro ea primo nō obstat tex. in.l. malū quia rñdeo distinguendo de parte nā duplex reperit pars vna principalis alia minus principalis & hoc colligit ex mēte Bar. in.l.ii.versiculo sed quero qd appellatur mēbrū.ff.de pub.iudi.vel dico ꝙ duplex reperit pars vna integralis alia accidētalis pro vt est de mēte Iasonis hic.& alioꝝ.immo pōt dici quod sit multiplex pars:pars integralis loci substātialis:secūdo pars subiectiua seu predi

ramentalis tertio sit pars quotitatiua & quar
to loco pars accidētalis pro vt dictum est de
qbus satis liquet ex mēte Doctorū hic & ēt
liquet p Bar. in.l. re ꝯiuncti in.iiii. col.ỹ.de
leg.iii.rn̄deo ad tex in.l.malū ꝙ ille tex.lo-
quit̄ de parte principali seu substātiali nā ma
lū est de substātia nauis seu de principalibꝰ.
¶Nō obstat quod inclusio vnius tex.qa illa
lex ꝓcedit in ꝓhibitiuis pro vt loquitur tex.
sed ista solutio non est vera vt per glo.ibi.
¶Secūdo rn̄deo ꝙ illa lex nō procedit qn̄
rō que militat in premissis militat ēt in casi-
bus q videntur ꝓhibiti sed auctoritas legis
que est ꝙ legata sint accessoria militat ēt ꝙ
sint partes vt in.d.l.ꝙ si nolit.§.fi. cum aliis
allegatis.s̄.& p ista solutione est glo.in.d.
l.cum pretor.
¶Nō obstat tertio loco tex.in.l. que ꝯditio
quia dico ꝙ ibi testm̄ ꝯsiderat̄ pro ipsa insti
tutione heredis.§. ante heredis inst. de leg.
ideo legata nō dn̄tur pars institutionis quia
ipsa ꝯsistit sine legatis.d.l.i.§. q neq̄ sed bn̄
legata quatenus ꝯtinētur in testō dn̄tur pars
testamenti.d.l.pen.nec ille tex. hoc inficiat̄.
¶Nō obstat quarto loco tex. in.l. malū qa
rn̄deo vt ibi p glo.
¶Non obstat quinto loco quia videlicet
doctrina Bar.in.l.q vsum fructū quia illa do
ctrina Bar.procedit in parte integrali.
¶Nō obstat sextū quia aliqd pōt dici pars

alicuius totius & tñ non habebit idem iudi
cium prout dicunt Doct.in l.que de toto.
¶ Nõ obstat septimũ quia possum responde
re dupliciter primo ꝙ ibi appellatione par-
tis venit totum ne quis ꝑ parte testatus mo-
riaẽ & pro parte intestatus ꝙ ius nostrũ non
patiẽ regula ius nostrũ vel secundo rñdeo ꝙ
ẽt appellatione legati venit testamẽtũ prout
dicit Bar.ibi nã verbum lego importat insti-
tutionẽ heredis.s.verbis legis.ff.de verb.sig.
¶ Posset tñ dici ꝙ Cyn.& Alex.recte fuerint
locuti intelligẽdo eoꝝ mentẽ intrinsecã ta-
lem extitisse videlicet ꝙ legata nõ sint par-
tes testamẽti.s. integrales & ꝙ ista eoꝝ fuerit
mens patet quia allegãt tex.in.l. malum que
loquiẽ de parte integrali seu principali:& di-
cta Doct. sunt intelligẽda secundũ iura que
ipsi allegãt iuxta doctrinã Bar. in.l. nõ solũ.
§.liberationis verba.ſ. de liberatione legata
non aũt fuerunt inficiati ꝙ legata nõ potue-
rint dici partes in genere vel accidentales nã
si hoc fuissent inficiati male loquerenẽ cogi
ta tamen si ista fuerit eorum opinio.
¶ Posita ergo ista ꝯclusione ꝑ vera ꝙ lega-
ta sint partes accidentales vel gñales quero
an possint dici partes subiectiue vel ẽt inte-
grales de qbus dicas vt p Bar.in.l.q vsumfru
ctũ.ff.de ver.obl. & per Bar. in.d.l.re ꝯiũcti.
& per Dec.in.l. in toto de reg.iur. ad que lo
ca te remitto pro declaratione.

¶ Circa

Circa primā difficultatē ꝯcludit hic Soci. enior legatū esse partē subiectiuā ꝯsiderādo estm̄ ī genere put est testatio mētis. vt inst. le test. in princ. idē Soci. tenuit in. l. si mihi & tibi. §. in legatis. col. iiii. ī. eo. & reperio ꝙ Raynerius in. l. ii. ī. e. visus est hoc dicere dū ixit ꝙ ī illo text. ea est rō quare a quo remo et genus, remouet quelibet eius species: & ic sentit ꝙ legatū sit spēs testamēti: & sic ps ubiectiua. & illam rōnem sequit Lancello us Decius ibi: testm̄ etiā cōsiderauit in gn̄e ubtillis Aret. in. i. saluatione glo. Rub. s. & nte alios ꝯsiderauit. Bal. in. l. i. col. fin. s. de est. vbi dixit ꝙ sicut genus complectit suas pēs: ita ēt testamētū complectit suas species. uta legatū & alias spēs vltimarū voluntatū isus est ēt hoc dicere. Salī. i. l. filiifamilias. .famil. herc. & Paul. de cast. in. l. ꝓxime. s. e his q̄ in test. delen. quas auctoritates Soci. ic nō adducit neq̄ qsq̄ alius quē viderim & testamentū cōsideret vt genus patet illud icit esse genus ꝙ predicat de pluribus diffe entibus spē. §. plebs. inst. de iure natu. sed te amentū predicat de pluribus de legato de odicillo & de aliis: vt inst. de test. in princ. & s. per Bal. & est tex. in. l. vnica. C. de cad. ol. §. fi. si ergo legatū est spēs testamēti ergo ars subiectiua sic ēt dr̄ de adoptione q̄ cōsi erat vti genus arrogatio vt eius spēs & ipsa rrogatio dicit ps subiectiua adoptionis vt

in.§.iii.institu.de adopt.

¶ Secundo cōsidero text.in.l.ii.§ eo. iuncta prefata rōne Raynerii qui tex.dicit ꝙ qui nō pōt testari non pōt legare:quia testamentum est genus legatū est spēs, & eo quo remouet genus remouet quelibet eius spēs vt per eum & vltra ipsum facit illud qđ dicunt Doct.in l.imperiū.ff.de iurisd.om.iud.vbi dicunt ꝙ cui conceditur iurisditio in genere : cōceditur quelibet eius spēs:puta merū & mixtū impe rium q̄ sunt spēs iurisditionis : & hoc dixit not.Bart.§.solu.mat.si ergo cui conceditur ge nus cōceditur quelibet eius spēs ergo a quo re mouetur genus:remouetur quelibet eius spēs:& tantū operatur oppositū in opposito quantū ꝓ positū i ꝓposito.l.& si ꝯtra.§.de vul.& pup.

¶ Tertio cōsidero text.in.l.si is qui.§.de te sta.vbi testator destinauerat facere testamētū ac ēt facere legatū & cū iam fecisset testamen tum quo ad instōnē obmutuit in legato,& sic mortuus est,dicitur in illo tex.ꝙ testamētū nō valet & rō est ſm Doct.qa illud testamen tum cōprehendebat legatū de necessitate in ducas illū tex.sic si cū genus cōprehēdit suas spēs de necessitate & ille spēs dicuntur partes subiectiue generis,ita ēt cum legatū testamē tum cōprehendat ibi de necessitate infert ꝙ legatū est pars subiectiua testamēti.& idē di cunt in ꝓposito Moder.Portu.in.l.imperiū. ff.de iurisd.omn.iud.col.xiiii.ꝙ ex quo me

rum & mixtū imperiū cōprehenditur sub iu
risditione q̄ dicit̄ pars subiectiua iurisditio,
nis & istam inductionē ita coloratam non fa
ciunt Doc.& qđ iste tex.hēat locū in legatis
sequunt̄ cōiter Doc.& vltra eos moueor pri,
mo isto fundamento vbi rō est gn̄alis dictū
legis particulare lex cēset̄ esse gn̄alis & ratio
pōt esse,quia lex est qcquid in rōne consistit
prout.s̄.dictū est in cōtinuatione rubricarū,
licet ergo lex illa loquit̄ in primis & secūdis
heredib⁹:tn̄ ratio illa est gn̄alis que est q̄ de
fectus volūtatis vitiat testamentū:quia cōstat
eum voluisse facere plures heredes que rō est
gn̄alior dicto:ergo dictū erit gn̄ale in quo,
cūq̧ herede & sic ī legatario qui dicit̄ heres,
vt est tex.in.l.id tempus.ff.de vsuc.quem tex.
allegat Socin.in rubri.s̄.de vulga.sed illum
tex.dicit Hippolitus nihil facere in suo tracta
tu substitu.col.ii.& allegat alium tex.in.l.lu,
cius.§.fin.ī.de leg.iii.& si dicat̄ est heres im
proprius:tn̄.d.l.si is.debet habere locū etiā
in herede improprio.per tex.in.l. filium ha,
beo.ff.ad senatuscons.maced.iuncta.l. si duo
nepotes.s̄.de testa.tutela.

¶ Secundo ille tex.loquitur in secūdis here,
dibus & per ꝯn̄s in substitutione. nam substi
tutio est secūda institutio per ꝯn̄s secūda in,
stitutio est substō vt omnis diffinitio cōuer,
tatur cum suo diffinito.vt dicunt Doctor.in
rub.s̄.de vul.& tn̄ illa substitutio non est de

ſubſtantia teſtaméti,quia teſtm̄ pōt eſſe ſine ea:vt eſt ratio iuris & tn̄ defectus voluntatis in ea vitiat teſtm̄.ergo ēt defectus voluntatis i legato:licet legata nō ſint de ſubſtātia teſti.
¶ Quarto & poſtremo ego ꝯſidero text.in.§. his igit in auct.de her. & fal.vbi dicit tex.accepit legatū per ſpēm & ſic ibi legatū eſt ſpecies teſtaméti & ſic pars ſubiectiua.nā quod eſt ſpēs alicuius rei & illius dicit eſſe ps ſubiectiua.ſm Bar.i.l.q vſumfructū.ff.de ver.obl.
¶ Cōtra Socinū tenet Iaſon & Dn̄s Carolus hic preceptor meus & Moderni bononiēſes & cōiter Doc.& pro eoꝝ ſententia aliqua ex mēte eoꝝ adducā preter ēt mentē eoꝝ aliq̄.
¶ Primo ea eſt natura partis ſubiectiue vt ea poſita de neceſſitate ponat genus vt cū poſito hōie que eſt pars ſubiectiua animalis de neceſſitate ponit animal.ſm Bar.i.l.iuriſgētium.in.§.ſed ſi fraudandi.ff.de pac,fallit tn̄ in parte integrali,qa ea poſita non ponit totum integrale.ſm Deciū in regu.in toto de reg.iur.Sed poſito legato de neceſſitate nō ponit teſtamentū,quia legatū pōt fieri in codicillis ſm cōem opin.vt.ſ.dictū eſt.& iſtud fundamentum facit hic Iaſ.& Cro.& Rui.
¶ Secundo adduco glo.in.l.licet.C.de pac. in fi.qui dixit ꝙ reperit vltima volūtas in genere non aūt teſtamentū quæ cōprehēdit teſtamentū codicillū & legatū. & illā gloſ.vti ſingularē,ſequit Ang.in.l.iii.§. genera.ff.de

ıeq.poſſ.idem Ang.in ſua not.diſputatione
incipi.Aſtenſis miles.col.viii.Imo.l.in.l.tam
ıis.§.i.ff.de dona.cá mor.& Rui.hic & mo=
lerni Bononienſes poſtremo et do.Io.cam
ɔeg.in.d.l.licet.ſi ergo teſtamentum eſt ſpés
:rgo legatú non pót dici ſpés & pars ſubie⸗
ɫiua teſtaméti,qa ſpés non pót dici pars ſub⸗
ectiua alterius ſpéi. nam pars ſubiectiua cóſi
leratur habita róne ad genus vel ad ius vni=
ıerſale.vt dicit Batt.in.d.l.re cóiuncti.& etiá
licunt Portugalenſes in.d.l.imperium.
¶Tertio pro iſta opi.& hoc preter mentem
:orú,genus cóprehendit ſuas ſpés .ppríe.ita
enet Soci.in.d.l.que conditio.de condi.&
lemó.Bal.in.l.de qbus.ff.de legi. Dec.in re
gula in toto.de regu.iur.ſed teſtamentú non
:óprehédit codicilú .ppríe.l.ſi dié.C.de co⸗
li.ergo teſtm̃ non eſt genus nec conſiderari
ɔót vt genus & ſic legatú nó eſt eius ſpés.
¶Quarto & hoc vltra Doc.genus cóſiſtit ex
uis ſpébus.l.ſi qd eaꝝ.§.interéptú.& ibi no.
Doct.in.d l.i.i.& eſt de méte Batt.in.d.l.iu=
is gentiú.§.ſed ſi fraud indi.q ſpés ſunt par
es ſubiectiue generis: ſed teſtm̃ non conſiſtit
egatis.tex.eſt in.l.i.§.qui neq.ff.de here.in⸗
tit.not.Soci.per illum text.in.l. que condi⸗
io.ff.de condi.& demonſt.ergo &c.
¶Quinto,& hoc vltra Doc.conſidero textú
nſtit.de leg.in prin.vbi dicit q legatum eſt
ɔars iuris.ergo nó eſt pars teſtaméti,qa inclu

sio vnius est exclusio alterius.d.l.cũ pretor.
¶ Sexto moueor dispositũ in genere censet dispositum in qualibet eius specie. fm Bart. in.l.fin.§.solu.mat. sed dispositũ in testamẽto non censetur dispositũ in legato.l.ex parte.ff.de alimẽ.leg.ergo legatum non est spẽs testamenti,& sic pars subiectiua.
¶ Et tenendo istã partẽ contra Soci.ad ea q̃ adducta sunt ꝑ eo.sic posse rñderi existimo.
¶ Non ob.primo ꝙ testamentũ consideret vti genus:qa hoc inficiari põt ex his q̃ paulo ante dicta sunt.vel secũdo põt dici ꝙ ex quo testamentũ non cõprehẽdit codicillũ ꝓprie & sic legatũ,ꝙ legatũ nõ sit pars subiectiua.
¶ Non obst.secũdo loco tex.in.l.ii.ff.eo.qa dico ꝙ ille tex.nõ habet illã rõnẽ,qa nõ est expressa in tex.& hoc ẽt dicũt mod.Bonoñ. sed vltra eos facit illud qđ dicit Bar.in.l.liberorum.ff.de verb.signi.vbi refert opin.quorundã circa illud statutũ qui dicebãt ꝙ tale statutũ stãtibus masculis filie femine dotate non succedũt habebat eam rõnẽ,vt ius agnationis conseruet in familia masculorũ.Bart. ibi videt reprobare:qa illa rõ non est expssa. sed tene mẽti ꝙ illa ratio est cõis pro qua est tex.in.l.i.in.§.fin.ff.de vent.inspic.& eam ẽt rõnẽ sequit Crot.in.l.qui rome.in.§.duo fratres.col.iii.ff.de ver.obl.vñ mod.hic Bononien.adducunt aliam rõnẽ ad illũ tex.quam non refero qa meo iudicio est eadẽ condito

cōtra no.in.l.re ꝯiūctim.p Doc.ſ.de leg.iiii
¶Quere vltra eos & ſcribentes ēt in.d.l.ii.
aſſigno pulcherrimā rōnem quare eſt ꝙ qui
non poſſit teſtari nō poſſit legare & dico eā
eſſe rōnē quia legata ſunt acceſſoria teſtamē
ti vt.ſ.ſuit firmatum vnde a quo remouetur
principale remouetur acceſſorium.
¶Sed iſta ratio que videt̃ multum colorata
confunditur qa legatum in potentia non eſt
acceſſoriū ad ipſum teſtamētū: ſed quatenus
accedit teſtamēto & hoc ēt dixiſſe videnť mo
derni Bononieñ.in iſta rub.col.iii.ꝙ legatū
in potentia non ſit acceſſoriū in teſtamento
ſed tex.in.l.ii.loquitur in potentia.
¶Secundo confundit̃ per tex.in.l.tam is.in
§.i.ff.de dona.cā mor.cōſiderando illū text.
qui loquit̃ de donatione cā mortis que equi
peratur legato.l.illud.ff.de don.cā mor.qui
tex.probat ꝙ donatio cā mortis & legatū in
potentia nō ſunt acceſſoria teſtamēti: quia ſi
eſſent acceſſoria filiusfamilias nō poſſet do-
nare cauſa mortis,quia acceſſoriū ſequit̃ ve-
ſtigia ſui pricipalis quare reiecta iſta ſolōne.
¶Aſſigno aliā.nam qui non pōt teſtari,non
pōt nec codicillari.l.diuus.§.pe.ſ.ti.preced.
cum ergo legata fiunt in his ſequitur ꝙ non
poterit legare qui prohibetur teſtari.
¶Vel pōt dici ꝙ rō Rayne.ſit vera nec ob:
ꝙ dicebatur ꝙ non erat expreſſa: quia poſſet
dici ꝙ eſt vnica q̄ habet̃ pro expreſſa.p text.

in.c.suggestú.& ibi not.Dec.de appel. si ista ratio retinet non est respõsum quare dico q̃ ista nõ est vnica rõ,quia lex p̃sumit emanasse cum pluribus rõnibus, arg.tex.in.l.cũ filius. §.variis.de leg.ii.cogita tamen de aliqua bona ratione ad illum tex.

¶ Non obst.tertio loco.tex.in.d.l. si is,quia posset rñderi.primo q̃ ille tex.non habet locum in legatis,put dicebant antiq quos refert Pau.de cast.in.d.l.si is.& ẽt hoc dicit Socin.iunior,sed ista solutio nõ est bona: tum quia est contra cõmunem: tum quia etiã est contra illum tex.eo modo supra cõsideratũ.

¶ Quare rñdeo & melius & aliud quod ibi testm̃ cõprehẽdit legatũ non equidẽ ex natura sua sed accedẽte volũtate testõris: sed genus cõprehendit suas spẽs ex natura sui & sic potius legatũ est spẽs volũtatis q̃ testamẽti.

¶ Vel aliter ẽt rñdeo q̃ esto q̃ ibi testamentum cõprehẽdat legatũ tñ legatũ ibi nõ põt cõsiderari spẽs vel pars subiectiua testamenti quia ibi testamentũ cõsiderat̃ in specie non in genere.nã ibi testator qñ ordinabat testamentũ,decreuerat legare, quo casu spẽs subiectiua cõsiderat̃ habita rõne ad genus vt.s. dictum est.& ita itelligit Soci.& sic ille tex. non meruit adduci.

¶ Non obst.text.in.§.igit̃.quia legatũ dicit̃ spẽs quia spẽm cõtinebat & res denominat̃ qñq̃ a subiecta natura.arg.tex.in.l. si vno.ff.

locati.& in.l.insulā.de prescrip.verb.& facit doctrina Bar.in.l.d.mouentiū.de verb.sign.
¶Credo tñ q opi.Soci.sit verior in puncto iuris videlicet q testamentū cōsideret in genere prout rōne & auctoritatibus fuit demōstratū.s.& addendo vnā aliis prioribus dico q bonū est arg.ab ordine rubricaꝝ.vt habet abunde p Ias.in rub.insti.de actio.sed in hoc libro dictū est prius de testamētis deinde de codicillis,deinde de legatis.ergo legatū est spēs ipsi⁹ testamēti & testm̄ est genus.nā ad cognitionē spērū debet precedere cognitio gn̄is.l.i.& ibi no.ff.si cer.pet.&.§.his igitur gn̄alr.inst.de iust.& iur.& tenēdo ēt hāc partem non obstant que adducunt contra eum.
¶Et primo nō obst.q posito legato nō ponatur de necessitate testamentū:quia ad hoc ego rn̄deo qđ istud est falsum:nā dico q posito legato de necessitate ponit testamētū in genere.nā legatū est testatio mentis: testatio mētis est testm̄.vt instit.de test.in prin.ergo.
¶Non obst.scđm:quia dico q testamentū prout est testatio mētis consideratur vt vltima volūtas:vel scđo rn̄deo ad illā glo.q ibi gl. appellat illud pactū vltimā volūtatē esse nomen generis:qa illud pactū est nomen generis.l.i.§.adeo.ff.de pac.sed nō dicit illa glo. q testm̄ non possit considerari vt genus.
¶Non ob.tertiū quia dico q testamentum prout est testatio mentis cōprehendit pprie

legatum & dato q dicat cōprehendere improprie: si non dicatur pars subiectiua ppria erit impropria.

¶ Non obst. quartū quia fateor q testamentum non consistit ex legatis in ipsa ordinatione testamēti: ita pcedat tex. in. d. l. i. §. qui neq. secus si consideret testamentū prout est testatio mentis: qa ista vltima voluntas consistit ex speciebus puta ex legato codicillo & donatione causa mortis.

¶ Non obstat quintū, quia pōt rñderi dupliciter. primo vt dixi supra. secundo rñdeo q ille tex. habet hunc sensum q legatū est pars iuris id est pars tractatus ipsius iuris. vt vult ibi glo. non aūt ille tex. inficiat q legatū nō possit dici pars subiectiua testamēti in genere considerati nō obst. vltimū, quia dico q ille tex. pcedit testamento iam ordinato secus si testamentū consideraf in genere prout cōsiderat Soci. hic. & sic remanet eius opi. cōiter reprobata desēsata. & de hoc ē text. i. l. ii. ꝟ. e.

¶ Secūda cōclusio est Soci. senioris q legatum est ps subiectiua testamēti in specie sumpti in quo factum reperit & ista conclusio vt hic per eū fundat tali fundamēto quot sunt legata tot debēt iudicari testamēta. arg. text. in. l. scire debemus. ff. de verb. obli. & sic fm eum cū testamentū prediceſ de pluribus cōtentis in eo queadmodū genus predicat de pluribus cōtentis in eo & illa pluta dicūtur

ites subiectiue generis:ita ēt legatum cum de pdicatis ipsius testamenti erit pars sub ctiua testamenti.

Conclusio ista Soci.mihi nō placet: quia fundata in falso fundamento & pñti de ucto, destruitur antecedēs. nā lex scire de mus non habet locū in vltimis voluntati s & hoc demōstraf.primo p text.in.§.his itur.inst.de pup. vbi tex.dicit due sunt he ditates & vnum est fundamentum.

Secūdo in.l.scire debemus.ideo in eā tot nt stipulationes, quot sunt res:quia diffini o stipulationis nō repugnat rebus cōtentis ea secus & in legatis.nā diffinitio testamē repugnat legatis.fm Bar.in.l.i.ō.de testa. ideo cui non cōuenit diffinitio nō ꝯuenit ffinitum.l.i.§.dolum.cum ibi not.

Tertio lex scire debemus.nō pōt hēre lo m in vltimis volūtatibus:qa sequeref ab rdum ꝙ qs moreref cum plurib' testamē ꝙ est incōueniens de iure cōi.& ita dixit c do.carolus preceptor meus, sed istud ni est dicere prout dixi supra & etiā Bono enses hic dicunt vt hic per eos.

Vltimo dico ꝙ legatū non pōt dici pars biectiua testamēti in specie sumpti, qa pars biectiua consideratur habita ratiōe ad ge s vt.ō.dictum est in precedenti ꝯclusione sic teneo contra Soci.in ista conclusione.

Tertia est ꝯclusio ꝙ legatū nō est pars in

tegralis testamẽti in genere sumpti hoc pa-
cto eá declarádo ꝓut volumus ipm testm̃ or-
dinare. vt. l. i. §. qui neq̃. s. de here. insti.
¶ Sed vltra doct. q̃ro quare lex nõ fecit isto
casu legata eẽ partẽ itegralẽ ea pót assignari
ratio. nam sicut matrimonia debẽt esse libe-
ra. l. titia. de verb. ob. ita ẽt facultas legandi.
l. i. C. de sacrosanc. eccl. ꝙ nõ ita esset si in te-
stamento quis cogeret legare cogita tamen
de meliori & cum ista cõclusione transeunt
Doct. indifferenter hic.
¶ Sed ista cõclusio reddit dubitabilis consi-
derando fm Bononienses hic ꝙ duplex dat
pars integralis vna sit pars itegralis sine qua
totũ consistere nõ possit vt est caput in femi-
ne. nam id est pars integralis ipsius hois sine
qua hõ consistere nõ possit. itẽ parietes sunt
partes integrales dom⁹ sine q̃bus ꝯsistere ipsa
domus nõ pót. vt dictũ est. alia est pars inte-
gralis sine qua ꝓpterea totũ consistit vt pes
seu manus i hoie sine q̃bus homo erit. ergo
dicendũ erit ꝙ legatum possit dici pars inte-
gralis licet testm̃ possit stare sine legatis.
¶ Sed pót saluari ista cõclusio vt dicta cõclu-
sio intelligat de parte integrali principali, se-
cus est in parte minus principali & ista salua-
tio videt esse ex mente Bononiensiũ hic.
¶ Sed ista opi. modernorũ mihi nõ placet.
nam licet pes possit dici pars integralis ipsi⁹
hois. legatũ tñ non pót dici pars integralis

in casu dicte ↄclusionis: qa pes in hoie bene pōt dici pars itegralis,quia requirit ad perfe ctionem eius:sed legatū nō requirit ad perfectionē testamēti.& ideo non pōt dici pars integralis minus principalis dum testamentum ordinatur cogita tamē si tibi placet ista mea opinio contra modernos.

¶Quarta & vltima sit cōclusio Soci.senioris:omissis aliis q̄ fiunt p Soci.iuniorē ꝙ legatum pōt considerari pars integralis principalis atq; substantialis capiēdo testamētū pro forma essentiali que ↄcluditur in vltimo puncto,prout not.Bal.& Imo.in.l.si his qui.ff.de testa.declaro istā conclusionē si.n.testator destinauit facere testamentū ac ēt se velle legare forte qa protestatus erat. & fecerit testamentū & in actu legādi nondū ipso legato expresso & declarato mortuus fuerit quo casu ista totalis ordinatio cōsideratur vt forma que concludit in vltimo pūcto:cōcludit hic Soci.senior ꝙ istud testamentū non valet ex defectu legati & sic est pars integralis legatum.nam illa dicit pars integralis ex defectu cuius totū corruit. ergo legatū est pars integralis,quia ex defectu eius ipsum testamentū defuit.d.l.si his qui.& cum ista conclusione transit Paul.de cast.in.d.l.si his qui.& eā esse communem Soci.iunior hic attestatur.

¶Et pro ista cōmuni omissis que per Doct. hic dicunt aliqua adducā.prio adduco text.

in.l.ita stipulatus.in. prin.ff.de verb.obl.vbi si cõtrahentes destinarunt apponere diem in stipulatione cõficiēda: & dū conficeret fuit omissa dies que est de qualitate. ꝯtractus. fm Alex.in.l.i.§.diem.ff.de eden.& hic dicit ēt Ias.& no.p gl.in.l.duos reos.ff.de duo.reis. & ꝙ sit de qualitate ꝓbat ea rõne illa dicit esse qualitas q se habet ad esse & nõ esse ꝑter subiecti corruptionē sed dies se habet ad esse & non esse ꝑter subiecti corruptionē.§.ois. insti.deverb.obl.ita ēt dicendū est in legato ꝙ est de qualitate accidētali ad ip̄m testamētum vt.s̄.dictū est ꝙ eius omissio vitiat testamentū:qñ fuit destinatum vt fieret.

¶Secūdo adduco tex.in.l.contractus.C.de fide inst.vbi si cõtrahentes destinarūt facere contractū cū scriptura & fecerint cõtractum & nõ interuenerit scriptura q̄ non est de substantia cõtractus neq̧ de substātia cõsuetudinis.licet sit de substātia legis.§.cõstat.instit. de iure nat.& ibi no.p doc.& p Bar.in.l.moribus.in.i.col.scripture omissio vitiat ipsum contractū:ita dicendum est ꝙ omissio legati destinati debeatvitiare testamentū arguendo ēt de cõtractibus ad vltimas volūtates ꝙ est validum in iure.vt not.per Doct.in.l.que delegato.ĵ.de lega.i.

¶Tertio testamētū dicitur indiuiduum.fm Bar.in.l.i.i vltima col.s̄.de testa.& est tex.in l.heredes palā.§.fi.& ibi not.Pau.de ca.c.§.

sed in idiuiduis corruptio ptis est corruptio
toti⁹.ar.eorú q̃ no.i.l.iii.§.cato.ff.de ver.ob.
¶ Quarto nihil dr̃ esse pfectú donec aliquid
supest ad agendú.l.cú sillenianum.C. de his
quib.vt indig.si ergo volútas fuit imperfecta
quia nõ suit factú legatú prout erat destina-
tum testm̃ vitiabitur qui ẽ volútas impfecta
rõne voluntatis, secus qñ est impfecta rõne
solénitatis vitiat testm̃ inter liberos. vt no.p
glo.in.d.l.si is qui.not.Doct.in.l.hac consul
tissima.§.ex ĩpfecto.C.de testa.nec obst.tex.
in.l.fi.C.famil.hercis.quia rñdeo q̃ ille tex.
loquitur de impfectione solénitatis non aút
volútatis: prout ibi per Bal.eadẽ rõne nõ va
lebit testamentú ad piam cãm ex quo infero
q̃ si qs dixisset corã testib⁹ se instituere eccle
siam.& tñ cú vellet vltra pcedere morte pre-
uentus nõ potuit, diceret qlibet q̃ testamẽtú
valet fauore pie cause.arg.tex.in.l.sunt perso
ne.ff.de relig.sed istud non est verú prout te-
nuit Pau.de cast.in.d.l.si his qui.cõsuluit ẽt
pro ista parte q̃ nõ valeat testamentú Oldr.
in consi.cxliiii.consuluit ẽt Pau.de cast.in cõ
sil.cclxiiii.& Alex.in cõsi.xcvii.in.i.volu.q̃
perpetuo notabis quia lex si is habet ẽt lo-
cum in pia cã.ex quo infertur q̃ dispõ gñalr
oquẽs includit ẽt personã priuilegiatã pro-
ıt no.ẽt p Bal.in.l.in fraudẽ.in.§.fi.ff. de te-
ta.mil.q̃ est cõtra not.p Ias.in.l.i.ff.sol.mat.
ro cõcordia aut lex gñalr loquitur & in eo

casu quo loqtur gn̄alr loqtur psona priuilegiata esse reperit: & lex nō cōprehēdit psonā priuilegiatā aut nō reperit priuilegiata & lex cōprehēdit psonā priuilegiatā & ista distinctio q̄ est multū not. vī esse de mēte Bal. in. l. in fraudē. & eā expsse fecit Deci. in. l. i. de reg. iur. & huius doctrine not. rō pōt esse. nam si persona priuilegiata i casu quo lex loquitur generalr includeret: suum priuilegiū infringeret & hoc casu spēs nō derogaret generi: qđ vtiq fieri debet & ex pdictis infert vna not. regula q gn̄alis distinctio oēs casus cōtinet & vbi nulla fit per. l. exceptio. nō debet fieri per hominē que omnia bñ notabis que sint pulchra & noua hic.

¶ Contrarium tñ tenuerūt quidam antiqui quorū noīa nō refert Pau. in. d. l. si is qui. qui dixerūt q si in terminis illius. l. fuisset defectus volūtatis in legato sicut fuit in īstitutione heredis q testamentū valuisset ex quo ibi testamentū habuisset suā formā & sine legatis pōt subsistere. d. l. i. §. qui neq legaturus. quā opin. amplexus est. hic Marian. Soci. sed meo iudicio debilib⁹ fundamentis & pro ista opin. vltra Doct. & do. Mari. qui adducit hic quq fundamēta vt hic p eū q̄ mīme refero:

¶ Et primo ɔsidero tex. in. d. l. si his qui. qui tex. loquit fm Dyn. in pluribus heredibus vt ibi p Pau. ergo nō debet habere locum in legatis qa longa & diuersa est rō inter heredē

& le-

& legatariū.l.ex parte.ꝭ.de alimē.leg.prete rea defectus in forma est maior quā sit in ma teria.vt per Bar.in.l.i.§.si quis ita.ff.de verb. obl.sed legatū non est de forma testamenti. d.l.i.§.qui neq̧.ꝭ.de here.insti.ergo legatū est de materia.ergo illa lex nō debet hēre lo cum in legato & consimili rōne vtitur Pau. de cast.in.l.circa.col.ii.circa medium.ꝭ. de here.insti.

¶ Secundo allego tex.in.l.cū pr̄.in.§.vicos. ꝭ.de leg.ii.vbi est tex.ꝙ si testator facit testa mentū & cum destinasset facere legatū & in eo apponere cōfinia & morte preuētus non potuerit exprimere confinia rei legate, ꝙ te stamentū & legatū valet ꝙ verum puto si res legata alio modo est certa & idē puto in vē ditione.vt est casus in.l.cū seruo.§.fina.ff.de cōtrahē.empt.alias ꝓpter incertitudinē vitia retur legatū & contractus ex quo ego infero libellum ꝓcedere ī quo quis petat rē sitā in tali loco licet nō exprimat cōfinia dūmodo reus ex forma libelli possit reddi certus de re que petit̄.alias secus vt in.l.si rē.ff. de rei vē.

¶ Si ergo ibi non vitiat̄ testamentum ꝙ hā buit suā formam ꝓpter defectū voluntatis in cōfinibus rei legate qui cōfines sunt de qua litate.ſm Bart.ibi ita dicendū est ꝙ defectus voluntatis in legato ꝙ est de qualitate testa mēti.d.l.i.§.q neq̧.nō habeat vitiare testm̄.

¶ Tertio adduco tex.in.l.ii.ꝭ.de here.instit.

vbi si testator destinauit apponere conditionem in testaměto & non apposuit nō vitiat propterea testamentū.ergo defectus volūtatis in aliis preterquā in instōne heredis nō vitiat testamentū.& ille tex.pcedat qn est defectus volūtatis in cōditione de futuro secus si esset defectus volūtatis in cōditione de preterito: & q̄ sit rō diuersitatis.glo.ibi assignat vnā rōnē,quā approbat ibi Pau.qué tū text. limitabis vt nō procedat in cōtractibus.nam defectus volūtatis in cōditione de futuro vitiat ipm contractum;& que sit rō diuersitatis Pau.de cast.ibi ex měte Dyn.assignat istā rationem qa cōtractus nō sunt ita fauorabiliores sicut instō.facit tex.in.l.cum quidā.ff.de lib.& posth.adduco ēt Deci.no.in.l.in testamentis.ff.de reg.iur.& stringo illū tex.si defectus volūtatis in cōditiōe que est de forma & formā importat.fm Bald.in auc.matri & auie.C.qn mulier offi.tut.fungi valeat.nō vitiat testamentū qn habet suam formā multo minus defectus volūtatis in qualitate,& plura sunt iura consimilia huic tex.que breuitatis causa omitto.

¶ Et tenendo istā partě contra cōem que est magis equa q̄ prima per húc exercemus actū pium.§.si vero expsse.in auc.de here.& falc. & pro pia cā facienda est interptatio in fauorem eius in dubio: & ēt ita tenendo amplectimur mentē verosimilé testatoris: quā de-

bemus imitari sicut venator leporē: verosimi
le est ꝙ si testator fuisset interrogatus de isto
casu vtiqꝫ dixisset se velle suū testamentū va
lere qa honor est vnumquēqꝫ mori potius te
status ꝙ̄ intestatus. vt dicūt Doct. in. l. gallus.
ꝟ. de lib. & posth. in prin. & eo magis faciēda
est ista interp̄tatio vt istud testamentū valeat
quia si morereť ītestatus cū hereditates plus
incōmodi habeant a cōiter accidentibus for
tasse nō reperireť quispiā qui vellet adire ta
lem hereditatē quo casu a vēdentibus bona
hereditaria vēdereńť noīe defuncti & sic ani
ma eius contristareť. prout dixit tex. in. §. iii.
insti. qbus nō est lic. mā. ergo ne afflictio affi
cto īponať. l. diuus. C. de offi. presi. dicēdū est
ꝙ testm̄ valeat ad allegata ī ꝯtrariū r̄ndeo.
¶ Et prio nō ob. tex. i. d. l. si his q. qa dico ꝙ
ille tex. loqť ſm Dy. in q̄tuor hr̄dib⁹ quo ca
su defect⁹ volūtatis ī eis vitiat: qa hr̄dis instō
est de forma. nā illud diciť esse de forma sine
quo actus explicari non pōt. Bart. in. l. prola
tam. C. de sen. & interlo. om. iud. sed testamē
tum non pōt explicari sine instōne heredis;
quia principiata non pn̄t esse sine principio.
§. ante heredis. insti. de leg. & not. per Bal. in
l. i. ff. de iust. & iu. & est tex. in. l. fi. ꝟ. tit. i. ergo
ibi est defectus in forma qui defectus solet vi
tiare. l. cum hi. §. si pretor aditus. ff. de trāsac.
item ibi si nō vitiareť testm̄ forma testamen
ti esset diuidua ꝙ est falsum. p tex. in. l. furio

ſum.C.qui teſt.fa.poſ.& ibi Bar.legatū vero nō eſt de forma,ſed teſtamēti:ſed potius de qualitate accidentali: vel materiali ipſius te/ſtamenti qui defectus in eis nō debet vitiare teſtamentū.prout dicit Bart.in.l.cum pater. in.§.vicos.prealleg.nec obſtat ꝑut dicebaꝑ in precedentibus cōcluſionibus.ꝙ ille text. debet habere locū in legatis ex gn̄alitate ra/tionis:quia dico ꝙ nulla in illo text.aſſignaꝑ ratio vel poſito ꝙ aſſigneꝑ dico ꝙ debet re/ſtringi ad limites verboꝝ tex.ne reſultet in/cōueniens ꝙ teſtm̄ principale qđ habet ſuā formā vitietur ex defectu legati ꝙ eſt acceſſo rium ipſius teſtamēti.vt.s̄.dictū eſt in ſecun/da cōcluſione rub.ꝙ eſſet cōtra legem ex pu pillari.s̄.de vul.& cōtra tex.in.l.qđ per ma/nus.s̄.tit.i & cōtra not.p glo.in.l.petē.C de pac.& vbicūqꝫ reſultat aliqđ incōueniens lex que nihil aliud eſt niſi ipſa rō naturalis.l.cū ratio.ff.de bo.dā.reſtringi pōt per doctrinā Bar.in l.adigere.ff de iure pat.& eſt text.in.l. promittēdo.in prin.ff.de iure dot.& eſt do/ctrina Bar.in.l.i.in.§.nūciatio.ff.de oper.no. nun.& vide Cro.in.l.i.col.ii.ꝟ.eo.vbi dicit ꝙ ſtatutū recipit reſtrictionē ne ſequaꝑ abſurdū. ¶Non ob.illud qđ diciꝑ de ſubſtōne:qa qñ ſubſtitutio venit facienda a teſtatore reputaꝑ de eſſentia teſtamēti quia teſtamentū recipit robur ab ipſa.vt plene p Doct.in.l.gallus in prin.s̄.de libe.& poſthu.vel dicas ꝙ ille tex.

ſm Dy. non loquitur in ſubſtitutione.

¶ Secundo reſpondeo ad illũ tex. retorquendo illũ tex. contra cõem. nã ibi vitiat̃ teſtamẽtum. q̃a conſtat voluiſſe facere plures heredes ergo vbi nõ conſtat nõ debet vitiari teſtamẽtum: ſed in caſu nr̃o non cõſtabat q̇ vellet facere plures heredes & ſi diceret̃ conſtabat q̇ volebat facere legatarios r̃ndetur q̇ legatarii nõ ſunt heredes. vt p Soci. in rub. ff. de vulg. ergo cui nõ cõueniũt verba legis nõ cõuenit diſpõ legis vt. ff. dictũ eſt abũde de iſta reg'la.

¶ Tertio r̃ndeo q̇ ſi defectus volũtatis in legato eſſet modus vitiandi teſtm̃ vtiq̃ iurecõſultus exp̃ſſiſſet in illa lege ne eius doctrina fieret defectiua q̃d mĩme eẽ debet. iuxta no. per Bar. in. l. i. de teſta. merito antiq̃ dicebant prefatam legẽ non hẽre locũ in legatis forſitaſſe iſtas cõſiderationes retinẽtes in mente. Non ob. tex. in. l. ita ſtipulatus q̃a r̃ndeo dupliciter. quia dico q̇ illa dies omiſſa non eſt illa q̃ vitiat: ſed eſt error qui ſolet vitiare contractum nã qui errat nõ conſentit. l. ſi p errorem. ff. de iuriſd. om. iud. ſed in cõtractib⁹ requiritur cõſenſus per modũ ſubſtantie. l. i. §. adeo. ff. de pac. fallit tñ in errore cõi qui nõ vitiat neq̃ ↄtractũ, neq̃ acta publica, neq̃ teſtamentũ. l. barbarius. ff. de offic pret. & l. i. C. de teſta. vel ſecũdo r̃ndeo q̇ illa dies q̃ adiicienda erat illi facto erat de ſubſtantia ſtip'lonis. prout ibi declarat not. Bar. ſed hic legatũ nõ

erat de subſtãtia teſti ꝑut paulo añ dictũ eſt.
¶Non ob.text.in.l.cõtractus:qa dico ꝙ illa ſcriptura ex cõuentione partiũ erat de ſubſtãtia cõtractus. nã pacta dant legẽ contractui. vt in.l.i.§ ſi cõuenerit.ff.deposi qua lege nõ ſeruata in cõtractu,cõtractus nõ valet.ar.tex. in.l.nõ dubiũ.C.de legi.ſed in caſu nr̃o ſimplex volũtas teſtatoris non põt operari ꝙ legatum ſit de ſubſtãtia teſtamẽti:qa vnũ vinculum volũtatis nõ debet operari pariter vt duo vincula duaꝝ voluntatũ: vt p Bar in.l.i. C.de pac.faciunt ea que notã.in.l.re coniuncti.in not.i.de lega.iii.per Iaſonem.
¶Non ob.ꝙ teſtm̃ ſit indiuiduũ:qa ad hoc not.rñdeo diſtinguẽdo aut teſtm̃ cõſideraẗ in abſtracto,ꝑut eſt diſpõ voluntatis:vt inſt. de teſta.in princ.& tunc verũ fateor ꝙ teſtm̃ eſt intellectuale incorporale & ſic eſt indiuiduum:qa animus in ſe eſt idiuiduus ꝑut voluit glo.multũ not.in gl.fi.inſt.de reb.corp. & incorpo.& ita ꝓcedit qđ voluit Bar.in.l.i. ẽ.de teſta.itẽ ſi conſiderauit teſtm̃,prout cõficitur & iſto caſu eſt indiuiduus.& ita procedat tex.in.l.heredes palã.§.fi.& Pau.de caſt. aut conſideraẗ teſtm̃ in concreto prout illud teſtm̃ applicaẗ ad hunc & ad illũ & tũc illud teſtm̃ recipit diuiſionẽ,& ꝑ hoc põdero nouiter tex.in.l.hac cõſultiſſima.§.ex impfecto. C.de teſta.vbi teſtm̃ factũ inter liberos & in eo ſeruato iuregentium valet quo ad liberos.

quo vero ad extraneã personã minime valet & illa instõ est inutilis quo ad extraneũ tunc sic si ibi testm̃ directum, ergo plus esset indiuiduum & sic dum testm̃ est in cõcreto & in ipso actu vtile p inutile vitiaret per doctrinã Bar. in. l. grece, in. § illud. ff. de fideiuss. q̃ bñ notabis qa nunquã hoc reperit sed meo iudicio ẽ noua ꝯsideratio & multũ amica legib⁹.

¶ Vel secũdo põt respõderi q̃ testm̃ est indiuiduũ respectu heredũ non aũt respectu aliarum rerũ. prout in. l. circa. ff. de here. insti. cum aliis concordantibus ibi.

¶ Non ob quitum: quia dico q̃ istud testm̃ est satis perfectũ ex quo habet formã suã: nec ob. regula cum silleniãnũ: quia fateor nõ esse perfectum quãtum ad ipsam destinationem mentalẽ que imperfectio mentalis circa qualitatem non solet nocere testamẽto. d. l. cum pater. §. vicos. & ibi Bar. & Pau. de ca. ex quibus infero non recte fuisse consultum: q̃ si testator dixit coram testibus q̃ instituebat ecclesiam: & volens vlterius procedere obmutuerit q̃ tale testamentũ valebit nisi cõstaret q̃ voluisset instituere plures heredes. per tex. in. d. l. si his. secus si constaret q̃ voluisset facere legatũ cogitabis tñ super istis contra communem, quia sunt noua quibus adde qđ pro opinione cõtra communem facit etiã quod voluit Bar. in. l. in testamento. ff de fideicom. liber. faciunt etiam not. per Imol. in iiii. &. v.

col.in.c.ii.de testa.quem sequitur And.barb. in consil.xlii.incip.Clemētissimum deum in iii.col.in versi.nec vero.

¶His explicitis pro intelligētia tituli nostri & totius materie de legatis:licet per Alex.& Iasonem ponantur ista euidentia.in.l.i.ij.eo. melius tamen & cōmodius hic cadūt prout est etiam sententia Modernorū:quia ista rubrica est preparatoria ad preparatum idest ad totam materiam de leg.subtiliter pertractabo quasdam questiones vtiles & necessarias pro euidentia totius materie de leg.vt dixi.

¶Finis lecture dñi Caroli Guarnacie, super vtilissimo titulo de legatis primo.

INCIPIVNT SVBTILISSIME
questiones ad materiam totius titu.
de legatis plurimũ necessarie.

VERO ergo primo loco quid importat istud verbum lego & mea quidē sñia tripl'r considerã ti pt:stricte,large,& largissime. nec hoc dicere incõuenit. nã & testm̃ põt considerari ꝓprie:large & largissi me:proprie consideratur testm̃. vt in.l.i.š.de testa.large cõsiderat: vt in.l.hac ꝯsultissima §.ex impfecto.C.de testa.largissime: vt in.l. licet.& ibi glo.C.de pac.facit ẽt in proposi to doctrina Bal.in.l.gallus.in.§.ille casus in difficilis.col.iii.š de lib.& posth.

¶ Verbum lego capit̃ stricte:vt in ista rubr. que dicit̃ de leg.& fideic.que copula &c.po nitur inter diuersa:vt p Bar.in.l.ii.ff.de publ iud.& est glo.cõiter allegata ad hoc.ff.de iu ris & fac.igno.in rub.qñq; tñ copula resolui tur in idest declarãdo no.vt p Bart.i.l.i.ff.de pac.in.i.col.capit̃ ẽt large qñ cõprehendit fi deicõmissum: vt in.l.ii.C.cõia de leg.& in.l. etiã.ꝭ.de leg.iii.capit̃ & tertio loco largissi me: vt in.l.verbis legis.ff.de verb.sig.

¶ Sed iuxta hoc dubitãt Doc.tam antiqui q̃ Moder.an verbũ lego adiectũ vniuersitati puta hereditati q̃ est vniuersitas: vt.l.heredi tas.ff.de verb.sig.& p Bar.in rub.š.sol.matr. importat instõnē heredis,Exemplũ,Testator

fecit testm̄ cū septē testibus,& dixit lego hereditatē meā titio:nullo alio istituto herede: an titius censeat institutus. cōiter concludūt Doct.hic ꝙ titius non sit heres fideicōmissarius vniuersalis.

¶ Et pro ista opinione que videntur stringere adducā.Primo adduco tex.in.l.verbis legis.ff.de verb.sig.vbi verbū lego olim iportabat heredis instōnē:hoc aūt repent esse cohartatū: vt dicit in illo tex.ergo ibi est casus ꝙ verbū lego hodie non iportat instōnē heredis.Scd'o adduco tex.in.l.mulier.§.fi.ȷ̄.ad treb.vbi verbū lego est adiectū vniuersitati & tñ non importat instōnē:qa si importaret detraheret trebellianicā que cōcedit heredi grauato.§.restituta.insti.de fideic.here.& in l.quia poterat.ȷ̄.ad trebel.

¶ Tertio adduco tex.in.l.cū ex filio.in prin.ē.de vulg.& pup.vbi verbum lego erat adiectum vniuersitati & tamen nō importat institutionem.ſm Pau.de cast.ibi in fin.

¶ Quarto ꝓ ista opi.do.Carolus Ruy.hic adducit tex.in.l.ii.in ti.vbi si testator dixit lego erit fideicōmissum.C.cōi.de leg.cui tex.nesciuit rñdere Cro.vt ferūt hic Bononiēses:& istud est quod scriptum reperio.

¶ Quinto ꝓ ista sentētia vltra doct.adduco talē considerationē diuersitas titu.arguit diuersitatem in substātia.arg.tex.in.l.si idē.C.de codi.sed diuersus est titulus de here.inst.

& titulus de leg. & de ipsis sunt facti particu-
lares tituli & tractatus diuersi, ergo non sunt
idem, ergo verbũ lego nõ importat institu-
tionem heredis & consimili genere argumẽ-
tandi vtitur. Bar. in. l. legatum. j. de lega. ii.
¶ Sexto adduco not. doctrinã Bart. in. l. qui
concubinã §. cũ ita. j. de leg. iii. vbi verbũ ha
beat erat adiectũ vniuersitati: & tñ non ipor
tat instõnẽ: quia de sui natura iportat fideicõ
missum: ita dicã de verbo lego cũ de sui na-
tura importat fideicõmissum: vt in d. l. ii.
¶ Septimo verbũ lego est verbũ obliquum.
vt p Bar. in. l. cẽturio. col. vi. š. de vulg. ergo
nõ debet cõprehendere instõnẽ que est ver-
bum directũ: vt in. l. i & ibi no š. de vul. nãm
cã non debet ꝑducere nec cõprehendere ef-
fectũ sibi dissimilẽ: quia cuius nature est cau-
sa eiusdẽ nature esse debet causatum. l. manu-
missiones. ff. de iust. & iur.
¶ Octauo allego tex. i. l. etiã fideicõmissum,
j. de leg. iii. vbi appłone legati venit fideicõ-
missum & donatio cã mortis: & ibi iurecon-
sultus figit pedes cuius doctrina fuisset defe-
ctiua si verbũ lego importaret instõnẽ cũ iu-
reconsul. ibi procedat per modum tradẽdę
doctrine cõtra no. ꝑ Bar. in. l. i. š de testa.
¶ Nono allego doctrinã Bar. in. l. i. j. cod. in
fi. vbi dicit Bar. ꝙ legatũ omniũ bonorũ ha-
bet vim fideicõmissi vniuersalis. ergo ex snia
Bar. verbum lego nõ importat institutionẽ,

¶ Decimo allego doctrinã Ang.in.d.l.mulier.in.§.fi.quã refert ibi Imo.q dixit ꝙ verbum lego sit directũ in hoc ꝙ dirigit̃ ad legatariũ:tñ non est verbũ aptum ad instõnẽ. voluit Bar.in.d.l.cẽturio.col.vi.qui dixit ꝙ verbũ lego est spẽs distincta ab actu heredis, & sic istud fundamentũ nõ valebit cũ careat instõne heredis que instõ est caput & fundamẽtũ ipsi⁹ testamẽti.§.añ hr̃dis.inst.de leg.

¶ Contrarium tñ puto tenendũ ex pluribus. Primo verbũ relinquo importat instõnẽ heredis qñ est adiectum vniuersitati nullo dato coherede:ita volunt scribẽtes in.l.his verbis.ff.de here.insti.ergo illud idem debet dici in verbo lego:quia nulla videtur ratio differentie inter verbũ lego & relinquo cum vnum sit simplex aliud sit compositum.

¶ Secundo adduco tex.de leg.in princi.vbi dicitur ꝙ legatum est relictũ & sic ibi est casus ꝙ verbum lego non differt a verbo relinquo.ergo verbum lego importabit instõnẽ.

¶ Tertio verbũ lego ex latissima interpretatione trahitur ad institutionẽ.vt dixit Bar.in d.l.centurio.col.vi.& idem Bar.in.l.filium.§.sed si portio.ff.de leg.prest.& dicũt hic Bononienses.col.viii.sed in testamentis fit latissima interpretatio.l.in testamentis.de regul.iur.& que sit ratio latissime interpretationis dicas:vt per Decium ibi:ergo verbum lego importabit institutionem.

¶ Quarto cõsidero text.in.d.l.verbis legis. ſm communem intellectum: qui eſt qđ poteſtas legandi ſit coartata non autẽ ſignificatio: & pondera illũ tex. qui videtur innuere cum ſit poſitus ſub rub. de verb. ſig. q̄ verbum lego importat inſtõnem de propria eſſentia vocabuli: quia rubri. de ſignificatione verborum videtur demonſtrare propriam & eſſentialem verborum ſignificationẽ quod tamen non admitto pro firmo. per text.in.l. conditores.ff.de verb.ſigni fi.

¶ Quinto verbũ lego ex ſententia Bal.in.l.fi. C.famil.herciſcũ.eſt verbum cõe: quam ſequitur Lancellotus Politus in ſuo tractá. ſub ſtitutionum in materia cõpendioſe.col.xvi. ergo potius capi debet in ſenſu directo quã in ſenſu obliquo. argu.tex.in.l. ſceuole.ǰ.ad trebel. & ar. tex.in.c.ſi pater. de teſta. pro cuius intellectu videas not.Bar.in conſi.ccxli. in.i.col.facit etiã text.in.l.fi.§.qui in perpetuum.ff.ſi ager vectig.qui cõiter allegaẽ ad hoc qđ vbi ſit mentio de dominio intelligitur de directo: ſed ille tex.nõ probat quia de vtroq; intelligi debet per doctrinã Bart.in.l. mater.§.eandem.nec ob. ille tex. quia reſpon de: vt per Bar.ibi.ff.de excep.rei iud.

¶ Sexto verba potius debent deſeruiri mẽti quã mẽs verbis: vt in.l.ii.in fi.C.cõ.de leg.& in.l.ſcire oportet.ff.de excu.tut.& dixit not. Bar.in.l.nõ dubiũ.C.de legi.& Pe.de anc.in

consi.ccxxx.si ergo testator fecit testm̄ adhi bitis septē testibus hic adest forma testamen ti.ergo debet introduci testm̄: & hoc dixit Pau.de ca in.l.quotiēs.in fi.C.famil.herc. & facit.nam actus debet denoiari a forma: & ex forma cognoscit qualitas cōtractus:ita dicūt Doc.in rub.ff.de ver.ob.vbi dicūt q̄ si dico vendis vēdo q̄ ex quo ex isto actu adest forma stipłonis q̄ dicat iste ꝯtract⁹ esse cōtract⁹ bonefidei & ꝯtract⁹ stipłonis:ita ēt debet colligi ex ista forma septē testiū q̄d voluerit testari.ar.tex.ī.l.nō codicillū.C.đ test.cū ergo ꝯstat ex illa forma testamēti de mēte testōris verbū lego debet directari quātūuis sit obliquum:qa vbi cōstat de mente testatoris non curat quib⁹ verbis vtat testōr.l.qm̄ indignū. C.de testa.& alias dici solet q̄ verba sunt torquēda & tradēda ad extraneū sensum vt dispositio testōris ꝯsentiat: vt.l.cū quadā.C.de verb.sig.& sic nota q̄ verbū obliquū cōuertitur in directū ex volūtate testōris:sic ēt directum in obliquū.d.l.sceuole.nunquā tñ directa ꝓbatio obliquabit:ita dixit Bal.in.l.in testamento.C.de testa.mil.col.iiii.quā tñ doctrinā Perusi.post Sali.ibi impugnāt Bulgarinus tñ optime eū tutat in sua not.disputatione:quā sic declarat qñ testes deponunt q̄ testōr volebat facere directā dispōnē oino: tunc nō obliquat volūtas testatoris & sic illa probatio directa nō obliquat q̄d est notan-

dum s̄m ip̄m: item ꝓprietas que est ius dire- ctum vt late diffiniendo dixi in.l.naturalr.in § nihil cōiter.ff.de acq.poss non obliquatur prout late ē̄t p do. Alex.de Rubeis.i sua not. repetitione.d.§.nihil cōiter. col.xxvi. quod tamen nō est vsquequaq̈ tutū: vt ibi per Scri bentes & ē̄t hoc satis dixi ibi de veritate.

¶ Septimo adduco glo.not.in.l.quotiēs.C. famil.herc.que dixit ꝙ testator dicendo assi- gno sibi hereditatē meam tale verbū impor- tat instōnē heredis: & Docto.ibi vtunt ea cōi ratione: quia omnes nesciunt dicere instituo pari mō illud idē esse dicēdū in verbo lego.

¶ Octauo exp̄ssio eorū que de necessitate ex- primi nō debent si exprimant & inepte non solent actū vitiare.p tex.in l.vnica.in princi. de rei vxo.acti.faciūt ea q̄ habent p Alexā.in l.fi.ā.de lib.& posth.& que habent p Iaso.in l.cum vitū.col.ii C.de fideicō.sed in ꝓposi- to nō est de necessitate ꝙ testator dicat insti- tuo sed sufficit hereditatē meam titio dicere: quibus verbis importat instō: vt.l.i.§.fi.ā.de here.instit.ergo per verbū lego ꝙ est inepte exp̄ssum non debet vitiari testm̄ immo istud verbū lego debet haberi ꝓ nō exp̄sso,ar.tex. in.l.obtinuit ipossibiles.ff.de cōdi.& demō.

¶ Nono adduco tex.satis not.in.l in cōuen- tionibus.ff.de verb.sig.vbi in cōtractibus ver bum lego iportat instōnē heredis.ergo mul to magis in testamētis: qa fauorabilior est cā

testari q̃ cã cõtractus:quia vna cõcernit cãm publicam alia priuatam.vt p Deciũ in.d.l.in testamẽtis.& sicvidet ibi casus contra cõem quẽ tex.non reperio allegatũ in ista qõne.
¶Decimo allego tex.in.c.Raynaldus. de testa.vbi dicit tex.qđ patruis medietatẽ & reliqua bona p̃na legauit qui patrui dicant heredes in illo tex.vt in ver.decetero.& in ver. verum in portione,quem text.ibi ponderat Cardinalis Florentinus.
¶Et tenendo istam partẽ contra cõem que est equa & pia.nam piũ est cõseruari testamẽtum.§.si vero exp̃ssim.in auc.de here.& falc. quã equidẽ partẽ tenuit p̃fatus Cardinalis.& Bal.in.l.fi.C.famil.her.& Alex.hic Philipp. Franc.in.c.si pater.col.xxvi. Lancellotus galiaula.in.l.cẽturio.col.xiiii.ff.de vul.& pup. eandẽ sñiam tenuit Deci.in rub.C.de impu. Lancellotus Poli.idem sequitur in suo not. tracta.substitutionũ in materia cõpendiose.
¶Et primo nõ ob.tex.in.l.verbis legis.quia rñdeo quod ibi non est coartata significatio verbi lego:sed ptãs legandi que erat nimium ampla.vt ibi p glo.& hanc,solutionẽ sequutus est Lancellotus Galia.in.d.l.centurio. & Lancello.Poli.in suo tract.substõnum. & sic intellectus Bar.nõ est verus.in.l.i.col.ii.ȷ̃.e.
¶Vel scđo posito q̧ significatio verbi lego esset restricta,dico q̧ fuit restricta quo ad alia nõ quo ad instõnẽ:sed ista solutio nonvidet

visquequaq̧

vsquequaq tuta.per tex.in.l.doli clausula.ff. de verb.sign.ibi clausula in fine posita refert ad omnia:ité vna dispo respiciens plura determinabilia pariformiter debet determinare.l.nam hoc iure.ff.de vulg.& pup.

¶Vel tertio posito & nõ cõcesso q̄ verbi significatio ibi esset colorata dico q̄ istud verbũ lego debet retorqueri ad instõné vt testamentũ valeat.arg.tex.in.d.l.sceuola.& eorũ que ibi notan.& arg.eorum que not.in.d.l.cum quedam.de verb.sig.

¶Non ob.scđo tex.in.l.mulier.§.fi.quia respõdendo dico q̄ erat alius heres insolidũ & hoc fateri oportet,qa cum ille cui portio hereditatis legata sit nõ sit heres:fateri oportet alium esse heredé vniuersalé alias testm̃ nullum fuisset.§.ante heredis.insti.de leg.

¶Non obstat rõ loco tex.in.l.cũ ex filio.qa pariformiter rñdeo & ista solutio est vera ad illum tex.qa dicit solũ heredé que dictio est inclusio vnius:& exclusio alterius.l.ob es.C.de predi.mino.cle.exiui.de paradiso.de ver.sig.& sic ista iura loquuntur extra terminos difficultatis propositos.

¶Non obstat quarto loco tex.in.l.ii.in fin.quia rñdeo no.ad illũ tex.q̄ ille text.loquit habita rõne ad ipsam equiperationé inter legatum & fideicõmissum,nõ aũt ille tex.loquitur per modũ significandi: qa de directo cõtradiceret tex.in.d.l.in conuẽtionibus.&.d.l.

verbis.&.d.c.raynaldus.preterea si ibi impe-
rator loqueret quo ad modũ importandi &
significãdi illã doctrina ĩperatoris fuisset de-
fectiua cum ẽt significat donationẽ cã mor-
tis:vt in.l.ẽt fideicõmissum.ff.de leg.iii.& tñ
ibi imperator nõ apposuit & sic patet ꝙ ille
tex.appellat legatũ fideicõmissum habita ra-
tione ad ipsam eqperationẽ & sic nescio quõ
Cro.nesciuerit respõdere cum profecto fuis-
set vir maxime doctrine.

¶Non ob.modo quintũ arg.meũ in ordine
quia dico ꝙ verbũ lego non importat insti-
tutionem de proprio significato sed ex latis-
sima interpretatione.

¶Vel secũdo rñdeo ꝙ esto qđ nõ importa-
ret:quo quo modo saltem debet tradi ad in-
stitutionẽ ratione subiecte materie.arg.text.
in.l.si vno.ff.locati.& in.l.insulam.ff.de pre-
scriptis verbis.

¶Non ob.sextum videlicet doctrina Bar.in
d.l.qui ꝯcubinã.§.cũ ita.quia rñdeo primo
ꝙ illa auctoritas Bar.est ꝓbabilis nõ necessa-
ria:vel scđo rñdeo ꝙ ibi alius erat coheres
& sic ſm istã intelligentiam doctrina Barto.
est extra terminos questionis nostre.

¶Non ob.septimũ,quia rñdeo ꝙ non incõ-
uenit ꝙ cã ꝓducat effectũ sibi dissimilem vt
patet in obligatione q̃ parit actionẽ sibi dis-
similem.nã obligatio q̃ est enarrationis.l.li-
cet.§.ea obligatio.ff.de ꝓcu.est de iure gen-

rium.l.ex hoc iure.ff.de iust.& iur.& tñ actio ab ea ꝓducta est de iure ciuili.vt insti.de act. in princ.in verbo ius.& ibi do.laf.dicit hanc esse communem.

¶Vel secundo dico ꝙ verbũ obliquum non producit directũ ex sui natura sed directaꝭ ex dispõne.l.p cõseruãda volũtate testatoris.

¶Non ob.octauũ videlicet lex ẽt fideicõmissum:qa rñdeo duplr ꝙ illa dictio etiã iplicat aliũ casũ videlicet istõnẽ:&hoc dixit ibi bar.

¶Vel secundo rñdeo ꝙ non incõuenit ꝙ iurecon sultus exprimat aliquos casus venire appellatiõe alterius & multi postea sint alii qui veniãt appellatione illius & tñ non exprimãtur.nam sufficit legi exprimere casus magis dubitabiles:vt erat in.l.etiã.nam dubitabile erat an appellatiõe legati veniret donatio cã mortis cum ea participet de cõtractu.itẽ erat dubitabile an applone legati veniret fideicõmissum p rubri.de leg.& fideicõ.que copula diuersificat vt dictũ est,sed dubiũ non est ꝙ verbũ lego ex latissima interpretatione comprehẽdit institutionem:vt in.d.l.verbis.& in d.l.in conuentionibus.

¶Non ob.nonũ,quia rñdeo ꝙ illa auctoritas Bar.est ꝓbabilis non necessaria:vel secundo rñdeo ꝙ ibi alius erat institutus heres:& ita Barto.debet intelligi vel non apparebat de voluntate testatoris.

¶Non ob.decimum:quia respõdetur ꝙ illa

doctrina Ang. non est vera ex predictis.
¶ Potest tñ cōis opin. quoquo modo defensari ab obiectis deductis cōtra eam. Non ob. primū: quia dico ꝙ verbū relinquo est verbū cōmune: ita voluit Bal. in. d. l. his verbis. & ibi Imo. in vltima col. sed verbū lego est verbū obliquum. ſm Bar. & alios in. d. l. cēturio. & sic ex diuersis non debet inferri: vel scd'o pōt rñderi. ꝓut dicit Imo. in. l. i. i §. si ex fundo. col. xix. ff. de her. insti. ꝙ verbū relinquo importat instōnē: secus in verbo lego quare ei' significatio fuit restricta: sed istud qd' dicit Imo. est contra illum tex. in. d. l. verbis. prout supra fuit declaratum.
¶ Vel tertio pōt rñderi ꝙ verbū relinquo est minoris iportantie ad importādū institutionem quā verbum lego: & hic dixit And. barbacia. in. d. c. raynaldus. col. viii. i fi. sed apud me ista solutio seu ꝯsideratio nō videt. vsqꝫquaqꝫ tuta: qa ego nō video in quo sit maior importātia cum vnū sit simplex aliud cōpositum: nisi sic dicat: ꝓut dicit Bart. in. d. l. his verbis. & ibi ēt cōiter doct. ꝙ verbū relinquo adiectū legitime itelligit iure instōnis secus in verbo lego, & in hoc sit maior iportantia: sed profecto ille rōnes que assignantur quare verbum relinquo importat institutionē vtiqꝫ etiā militare videntur in verbo lego.
¶ Non ob. tex. insti. de leg. qa dico ꝙ ibi nō dr ꝙ verbū lego sit imediate verbū reliquo:

sed dicit q est donatio relicta nec poterat im perator cōmodius dicere q̄ donatio relicta.
¶ Non ob. tertiū: qa rn̄deo q nō est receden dum a ꝓprietate in testamētis. l. nō alr. ff. de leg. iii. facit etiā gl. in. c. intelligētia. extra de ver. sig vbi dixit q īproprietas est fugienda.
¶ Non obstat modo tex. in. d. l. in testamen tis quia rn̄deo: vt ibi per Decium.
¶ Vel scd'o rn̄deo qd' esto q fiat latissima in terpretatio in vltimis volūtatibus: tn̄ magis consideraṭ cōis vsus loquendi in ultimis uo luntatibus: ut. l. liberorū. §. qd' tn̄ cassius. ff. de leg. iii. & abunde p Bar. & p Doct. in rubr. ff. de oper. no. nū. sed sm cōem usum loquendi uerbum lego nō importat institutionem. ut dixit Bar. in. d. l. centurio. col. vi.
¶ Non ob. quartū, quia pariformiter rn̄deo. Non ob. quintū, quia cōiter doc. tenēt verbū lego esse merum obliquum in. d. l. centurio.
¶ Non ob. sextū, quia licet interuenerint se ptem testes: tn̄ ista ēt forma pōt cōuenire co dicillis. nam codicilli pn̄t fieri cum septē & cum pluribus testibus. nam abūdans cautela nō solet nocere sicut verba inutilia & ꝑlata extra propositū non nocent. l. q̄ extrinsecus. ff. de verb. ob. sed bene verū est q ex instōne heredis introduciṭ volūtas testandi quare p huiuscemodi principiū introduciṭ principia tum idest ip̄m testm̄ & ita intelligaṭ text. in d. l. non codicillū. non aūt ex forma septē te

ftium: & ita dicit Cro.no.in.l.stipulatio hoc modo concepta.col.xiii.ff.de verb.ob.

¶ Non ob.septimũ, quia illa glo.loquitur in verbo assigno quod verbum equipollet verbo relinquo.

¶ Non obst.octauũ, quia dico ꝙ in.l.i.in.§.fi.ibi subaudit verbũ instituo: sed hic subaudiri non põt quare sum⁹in casu claro & istud verbũ lego presumit prolatũ ſm naturã suã cuius natura ẽ obliqua vt paulo añ dictũ est.

¶ Non ob.nonũ videlicet tex.in.l.in cõuentionibus.quia ibi verbũ lego non significat instõnẽ: sed venit appellatiõe heredis: vel secundo rñdeo ꝙ esto qđ verbũ lego in cõtractibus ĩponet instõnẽ heredis: tñ dico ꝙ hoc esse nõ põt in vltimis volũtatibus: repugnante cõi vsu loquendi: ꝑut pauloante dictũ est.

¶ Non ob.decimũ & vltimũ, quia posset responderi ꝙ cũ ille tex.recipiat plures intelligentias non debet posse allegari neq; sup eo fieri posse fundamẽtũ.nam ꝙ multiplr intelligitur eius veritas ignorat.ſm Bar.i.l.in ambiguo.ff.de reb.dub.sed audi ad illũ tex.cõplures referã solutiones que sunt adducte huc usq; per Doc.

¶ Primus fuit intellectus Areti.in.d.l.centurio.qui voluit tutari cõem qđ ibi verbũ lego importat instõnẽ: quia ibi apparebat de mente testatoris ꝙ illi patrui eẽnt heredes & vbi ſm eũ constat de mẽte testatoris verbũ lego

debet importare instõnē: qa non refert qbus verbis vtat̃ testator. l. q̄m indignū. C. de test.
¶ Sed iste intellectus subtili Areti. nō placet quia est diuinatiuus. nā q̄ Aret. nō demōstrat in quo & q̄uo apparebat de volūtate testatoris: & sic ille tex. adhuc viget contra cōem.
¶ Scd's itellectus fuit aliquorꝫ q̄ ibi illa ꝟba sunt verba pōtificis nō aūt sunt ꝟba testōris.
¶ Sed iste itel lectus est penitus falsus: qa ibi a pōtifice recitat̃ factū testatoris & posito & nō concesso q̄ essent verba pontificis adhuc verbū lego importat instōnem & sic ille tex. adhuc viget contra communem.
¶ Tertius fuit intellectus Ruy. & Crot. hic: q̄ ibi verbū lego non pōt importare instōnem quia ibi nō fuerat adiectū vniuersitati qa ibi testator legauit vniuersa bona q̄ ab alio habuerat quo casu legatū istud dicit̃ particulare non aūt vniuersale: ita dixit Bar. in. l. cū filius. §. lucio. ꝟ. de leg. ii. declarat Dec. in cōsi. lxix. incip. visis duobus consiliis. col. iii.
¶ Sed iste itellectus nō est verus qui ibi summus pōtifex, nō appellasset patruos heredes. nam legatarii particulares non dicunt̃ heredes. l. id tempus. ff. de vsuca. preterea in. c. raynaldus. disposuit de duplici qualitate bonorum: vt ibi per eum & sic iste text. adhuc viget contra communem.
¶ Dn̄s Maria. Soci. quarto loco considerat vltra alios vt ipse dicit duos alios intellectus

primus est q ille text.procedat de equitate canonica qua verbum lego importat institutionem secus de iure ciuili.

¶ Sed iste intellectus non fuit suus: sed fuit Philippi Franchi in.d.c.si pater.col.xxv.ver. in eo.& sic patet non esse intellectum suum.

¶ Sed quod est peius nō est verus duplici ratione.Prima quia nō est inducēda in dubio discordantia inter ius ciuile & canonicū.c.i.&.ii.de ope.no.nū.& dixit Ias.in proposito in auc.nouissima.col.ix.C.de inoffi.testa. q quēadmodum de iure ciuili ad hoc vt testm̄ valeat requirit q filius hēret legitimum titulum instōnis.§.aliud quoq capitulū.in auc. vt cū de appel.cogno.illud idem dici debet de iure pōtificio ne inducat discordia inter ius ciuile & canonicū.Secūda rō est si verbū lego de equitate iportat instōnem illud idē dicēdum foret de iure ciuili:qa ius ciuile est ars boni & equi.l.i.ff.de iust.& iur.& tn̄ cōiter doc.contrariū tenent & sic ille tex.adhuc viget contra cōmunem.

¶ Alius est quinto loco itellectus dñi Mari. Soci.quē intellectū dicit esse verissimū.nam sm ipm debet psupponi q interuenerit institutio & demōstrat p illū tex.in ver.verum in portione qui versiculus facit mētionē de institutione de legato & de adiectione pene:& dicit q ille text.hoc modo consideratus fuit allegatus extra propositum.

¶Sed profecto iste suus nouus intellectus nõ videt verus, qa in facto testatoris narrato per pontificẽ non apparet de instõne expressa: & sic nõ debet p̃supponi neq̃ p̃sumi q̄ interue nerit instõ: qa instõ est actus formalis ad te-stamẽtũ: actus vero formalis nõ p̃sumit nisi habeat vel ẽt nisi exprimat quia facta nõ p̃su munt nisi probent. l. in bello. §. facte. ff. de ca pti. & postl. reuer. & in specie dicunt Doct. in l. gallus. in prin. ff. de lib. & posth.

¶Non ob. q̄ in illo versi. fiat mẽtio de insti tutione & de legato, qa ibi fit mẽtio, quia pa trui erãt heredes uirtute legati & auũculi le-gatarii uirtute legati nec hoc dicere incõue-nit, qa vnum & idem verbum põt stare ꝓprie & improprie respectu diuersarũ p̃sonarũ: ut in. l. ii. ff. de off. procõsul. & leg. & sic ille tex. adhuc viget contra communem.

¶Sextus est intellectus Cornei Perusi . in. l. precibus. col. xx. C. de impu. quẽ non refero quia mihi non placet & Doc. reprobant.

¶Potest tñ dici q̄ ĩtellectus ille. q̄ tex. in. c. raynaldus. ꝓcedat de eqtate canonica, sit ve-rus nec obstãt allegata in contrarium primo tex. in. c. i. & ii. qa illa iura ꝓcedunt in dubio sed text. in. c. raynaldus. exp̃sse dicit uerbum lego importare institutionem heredis cogi-ta tamen de aliquo bono intellectu.

¶Et sic iste articulus remanet disputatus ad vtrãq̃ partẽ verior tñ videtur illa opin. apud

ine contra cōem: pñt tñ in hoc difficili arti-
culo considerari aliqui casus, primus est, aut
testōr fuerat añ protestatus, se uelle īstituere
titium & postea dixit lego titio hereditatem
meā & isto casu dico ꝙ uerbū lego importa
bit instōnem: qa precedētia influūt spiritum
sequentibus. l. titia. §. idē rñdit. ff. de uer. ob.
faciūt ea que no. in. l. fi. C. de here. inst. uel te-
stator ita dixit in testamento instituo titiū &
in alia parte testamenti lego hereditatē meā
titio uel dixit notario se uelle oīno facere te-
stamentū & nolle aliquo pacto decedere inte
status & istis casibus dico ꝙ uerbū lego de-
bet oīno importare instōnē, quia constat de
expssa mēte testatoris & vbi cōstat de expssa
mēte testatoris uerbū lego trahit ad instōnē
prout pauloante dictū est aut nō constat de
uoluntate testōris neqꝫ expssa neqꝫ cōiectura
ta & tūc posset procedere opinio cōis: distin
guit tñ hic Soci. circa istam difficultatē quā
distinctionem nō refero sed dicas ut per eū.
¶ Et ista faciūt ad not. questionē statuto vr-
bis ueteris cauet ꝙ maritus nō possit legare
uxori an possit eā īstituere. Bonoñ. hic tenēt
ꝙ uirtute talis statuti non possit eā instituere
& mouent ea rōe. nā tale statutū fuit factū in
fauorē liberoꝝ. ergo debet extēdi ad ipsam
instōnē. ar. text. in. l. cū qdā. C. de lib. & post.
¶ Ista opi. Bononiensium mihi non placet:
primo p tex. i. l. si ꝟo. in. §. de uiro. ff. sol. ma.

¶ Secundo uerbū lego ex latissima interpre tatione trahit ad ipsam instōnem vt.s.dictū est que latissima interpretatio nō cadit in sta tutis: ut p Bar.in.l.i.ff.de fonte.

¶ Tertio per tale statutū tolleret libera facul tas testādi si opi.Bononiēsiū vera esset, ꝙ fie ri nō pōt p text.i.l.ex facto.& ibi Pau.de ca. s.de vulga.& pup.& volunt cōiter Doc.in.l. stipulatio hoc mō concepta.ff.de ver.ob.pre terea ſm cōem vsum loquendi verbum lego nō importat instōnē vt.s.dictū est: qui cōis vsus consideratur in statutis: vt per Bar.in ru brica.ff.de operis noui nuncia.

¶ Non ob.ꝙ tale statutū sit fauorabile fauo re filiorū quia nō est fauorabile respectu insti tutionis ne statuētes faciant per indirectū ꝙ directo facere nō possunt regula ꝙ vna via de regu.iur.

¶ Ex qua cōclusione infero pulchrā limita tionem ad.l.ii.ſ.eo.in qua dicit ꝙ qui nō po test testari nō possit legare vt nō habeat locū qñ quis ꝓhiberet legare quia tñ posset testa ri.& facit no.tex.in.l.i.§.i.ſ.de leg.iii.& in.l. ex parte.ſ.de adimē.leg.

¶ Sed hic vltra Modernos & doc.quero qd si testator adhibitis septē testibus dixit| lego legitimā filio meo nullo alio instituto here de: an istud verbū lego impotrat instōnem.

¶ Et pro ista parte ꝙ cōprehendat instōnem facit nam cū hic ꝯstet de numero septē testiū

ꝙ vult testari: put dixit glo. in. l. quotiens. C. fami. herc. & ibi Pau. de ca. ergo illud verbũ lego debet ĩportare instõnẽ: quia in vltimis voluntatibus volũtas testõris est regina & domina. l. in cõditionibus primũ. ff. de condi. & demõ. & eam debem⁹ sequi sicut venator leporem. ergo istud verbũ lego stante voluntate testõris debet extẽdi ad ipsam instõnẽ.
¶ Secũdo adduco text. in. l. qm̃ indignũ. C. de test. vbi dicit tex. ꝙ nõ refert qbus verbis vtaᷣ testõr dũmõ ꝯstat de volũtate testõris.
¶ Tertio lex nõ est ĩposita verbis, sed sensui. l. ii. in fi. C. cõia de leg. cum ergo testatoris sit sensus testari. ergo non est curandum de modo, sed de effectu eius voluntatis.
¶ Et si diceretᷣ posito ꝙ istud verbũ lego importaret instõnẽ tñ ppterea testm̃ non cõseruaᷣ, quia testator tm̃ disposuit de legitima & de residuo bonorũ minime. ergo testator in hoc videtur p parte mori testat⁹ & pro parte non ꝙ ius nr̃m non patitᷣ regula ius nr̃m. de reg. iur. breuiter ad hoc rñdeo ꝙ filius censeretᷣ institutus in toto p̃rimonio. l. ii. C. de here. insti. & l. i. §. si ex fundo. ff de here. instit.
¶ Cõtrariũ tñ teneo ꝙ istud verbũ lego adiectum legitime nõ importat instõnẽ considerato tpe iuris. ff. & auc. §. aliud quoq; capitulum. in auc. vt cum. de app. cogn. & hoc tenuit Alex. in. l. inter cetera. ff. de lib. & posth. q dixit ꝙ debet dari legitima filio titulo in-

stitutionis:hoc ēt tenuit Sali.in auc.vñ si pa
tens.C.de inoffi.test.dicēs hoc esse de forma
ꝙ def legitima titulo instōnis que forma nō
pōt impleri in equipollēti & huic forme nō
pōt testator renūciare.l.cū hi.§.si pretor adi-
tus.ff.de trāsac.& in.l.si vnus.C.de test.& est
doctrina Bar.in.l.de his.ff.de trāsac.& quare
forme tradite a lege renūciari non pōt imo
hāc assignat rōnē in.l.qcqd astringēde.ff.de
ver.ob.quia oīs solēnitas seu forma substan-
tialis est iuris publici.l.iii.§.de testa.& ꝓpte-
rea licet partes sint cōcordes ꝙ forma nō ser
uata habeatur pro expssa talis cōsensus nihil
operat vt dicit do.Carol.ꝑceptor meus in.l.
nemo pōt.ſ.de leg.i.& Fely.in.c.cū dilecta.
col.ix.de rescrip.& idē Fely.in.c.si diligēti.
de foro cōpe.col.ii.& ꝑ Alex.& alios in.l.te-
stamentū.C.de testa.& dimissis doct.auctori
tatibus videt tex.ꝓ hoc in.l.testādi.C.de te-
sta.vbi formā mutari alicui nō est ꝑmissum
& ēt est tex.in.l.diuus.ff.de in integ.restit.&
in.l.etsi nihil.de reg.iur.& facit tex.in.l.i.C.
de ꝑdi.decu.sine decre.nō alie.imo in prnci
pe qui est solutus legibus fit interpretatio vt
noluerit derogare forme.l.si qñ.C.de inoffi.
testa.sed istud dñs Carolus Rui.intelligit in
forma introducta a iure publico:secus a iure
priuato.vt ꝑ eū:& per Feli.late in.d.c.cū dile
cta.& ꝑ hec resoluunt argumēta supra facta.
¶Et ex his infero dñm Marianū in hac rub.

in precedenti difficultate nō bene loqui:quī vult ꝙ si testator dicat lego legitimā ꝙ itelligat iure instōnis sicut qñ aliquis reliquit legitimā:nam cū sit de forma ꝙ legitima det titulo instōnis ea rōne,qa instō est titulus honorabilis.l.iii.§.sed si portio.ff.de leg.pstā. nō debet dari titulo legati:qa nō est recedendum a forma legis ꝑut.s.dictum est preterea etiā cōtra illam opi.dñi Mariani videt refragari tex.in.d.§.aliud quoq; capl'm ibi neq; p legatū,neq; p donationē cā mortis legitima dari debet,sed titulo instōnis & ille text.etiā videt confundere illam opin.que est ꝙ sufficiat relinquere legitimā & subintelligat iure instōnis: vt dicit Bar.& cōiter doc.in.d.l.his.

¶ Limitabis tñ eam cōclusionē ꝙ legitima debeat dari titulo instōnis vt non ꝓcedat de iure codic.qa iure codi.pōt dari titulo legati ita tenuit Alex.i.l.iter cetera.ff.de lib.& post.

¶ Scd'o limito vt non ꝓcedat quotiēs testator apposuisset illā clausulā si non valet hoc modo valeat omni meliori mō quo valere possit,qa isto casu legitima data titulo legati traheret ad instōnem & pinde esset ac si esset data titulo instōnis cōstat de nimia volūtate testatoris:ita voluit signāter Pau.de ca.in cōsil.cccxlvii.incip.super primo pūcto col.pe. Bal.in.l.si adulta.C.de here.act.idē Bal.in.l. quotiēs.col.ii.C.de here.inst.Comeus in cōsil.xv.incip.alias cōsului.ii.volu.tenuit etiā

Mat.Soci.in precedenti difficultate & Picus in.l.in quartam.ff.ad legem falc.
¶Sed contra istā limitationē videt obstare illud qd.s.dictū est. videlicet ꝙ sit datū pro forma ꝙ legitima debeat dari titulo instōnis que forma censetur esse substantialis. fm Pe. de ancha.in consi.ccxlii.in fin.
¶Tertio limito vt nō ꝓcedat qñ extaret statutum ꝙ pater teneat relinquere quartā partem pro legitima filio & nō vltra:nam dico isto casu ꝙ legitima legata titulo legati pinde est ac si esset data titulo instōnis:ita singulariter voluit Bal.i.l.maximū vitiū.C.de lib. prete.motus ea rōne.nam cū istud statutū veniat derogatorie ad ius cōe non debet ab eo interpretari ꝙ est singulare notandum pro limitatione.l.ii.C.de noxali.
¶Ista limitatio mihi nō placet.nam quantūcunqꝫ veniat ad correctionē iuris cōis tñ recipere debet modificationē a iure cōi & reperio Ioā.Cald.ita tenuisse in suo cōsi.xxxii.posito sub rubri.de testa.vbi tenuit ꝙ in legitima ampliata ꝑ statutū debeant obseruari oīa disposita a iure cōi & facit cōtra istā limitationem doctrina Bar.in.l.i.in.§.lex falcidia. ff.ad legē falc.facit ēt illa ratio qd statutū ita semp debet iterpretari vt minus ledat ius cōe ꝗ sit possibile:adduco ēt auc.offerat.cum ibi. not.ꝑ glo.C.de litis contest.iuncta.l.sciēdū. cum ibi no ꝑ Bar.ff.qui satis.cog.reperio po

ftremo Roma.in.l.si quis priore.ǰ.ad treb.di cere se cõsuluisse contra Bal.& hoc tene méti quia sunt pulchra.

¶ Quero ét pro intelligentia quo iure fuerit introductũ legatũ & istam qõnẽ nec hic nec alibi examinatã inuenio cum tñ summopere fuerit necessaria qua in re argumentabor ad partes.

¶ Primo pro ista parte ꝙ legatum sit de iure gentiũ arguitur sic: testm̃ est de iuregentiũ: tex est not.in l.si testm̃.C.de testa.& ibi no. Fulgo.& Ias.voluit:& Bart.in.l.interdũ.col. pen.ff.de condi.indeb sed legatũ est accessorium testaméti vt s̃ fuit firmatũ: accessorium vero sequiť naturam sui principalis.c.si sup gr̃a.de offi.dele.ergo legatũ ẽ de iuregétiũ.

¶ Secundo seruus est capax eoꝝ que sunt de iuregentiũ.l.quedã ff de pen.eo.que sunt de iure ciuili minime.l.seruituté.de reg.iur.sed seruus est capax legati.l.si deportati.ǰ.de leg. iii.ergo legatum est de iuregentium.

¶ Tertio legatũ habet naturã bone fidei sicut emptio & venditio.l.in minorũ.C.in quibus causis in integ.rest.nõ est necess.sed emptio & véditio est de iure gentiũ.l.ex hoc iure.ff.de iust.& iu.ergo legatũ ẽ de iuregẽtiũ.

¶ Quarto adduco pulchrũ text.in.l.legatũ. ff.de capi.dimi.vbi diciť ꝙ legatum potius consistit in facto q̃ in iure: sed ea q consistũt in facto sunt de iuregentiũ vt patet: nam contractus

tractus consistunt in facto.l.consilio.§.fin.ff. de iura.furi.& sunt de iuregentiū.d.l.ex hoc iure.itē ea que consistūt in facto cadūt in psona serui ꝙ vtiq; nō caderent si essent de iure ciuili.§.sed cum factum.instit.de stip.ser. &.d.l.seruitutem.

¶Quinto legatū est donatio.inst.de leg.donatio est de iure gētiū.Bar.in.l.1 edibus.ff.de donationibus.ergo legatū est de iure gētiū.

¶Sexto & vltimo libera facultas disponendi de rebus suis est naturalis.§.per traditionem.institu.de rerum diui.sed eadem libera facultas est in legato.l.i.C.de sacrosanc.ecc. ergo legatum est de iure gentium.

¶Ex alia parte ꝙ sit de iure ciuili primo adduco tex.in.l.verbis legis duodecim tabula. ff.de verb.sig.vbi dicit tex.legati potestatem esse de iure ciuili:& per istum tex.tenuit Iaf. legatum esse de iure ciuili.in.l.i.in.i.col.ī.e.

¶Sed vltra Iasonē & Doc.pondero illū tex. dum dicit ꝙ potestas legati fuit coarctata ꝙ vtiq; coarctari non potuisset si fuisset de iure naturali.per tex.in.§.sed hec naturalia instit. de iure natura.

¶Secundo adduco tex.institu.de leg.in.§.it. dum dicit ꝙ legatum persinendi modum & alia legata fuerunt immutata de iure ciuili ꝙ vtiq; non potuisset immutari:quia naturalis ratio nō est mutabilis per rationem ciuilem: d.§.sed hec naturalia.

¶ Tertio considero tex.insti.de leg.in prin. dum dicit q legatum est pars iuris. ergo de iure ciuili: nam vbicunq fit mentio de iure, intelligitur de iure ciuili: vt inst.de act in prin. in verbo ius: cum ibi not.

¶ Quarto allego tex.in.§.disponat.in auct. de nuptiis. Quito adduco text.in.l.obuenire. ff. de verb.sig. vbi dicit tex. q lex duodecim tabularum. confirmat testamentarias successiones: sed qui confirmat de nouo dat Bar.in l.more maiorum.ff.de iurisd.om.iudi.sed legatum est testamentaria successio: vt insti.de leg.in prin.& in.l.legatum.ff.eo.

¶ Sexto & vltimo in his que sunt de iure gentium acquirit dominium mediate titulo traditionis.§.per traditionem.insti.de rerum diuisio.sed per legatum acquiritur dominium absq titulo traditionis.l.a titio.ff.de fur.ergo legatum non est de genere iurisgentium.

¶ Et tenendo istam partem q sit legatum de iure ciuili non ob.primum, qa tamen deri pot testamentum esse de iure ciuili, p tex.in.d.l.obuenire.& p text. in.l.iii.ff.de testa.& hoc potest ratione probari.nam deportatus est capax eorum que sunt de iuregentium de.l.quedam, & tamen non est capax testamenti: vt.l.eius.§. insulam.ff.de testa. vel posito q testamentum fuerit de iuregentium, tamen legatum non est accessorium: ita q assumat naturam originalem testamenti: nam codicilli sunt accessorii ad testamentum.l.i.C.de codi.& ta-

men non assumant naturam originalē testa-
menti: vt insti. de codi. in prin.

¶ Non ob. scđ'm: quia dico ꝙ ibi seruus nō est capax legati ex ꝑsona sua: sed ex persona fisci, q̄a erat dñs in. l. si deportati. vñ seruus re tinerit ea q̄ sunt de iure ciuili ex ꝑsona dñi: nam seruus pōt stipulari ex ꝑsona dñi: vt in- stitu. de stip. ser. in prin. q̄ stipulatio est de iu- re ciuili: vt in. §. de cōstituta. insti. de act. & in l. i. ff. locati. & est tex. nō cōsuetus allegari in l. cū ostendimus. §. fi. s. de fideiuss. tut. voluit & glo. in. d. l. ex hoc iure. nō est tñ seruus ca- pax eorū que sunt de iure ciuili ex ꝑsona sua, quia habet̃ pro nihilo. d. l. seruitutē. & ex istis infert̃ ꝙ capacitas serui depēdet a capacita- te dñi: sed cōtra hec oppo. de lege. i. ff. de ver. obl. vbi dñs non est capax: & tñ seruus est ca pax stipl̃onis. pōt rñderi ad illū text. ꝙ dñs erat capax in gñe si nō in specie: nam ibi in- fans licet nō possit stipulari in specie: tñ quia possibile est qđ aliquo tp̄e loquat̃ ꝑpter istā possibilitatē i genere. itē licet mutus nō pos- sit loqui tñ quia possibile est ꝙ aliquo tēpo- re loquat̃ vt ꝯtingit in cōpluribꝰ mutis: ideo ista capacitas dñi in illo tex. i gñe sufficit ad reddendū seruū capacē quam intelligentiā bñ notabis: q̄a est subtilis & pulchra: ex quo intellectu infert̃ pulchra declaratio ad textū. insti. de stipul. ser. vt ille tex. ne dū ꝓcedat qñ dñs est capax in specie: sed etiā in genere.

¶Non ob. tertiũ: quia rñdet q̄ licet habeat naturá bonefidei, tñ non est de iure gẽtium: quia non cõnumeraṫ in his q̄ sunt de genere iuris gentiũ. d. l. ex hoc iure. vel dicas vt ibi p̄ glos. & de intellectu illius legis: videas not. Aret. i. §. actionũ aũt. i. i. & ii. col. inst. de act.
¶Non ob. quartũ: quia dico q̄ ille tex. p̄ce-dat in legato alimento℞ secus in aliis quare alia dicunṫ iuris. vt insti. de leg. in prin. præ-terea non est verũ dicere q̄ oĩa que ↄsistunt in facto sint iurisgentiũ. nam & stipulatio cõ-sistit in facto nõ introduciṫ in esse per modũ facti videlicet p̄ consensum verbis declaratũ qui diciṫ esse facti. fm Bar. in. l. si his qui pro emptore. col vi ff. de vsucap. & tamen stipula tio dicitur esse iuris ciuilis.
¶Non ob. quintum quia fateor q̄ donatio inter viuos est de iure gentium: sed non do-natio testamentaria prout est legatum.
¶Non obst. sextũ q̄a fateor q̄ libera facultas disponendi de rebus suis est de iuregentium tñ non p̄pterea dicendũ est q̄ oĩs cõtractus in quo adsit liber stillus sit de iure gentiũ q̄ patet in codicillis est libera facultas dispone-di de reb⁹ suis: tñ codicillus nõ est de iuregẽ-tiũ. vt inst. de codi. in prin. & sic de singulis.
¶Posset tñ tenendo q̄ legatũ sit de iure gen tium rñdere contrariis. Non ob. primũ quia dico q̄ ibi diciṫ q̄ latissima p̄tãs legãdi fuit de iure ciuili non aũt potentia legandi.

¶ Non ob. mea põderatio qa dico q̄ ius naturale pôt restringi per ius ciuile licet in totũ non possit tolli sic dicit de legitima que est de iure naturali que pôt restringi & diminui non aũt tolli in totum vt est cõis opin. in. l. in quartum. ij. ad legem falc.
¶ Non ob. secundũ quia dico q̄ ibi non tollitur legatum: sed tollũtur ille qualitates per sinendi modum & per alios modos.
¶ Non ob. tertium quia rñdeo dupl'r. primo q̄ potius debet itelligi de parte iuris naturalis. p tex. in. l. i. ff de acq. rerũ do. vel scđo rñdeo q̄ eum legatũ fuerit accumulatũ in partibus iuris ciuilis & de ipso ius ciuile fuerit tres tractatus ob hanc cãm dr̃ esse pars iuris.
¶ Non ob. quartũ quia rñdeo q̄ illud legatum est lex quantũ ad obseruantiam. quia ius ciuile precepit obseruari vltimã voluntatẽ ac si esset lex. non autẽ ille text. vult dicere q̄ sit legatũ introductũ de iure ciuili.
¶ Non ob. qntũ: quia ille tex. potius ꝓbat q̄ testm̃ & legatũ sit de iuregentiũ nam confirmatur illud qđ est vel erat & ista cõfirmatio seu approbatio causat nouitatẽ iuris, vt in. § i. insti de obl. vel pôt dici q̄ qui cõfirmat de nouo dat hoc procedere qñ actus est penitus nullus: & ita ibi loquitur Bar.
¶ Non ob sextum: quia & proprium dñium in legato habetur per traditionẽ: vt not. doc. in. d. l. a titio.

¶ Potest tamen saluari vtraq; opi. cōsiderando legatū originalr & formalr sicut considerat testm̄: vt cōsiderat Ias. in. d. l. si testm̄ & ēt considerat actionē: vt insti. de act. in glos. in verbo ius vt dicamus q̄ legatū de iure gentium sit origine: si vero cōsideramus legatū quo ad formā & quo ad modū dicemus ipm̄ esse de iure ciuili. nam legatū si sit in codicillis fit cū forma qnq; testiū si sit in testamēto fit cū forma septē testium. item legatū fiebat cum quibusdā qualitatibus de. l. xii. tabularū. vt insti. de leg. in. § i. q̄ qualitates cū inuente fuissent de iure ciuili recte pōt dici q̄ legatū sit de iure ciuili: quia qualitas aduenies enti qualificat ipsum ens & ponit eū in diuersam spēm: pro qua regula allegat text. in. c. statuimus. de elec. in. vi. iūcto. c. licet canonū. eo. ti. & pro ista regula adduco memorabile dictū Oldra. in consi. clxxviii. incip. thema tale est nobilis quidē: vbi dicit q̄ qñ inuestitura feudi que petit a dño: iuxta tex. in. c. i. in tit. quo tpe miles inuesti. debet. apponit noua qualitas. seu nouū pactū: qd' non erat in antiqua inuestitura: tūc rōne isti⁹ noue qualitatis: seu noui pacti: feudū sit nouū: p tex. in l. iurisgentium. in. §. adeo. ff. de pac. & idē tenet Bal. in l. i. in. ii. q. ff. de rer. diui. ex quo infert q̄ agnati nō succedūt in illo feudo, qnimo mortuo vasallo: sine descēdentibus feudū reuertit ad dñm: iuxta text. in. c. i. §. cū vero corradus. in

tit.q feu.da.po f.idē dico in emphyteosi anti
qua & pria, nam si in renouatione inuestitu
re apponaẽ nouum pactum seu noua qualitas
emphyteosis fiet noua & sic nō hébit locum
ius accrescēdi: sed portio vnius decedentis
sine liberis reuerteẽ ad dñm p ea que voluit
Bar.in.l.si mihi & titio.ff.de ver.ob.q perpe
tuo notabis.qa est lucrosum dictū: sed cōtra
hoc opponiẽ de lege falsa.§.i.ff.de condi.&
demō.& de.l.tale.§.fi.ff.de here.instit.pptet
que iura dixit Oldra.in ɔsi.cccxxxviii.incip.
q si quis eps.vbi dicit q si eps datus fuit cō-
seruator si fiat archieps:qa honor auctus est
non aūt immutata cōditio: non desinit esse
cōseruator.ergo qualitas adueniens enti non
ponit ipm in noua specie: distinguēdo alias
dicebam aliqñ qualitas aduenit enti:in aiato
& tūc pcedit dicta regula:aliqñ aduenit enti
animato & tūc procedant iura contraria:sed
huic distinctioni obstāt not.per Abb.in rub.
de vita & ho.cle.vbi vult q in materia odio
sa applone clericoꝝ non veniant existētes in
dignitate:qa in eis est qualitas supra alios q
non reperiẽ in simplicibus clericis:alleg.tex.
in.d.c.statutū.vult ergo Abb q.d.regula p-
cedat ēt i casu quo qlitas aduenit enti aiato.
¶Potest ergo rñderi ad predicta iura q illa
qualitas supueniens nō consideraẽ ne id qđ
introductū est in fauoré retorqueaẽ in odiū.
l.qđ fauore.C.de legi.c.quod ob gratiā.de

reg.iur.in.vi.huic tñ solutioni obst.tex.in.li eum ex oratióe.§.fi.ff.de excu.tuto.nisi dicas ad illú tex.ꝙ loquit̃ in dispóne legis que fa cilius modificatur quá dispositú hoĩs: iuxta glo.in.l assiduis.C.qui pot.in pig.habe.

¶ Quero ét quo iure fuerit introductú fidei cómissum & reperio Iaso.in.l.i.col.ii. dicere ꝙ fuit introductú dudú forte postea post legem.xii.tab.ego aũt circa hoc cósidero aut cósideramus prima tpa & dico ꝙ his tpibus fuerit fideicõmissum: sed sine effectu.text.est insti.de fideicó.here.aut ꝯsideramus fideicõmissum cú effectu & dico ꝙ fuit introductú a diuo pio augusto: sed nó omne fideicõmissú fuit cú effectu sed quodá vt erat illud qđ fuerat factú p salutẽ eius: ná tale fideicõmissum iussitat hére effectú: vt insti.de fideicó.hered. post prin.põt ét dici ꝙ fideicommissum fuit post tpa diui Augusti: nam post tpa diui Augusti ꝙ ipse iusserat in quibusdá fideicõmissis vt hérẽt effectú illud fuit tractú ad omnia fideicõmissa: sed his tpibus fideicõmissa non petebant̃ iure actionis.sed officio iudicis deinde effectus fuit ṕtor qui redderet ius de fideicõmissis & túc fideicõmissa petebant̃ iure actionis & ista omnia approbantur.instit.de fideicó.here.in prin.& post prin.

¶ Quero ét pro intelligentia quid sit legatú seu fideicõmissum & dicas vt per imperatorẽ. insti.de leg.in prin.

¶Sed vltra doc.oppo.contra istã diffinitionem in eo qd' dicitur q legatũ est donatio.

¶Contra q non sit donatio:nam diuersitas nois arguit diuersitatẽ in substantia.l. si idẽ. C.de codi.sed diuersus est tit.de donationibus a titulo de lega.ergo vnũ non est aliud.

¶Secundo adduco text.in.l.diuus.j.si quid in frau.patro.vbi dicit tex.q libertus donare potest amicis bñ merentibus legare vero nõ. ergo ibi legatum non est donatio.

¶Tertio donatio ẽ irreuocabilis.l. sicuti.C. de act.& obl.legatũ vero reuocabile toto tit. de adimẽ.leg.ergo vnum non est aliud.

¶Quarto donatio parit obligationẽ:qa est contractus: vt per Bart.in.l.in edibus.§.i.ff. de dona.& insti.de obl.in glo.fi.sed legatũ non parit obligationem vt in.l. quintus.§. pomponius.j.de annuis leg.

¶Quinto oppo.de.c. Abbate.extra de re iu. vbi templo q non est donari non põt legari tamen põt.l.seruos.j.de alimẽ. & cib.leg.

¶Sexto cõsidero tex.in.d.l. quintus.nã donatio fit ad ↄmodũ donatarii.l.i.ff.de dona. & tñ ibi in.l.qntus.§.põponius illud legatũ fit ad commodum legantis.ergo legatum non est donatio.

¶Pro resolutione haiũ difficultatum dicas plura esse genera donationũ:vt p Bar.in.l.legatum.j.de leg.ii.cõtraria loquunt in donatione iter viuos diffinitio aũt imperatoris lo

quitur in donatione testamētaria vel in do-
natione codicillari que depēdet a voluntate
vnius que est species separata a donatione in
ter viuos & ab aliis expressis per Bar.ibi.
¶Non obst tex.in.d.§.pōponius.quia dico
ꝙ ibi legatū non parit obligationem:qa nul
lus est qui possit ꝑtendere interesse ex eo qđ
nō fiat & ita debet intelligi ille tex.secus est
qñ legatum fit legitimo:quia istud legatum
parit obligationem in persona heredis:
¶Non ob.ēt ꝙ donatio fiat ad cōmodum
donatarii:quia pōt dici illud ꝓcedere in do-
natione inter viuos secus est in legato vt ibi:
sed ista solutio non est bona quare & legatū
prout est donatio fit ad ꝯmodum donatarii.
dico ergo ibi qđ illud legatū affert commo
dum legatario propter honorē ꝙ consequit
defunctus ex eo qđ conficit ei monumētū.
¶Secūdo cōtra istā diffinitionē oppo.vltra
Doct.in eo qđ dicit ab herede:nam ista diffi
nitio presupponit ꝙ de necessitate & substan
tia legati debeat ꝑstari ab herede ad hoc vt
sit legatū.nam diffinitio ponit essentiā & eq
ditatē rei diffinitē.ſm Deciū in.l omnis diffi
nitio.de regu.iur. ergo vult ista diffinitio ꝙ
prestat ab herede de substātia legati:adeo qđ
vbi nō prestabit ab herede illud nō erit lega
tum,quia vbicūq; actus deficit in substantia:
deficit i eē.l.cū hi.§.si ꝑtor aditus.ff.de trāsa.
¶Sed contra legatum pōt fieri in codicillis:

vt insti. de codi. & tñ non pōt dici ꝙ illud legatum capiat ab herede cũ nullus heres det in codicis nisi codicilli dependeāt a testamē to: vt. l. si ita scripsero. ſ. de hered. insti. & hoc dixit Bal. per illum tex. in. l. asse toto. ſ. eo. ti. ergo contra diffinitionem.

¶ Secundo si aliquis debeat mihi centũ possum illa centum legare & tñ illa centũ nō capiunt ab herede quia frustra ille petit ex quo intus habet.

¶ Tertio testator pōt dare auctoritatē legatario vt capiat ꝓpria auctoritate legatũ vt no. per Bar. & alios in. l. titia. ǰ. de le. ii. no. Ang. in. l. si res. ff. de rei vend. Ludo. de Roma. in auc. sitr. in. xx. spāli. C. ad legē falc. Bal. in. l. i. C. cōia de leg. & adducit tex. in. l. pmisceri. §. species. ff. de acquir. poss. quē dicit singularē. ergo legatũ non capit ab herede.

¶ Quarto oppo. in eo qď dicit ab herede. Nā sentit iste tex. qď legatũ non possit fieri nisi in testō & clarius loquit tex. in. l. legatũ. ǰ. de leg. i ꝙ huic tex. a stipulat. tex. in. §. preterea. insti. de fideicō. here. hoc tñ est falsum p tex. insti. de codicil. in prin. & est cōis opi. doct. in. l. i. ǰ. eodem.

¶ Sed tutando istā diffinitionē rñdeo contrariis. Ad primũ dico ꝙ licet legatũ fiat in codicillis istud legatũ prestatur a tacito herede: vt. l. conficiuntur. in prin. ſ tit. i.

¶ Non ob. scďm: quia dico ꝙ illa liberatio

virtualiter prestaf ab herede: nā si heres coge rit contra liberatū & ei opponatur exceptio, ipse heres cogitur prestare liberationem.
¶ Non ob. tertiū quia dico q etiā virtualiter capitur ab herede. nam si ipse heres nollit da re, non licitū est legatario capere propria au ctoritate. per tex. in. l. si quis in tātū. C. vn̄ vi.
¶ Non ob. vltimū, quia illud verbū in testa mento debet intelligi largo mō: vt est gl. in stitu. de act. in princ. in verbo debetur.
¶ Vel pōt dici q ista diffinitio ē facta habita rōne ad illud qd' cōiter fieri solet: nā cōiter legata fiūt in testō, & illa dicunf propria, le gata q̄ fiunt in testō: vt dixit Bar. in. l. i. col. ii. ī eo. & sic ista diffinitio est posita ꝓpriis lega tis ex quo inferf q illa legata que nō prestan tur ab herede, non sunt propria leg ataquod est vtile propter statuta.
¶ Vel etiā potest dici q ista nō sit diffinitio: sed descriptio: ꝓut ēt dicūt doc. insti. de leg.
¶ Sed contra istā diffinitionē seu descriptio nem oppo. de text. in lege legatū de lega. ii. vbi dicif q legatum est delibatio heredita tis: ergo illa descriptio seu diffinitio repu gnat diffinitioni imperatoris.
¶ Breuiter tutādo diffinitionē Imperatoris: dico q nō refert qd' ex equipollentibus fiat: nā delibatio hereditatis eqpollet donatiōi. Nam ille q donat dicif delibare patrimoniū suū. l. cū de idebito. ff. de ꝓba. & sic tm̄ in so

nu verborum contrariatur non aūt in sensu.
¶ Sed audi vnū pulchrū motiuū contra diffinitionē iuriscōsulti. in d.l.legatū.dum dicit ꝙ est delibatio hereditatis defuncti.
¶ Cōtra oīs diffinitio ad hoc vt si bona debet esse cōuertibilis cū suo diffinito l i §.dolum.ff.de dolo.& dicit gl.insti.de obl.in gl. i.ergo vbi nō est delibatio hereditatis ibi nō erit legatū & hoc mō argumētat.d.glos.sed testator pōt legare nō heredis.§ si rē alienā. insti.de leg.& tn̄ testōt legādo rē heredis nō delibat suum patrimonium seu hereditatem.
¶ Pōt rn̄deri huic difficultati ꝙ ista non sit diffinitio,sed sit potius descriptio : vt dicunt hic Bonoñ.& Crot in.l.i.col.xix.j.e.vel pōt dici ꝙ ista diffinitio est facta.sm qd' cōiter fieri solet.Nā fieri solet vti testator leget rem suā non aūt heredi:vel pōt dici ꝙ cū heres & defunct⁹ sit vna & eadē ꝑsona legatū rei heredis:est delibatio hereditatis ipsi⁹ defuncti. oppo.ēt contra diffinitionē legis legatū iam d.dū dicit ꝙ est delibatio hereditatis contra hereditas,est ius,vniuersale.ius vniuersale nō pōt deliberari.arg.etiā text.in.l.incendiū.C. si,cer.pet.& ibi Bal.sol.ibi iurecon.capit continens pro cōtento.& ita ibi dicit Pau.de ca.
¶ Ex ista diffinitiōe imperatoris ꝙ legatum sit donatio:infero vnū not.ꝙ testator nō poterit legare rē emphyteoticam sine consensu directi dominii:qa ea non potest donari sine

suo cõsensu:vt.l.fi.C.de iur.emphy.

¶Et hoc probo ẽt duabus optimis rõnibus: Nemo enim cogit mutare debitorẽ:& aliũ etiã idoniorẽ accipere:tex.est not.in.l.si mã-dato meo.§.i.ff.mãd.& hoc dixit Bal.in pul chra.q.in.l.si pater.C.de collo. & ibi Mod. Secunda est rõ:nam directus dñs posset pati magnũ preiudiciũ:posset enĩ legatarius dice re directo dño tu non es dñs:ego sum dñs: quia ego possideo titulo legati: quo casu es-set necesse directo dño:probare directũ do-miniũ quod solet esse difficilis probationis: nam ex possessiõe infert presumptio dñii.§. commodũ.insti.de interdic.Preterea si vel-let exigere liuellũ posset opponere ego non teneor:qa nullum cõtractũ gessi tecũ:& pos-set ẽt dicere actio que cõpetit pro liuello est actio psonalis que nõ trãsit in successorẽ par ticularem vt.l.fin.ff.de cõtrahẽ.empt.& ista est cõis opi.vt dicit Ias.in.l.si fundũ.§.eo.tit. & in.l.fi.C.de iure emphyteo.

¶Sed iuxta hec:Cro.& ceteri post eum que runt de pulchra difficultate an si testator di-xit in testõ.dono tibi p̃senti & acceptãti qđ hoc verbũ acceptãti: est sup̃fluũ:quia vbi tra ctatur de vtilitate p̃sentis:ipse presumit con-sentire.l.qui patit.ff man.& vide no.p Deci. in regula qui non ꝓhibet.ff de reg.iur.An sit donatio inter viuos,vel legatũ, & huius rei inuestigatio nõ est parue vtilitatis.Nã si erit

donatio inter viuos nam reuocabit̃ ea, reuo-
cato testõ.l.sicut.C.de act.& ob.& hoc dixit
Oldr.in cõsil:x.vbi dixit ꝙ si contractus fuit
purus:non reuocat̃ si cõditionalis sic:& hoc
tenuit glo.in.l.etiã matris.ff.de inoffi.test.&
est bonus tex.in.l.si sententia.š.de testa.tute.
& in.l.post legatũ.§.qui mortis.ff.de his qb⁹
vt indig.& not.Lapus allega.xxxiii.,& adde
que not.voluit Bal.in.l.si auia.C.de iure de-
lib.voluit ēt Bart.qđ contractus possint fieri
in testõ & non possint reuocari in testõ.l.he-
redes palã.§.fin.& ibi glo.tenuit idẽ Bart.in
l.cum qs decedens.§.codicillis.ſ.de leg.iii.
& ista est cõis opi.ẜm q̃ consuluit Ro.in cõ-
sil.cc.licet aliud sit cõtrahere & aliud testari.
l.verba cõtraxerunt.ff.de verb.sig.& sic con
tractus facti in vltima volũtate non regulant̃
ẜm eius naturã:sed an cõtractus regulet̃ ẜm
naturã contractus super quo apponit̃ videas
diffuse.doct.in rub.ff.de verb.ob.si ergo erit
legatũ poterit reuocari qñcũq; : quia vltima
volũtas est ambulatoria vsq; ad mortẽ.l.iii.ſ.
de adimẽ.leg.Ioan.faber.in hac difficultate.
insti.de leg.in prin.tenet talẽ donationẽ esse
legatũ:mouet̃ duobus mediis.Primo ꝑ tex.
insti.de leg.in prin.vbi legatum est donatio.
Secundo mouet̃ verba sunt intelligenda ẜm
subiectã materiã.l.si vno.ff.locati.l.insulã.ff.
de prescrip.verb.& ibi Bar.
¶ Aretinus vero in ꝑfato loco cõtrariũ tenet

videlicet ꝙ sit donatio interviuos motus,qa cõtractus pñt fieri in testõ:& vltra ea que dicta sunt cõsulendo tenuit Ant.de but.in ꝯsil. xxi.incip.viso puncto.

¶ Crotus hic tenet opinionẽ Angeli de aret. reiecta illa fabri & plura argu.cõsiderat,sed que videantur stringere adducam..

¶ Primo ẜm ipsum verba sunt intelligenda simplr non autẽ ẜm quid.l.hoc legatũ.ꝟ.de leg.iii.& ibi not.voluit ẽt glo.in cle.i.in ver. aut eorũ parte.de foro cõpet.& Ias.in.l.i.ff.si ex noxal.causa agat:qui dixit ꝙ illud nõ dicitur ꝓprie tale ꝙ profert cũ adiuncto: & per Soci.late in consi.i.in primo volu.sed in effectu legatũ est donatio cã mortis.l.illud.ff.de dona.cã mor.que nõ est ꝓpria donatio,quia profert cum adiuncto:ergo legatũ erit donatio impropria & vltra Crot.põdero tex.inst. de lega.in prin.ibi dum dicit quedam donatio.ergo secundum quid.

¶ Sed donatio inter viuos dicit propria donatio.l.i.ff de dona.& ibi not.Imo.& in.l.si maritus.§.donatio.ff.de dona.& no.Imo.in l.senatus.in.§.ex hoc.ff.de don.cã mor.ergo verbũ dono debet intelligi in vim donationis inter viuos non autem in vim legati.

¶ Secundo verba ista dono sunt intelligẽda vt contineant donationẽ irreuocabilẽ potius q̃ reuocabilem: vt.l.seia.§.fi.ff.de dona.causa mor.& ibi glo.

Tertio

¶ Tertio verba testantis sunt intelligenda in potentiori & pleniori significatu vltra Crot: facit tex.in.l.cū querit̄.ff.de statu ho.& in.l.i. §.qui imperpetuū.ff.si ager vectig.faciunt ea que notant̄ in.l.imperiū.ff.de iuris.om.iudi. sed donatio inter viuos est potentior & plenior respectu reuocationis:qa ea reuocari nō pōt.l.sicuti.C.de act.& obl.legatum vero sic est ēt potētior vltra Crot.nā donatio dependet a cōsensu duorū.l.i.ff de pac.legatū vero dependet a consensu vnius.l.i.ā.de test.duo aūt vīcula sunt fortiora q̄ vnū:vt p Bart.in.l.i.C.de pac.& faciunt ea que not.in.l.re coniuncti.in notabilibus.j.de leg.iii.

¶ Quarto v̄ba ista sunt dubia.ergo debēt interp̄tari cōtra ꝓferentē.l.veteribus.ff.de pac.

¶ Quinto Cro.adducit tex.in.l.filiusfa.§.sed enim meminisse.ff.de dona.quē tex.sic considerat ibi donatio simpl'r prolata verificat̄ in donatione inter viuos,nō aūt verificat̄ in donatione cā mortis,qđ nō est ex alia rōne:nisi quia verbū dono verificat̄ in donatione inter viuos:vti potētiori:& hec sunt in summa que adducunt̄ per Crot.ſm sn̄iam cuius consuluit Roma.in consi.clxxi.incip.pro consultatione decisionis,& vltra Crot.tenuit Imo.in.l.seia.§.fi.prealleg.sub dubio tamen.

¶ Vltra Crot.& doct.ꝓ ista parte adduco aliqua.Primo dispō non iudicat̄ ſm dispōnem verbalē,sed ſm formā cognoscat̄,ita colligi

tur ex dictis Bar.in.l.quoté fero.in.§.qui maximos.ff.de pub.eādē doct.tenuit Bar.in sua q.per eū disputata.incipi.publicanus quidā, & hoc ēt videt dixisse Pau.de cast.in.l.proxime.s.de his q̄ in testa.delē.& eā doct.sequit Crot.p not.in.l.stiplo hoc mō concepta.ff.de verb.ob.accedāt ea que dicūt.doc.in rub.ff.de verb.ob.vbi dicunt φ stiplo denoīat à forma que dat esse rei,cū ergo donatio sit facta appsento psenti que est forma cōtractus.l.i.ff.de pac.legatū vero fiat absenti.l.cū pater.§.surdo.ſ.de leg.ii.& hoc dixit.glo.in.l.illud.C.de sac.san.eccl. Ergo ista donatio debet iudicari vti donatio inter viuos cum adsit eius forma.

¶ Secūdo adduco illud qd volunt indifferēter.doc.in.l.ii.ſ.eo.vbi dicūt φ ex eo qd donatio cā mortis sit appsento pñti.l.iter mortis.ff.de dona.cā mor.retinet naturā contractus ex eo qa habet formam contractus accedant ea q̄ dicunt p Crot.in rub.ff.de ver obl. vbi dixit φ si dico vēdis vendo φ ex isto cōtractu nascit stipulatio qa adest forma stipulationis.ergo ista donatio debet iudicari donatio inter viuos cū adsit forma contractus.

¶ Tertio ego ɔsidero tex.in.d.l.seia.nam ibi littera innuit φ erat factū testm̄,dum loquit de falcidia.& sic ibi est casus qd donatio absolute facta in testamento valet,in vim donationis inter viuos.

Quarto cõsidero tex.in.d.§.sed eni memi
isse al'r q̃ fecerit Crot.Nam ibi fuit concessa
cultas donãdi filio qui põt donare cã mor
is.l.tã his.ff.de dona.cã mor.& tñ illa con-
cessio simpl'r prolata in p̃sona filii qui est ha
bilis ad donandũ cã mor.non intelligit̃ ſm
eius potentiã:sed intelligit̃ vt possit tm̃ do-
nari non cã mortis:sed donare donatiõe in-
ter viuos:& sic donatio ibi nõ intelligit̃ ſm
subiectã materiã:sed intelligit̃ in vim dona
tionis inter viuos ita ẽt debet intelligi in dif
ficultate ꝓposita & eo magis q̃a si ibi in con
tractibus inter viuos donatio simpl'r prolata
resoluit̃ in vim donationis inter viuos:ita ẽt
in vltimis volũtatibus arguẽdo de contracti
bus ad vltimas volũtates:vt.l.que delegato.
ff.de leg.i.& ibi not.Iason.

¶Ego audacter teneo cõtra cõem amplectẽ
do illã fabri sniãm ab oibus reprobatã &pro
ipsa aliqua subtilia arg.adducam vltra doct.
¶Et primo verba simpl'r prolata a testatore
sunt interp̃tãda in dubio, vt potius cõtineãt
fauorẽ ipsius heredis q̃ eius grauamẽ.text.in
l.numis.ff.de leg.iii.sed fauor heredis est ma
ior q̃d sit legatũ,q̃ donatio inter viuos:quia
si erit legatũ de ipso detrahet̃ falcidia: q̃a de-
legato particulari detrahit̃ falcidia vt in.l.in
quartã.in.i.glo.ff.ad legẽ fal.si erit cõtractus
secus:vt voluit glo.in.d.l.feia.§.fi.ergo ista
verba dono:potius sunt intelligenda in vim

legati: q̄ in vim donationis inter viuos: quia hoc est fauor heredis.

¶ Scd'o in dubio quecunq; alia ēt erroris & fatuitatis potius capiēda est cōiectura: q̄ con iectura donationis inter viuos: ita dixit Bart. in. l. cum quid. ff. si cer. pet. & ibi Pau. de cast. & Pet. de ancha. in consi. xxxii. incip. in Christi noie. & est tex. melior de iure. in. d. l. filiusfa. in princ. & facit tex. in. l. cū de indebito. ff. de proba. ergo cū ista verba sint dubia debēt interpretari in vim legati.

¶ Tertio vna & eadē dispō debet censeri. vt potius sit vniformiter facta q̄ difformiter: ar. tex. in. l. eū qui edes. ff. de vsuca. qui termini late declarant per Piccū in. l. in quartā. in euidentialibus. ſ. ad legē fal. ergo totū istud testamentū debet iudicari vt potius contineat legatū q̄ donationē inter viuos vt sit vniformiter factū: nā legatū est de gn̄e testamēti, & sic est vniforme cū ipso testō quo ad ethymologiā ipsi⁹ testamēti: vt inst. de testa. i pri. & ibi gl. & hoc arg. facit Dec. in. l. semp i stipulationibus. de reg. iu. in. iii. col. i alia materia.

¶ Quarto in vltimis volūtatibus ſm cōem vsum loquēdi, cōtractus non solet fieri: & in vltimis volūtatibus attendit̄ cōis vsus loquēdi. l. librorū. §. quod tamen cassius. ſ. de lega. iii. ergo erit legatum.

¶ Quinto semp est facienda interpretatio vt ergo nō erit donatio inter viuos.

actus magis fauorabilis oriat,q̄ non ita fauorabilis:arg.tex.in.l.cū qdā.§.de lib.& posth. sed legatū est magis fauorabile,q̄ sit contractus:quia legatū habet in se publicā vtilitatem.l.vel negare.§ queād.testa.aper.que vtilitas publica,est fauorabilior vtilitate priuata.l.i.§.sol.mat.cū materia,donatio vero inter viuos nō concernit vtilitatem publicam: sed priuatam.ergo &c.

¶Sexto bonū est arg.a ꝟosimili:nā illud qđ est verosimile est spēs veritatis.qđ vero non est.est spēs falsitatis.glo.est in.l.tale pactū.§.fi.& ibi doct.ff.de pact.sed nō est verosimile qđ testator censeať elegisse sibi tale consiliū a quo equidem consilio recedere nō valeat. arg.tex.in.l.si quis in prin ꝭ.de leg.iii.

¶Septimo in dispōne libera nō includiť donatio iter viuos.text.est i.d.l.filiusfa.in prin. vbi dicit tex.ꝙ si pr̄ cōcessit filio liberā peculii administrationē nō intelligiť cōcessa donatio inter viuos:sed testm̄ est libera dispō: vt in.l.i.C.de sac.sanc.eccl. Ergo in ꝓposita difficultate nō includeť donatio inter viuos.

¶Octauo & postremo adduco doct.Bar.in l.cū quid.ff.si cer.pet.q̄ approbat ibi Pau.de cast.vbi Bar.dicit ꝙ ista verba tolle istam pecuniam q̄ sunt dubia īportant donationē.§. duo cōcurrāt.ꝭ.si pſona sit digna donatiōe. itē si pecunia est parua:sed ista verba dono tibi p̄senti,sunt dubia & neutrū illoꝝ apparet

¶ Et tenēdo istam partem contra cōmunem non obstant allegata pro communi.

¶ Non ob.primū fundamentū, videlicet Angeli quia verū fateor ꝙ cōt.actus pñt fieri in testō: sed in proposita difficultate nō disputatur de potentia sed disputatur de voluntate an voluerit donare vel legare.

¶ Nō ob.ꝙ verba sint intelligēda ꝓprie: qa ad istud ar.rñdeo qđ non habet locū in vltimis volūtatibus.l.in testamētis.ff.de reg.iur. sed cōtra istū tex.refragatur tex.in.l.nō alr.ſ. de leg.iii.cōcorda ista iura sic aut volūtas testatoris nō pōt esse salua cōsiderata ꝓprietate verboꝝ: & verba impropriari pñt: vt sit salua volūtas testōris.& ita intelligit.text.in.d.l.in testamētis.aut volūtas pōt esse salua: non impropriādo: & tūc non est recedendū a ꝓprietate verboꝝ.d.l.non aliter.Et sic ſm istā intelligentiam cum in proposita difficultate voluntas testatoris sit salua, non est recedendum a proprietate.

¶ Quare rñdeo qđ verba sunt intelligenda proprie nisi subiecta materia expostulat qđ intelligant improprie.p tex.in.l. si vno.ff.locati.sed subiecta materia expostulat, vt vniformis sit dispositio vt.ſ.dictum est.

¶ Vel dico ꝙ illa regula vera est, nisi constet de volūtate testatoris expssa vel tacita vel cōiecturata.l.nō aliter.prealleg.& ibi doct.sed hic saltē cōstat de cōiecturata vel verosimili

olūtate testatoris: vt.s.dictum est.ergo.
¶Vel ēt rñdeo q̄ legatū non est impropria
onatio.immo ꝓpria.nam legatū qd' fit in
estō dicit proprie legatū.fm Bar.in.l.i.col.
.j.eo.ergo ꝓpria donatio non ob.tex.in.l.
llud.quia illa adequatio nō fit quo ad ipro
rietatē.Non ob.ēt tex.insti.de lega qa illud
elatiuū,est relatiuū substantie,non aūt ipro
rietatis: vt not.in.l.vnica.C.de sen.que pro
o quod interest profer.
¶Non ob.tex.in.l.seia.§.fi.quia dico q̄ ibi
lla donatio erat facta sine cōditione reddi
nēdi q̄verba repugnāt donationi cā mortis.
¶Vel secūdo,ego rñdeo q̄ illa donatio fuit
acta in premium emancipationis.
¶Vel tertio dico q̄ illa donatio valet in vim
donationis inter viuos, qa fuit facta filiis,&
qd' inter ascēdentes & descendentes p̄sumat
donatio inter viuos.vide pulchrū consilium
Decii in cōsi.xxi.col.vi.& qd inter frēs.vide
eundē in consi.lxviii.col.vi.in.i.volū.
¶Non ob.quartum:quia non habet locū in
vltimis voluntatibus.l.numis prealleg.
¶Vel ēt rñdeo qd' legatum est potentius q̄
sit donatio inter viuos.Rōne maioritatis for
me:nam maior forma testiū requirit in lega
to,q̄ in donatione inter viuos,vt est certi iu
ris.Item rōne publice vtilitatis q̄ continet in
legato vt.s.dictum que nō continetur in do
natione inter viuos.

¶ Non ob. quintum: qa lex veteribus nō habet locū in vltimis volūtatibus: vt p doct. ibi & p Deci. in. l. in cōtrahenda. ff. de reg. iur.

¶ Non ob. sextū videlicet. §. meminisse. quia dico q ideo ibi ptās concessa de donādo nō verificat i donatione cā mortis: qa forte sibi erat cōcessa administratio inter viuos, put ex precedentibus videt demonstrari. ideo si postea cōcedat facultas donādi itelligit de donatione inter viuos & sic spēs ista donatiōis intelligit in dubio fm qualitaté precedētiū arg. eorū que not. in. l. fin. §. cui dulcia. ff. de vino triti. & ole. leg. & in. c. sedes. de rescript. & ideo in dubio nō fit relatio ad donatio. cā mortis & potissime, qa donatio cā mor. equi parat in multis vltime voluntati.

¶ Ex hoc infero q si in. §. meminisse nō precessisset administratio inter viuos q veniret etiā donatio cā mortis, put dicit tex. in. l. donationis. in. §. donationis. ff. de verb. sign.

¶ Sed ista solutio mihi nō placet. Primo per generalitatem illius tex.

¶ Scdo p tex. in. l. seia. in. §. fi. palleg. Tertio per text. i. d. §. meminisse. dū dicit q donatio cā mortis reqrit spāle mandatū & ea q requirunt spāle mandatū non veniunt sub gnalitate verboꝝ: per ea q no. p Ias. in. l. ii. §. sol. mat.

¶ Vel rñdeo q ibi donatio ꝯcessa intelligit de donatione inter viuos & non extendit ad donationē cā mortis: quia posset pluries do-

re cā mortis φ nō est sic in donatonie in
: viuos & sic maius preiudiciū inferreret ex
natione cā mortis q̄ ex donatione inter vi
s & sic lex interpretat volūtatē suā in actu
in⁹ p̄iudiciali ipsi ptu& ita dicit ibi Imol.
Non ob. septimū: qa rn̄deo φ idē & eadē
:ma potest conuenire legato prout probari
test ex prefatis iuribus.
Non ob. octauū: quia pariformiter rn̄det.
Non ob. nonum: quia dicas vt ibi p Imo.
Nō ob. decimū: qa dicas put. ū. fuit dictū.
Non ob. vndecimum: quia illud argumen
m de cōtractibus ad vltimas volūtates, pce
t qn̄ est eadem rō secus vbi est diuersa.
Ex his infero Grot hic nō bn̄ locutū fuisse
um dicit φ ēt si testator dixisset lego & do
oφ esset donatio inter viuos. nam ex p̄di
: is infert φ sit donatio testamētaria no aūt
nter viuos. p̄terea dico ex aliis φ nō pōt esse
n terminis Cro. donatio inter viuos, sed le
ati. nam talis presumit mens qualia verba
onāt. l. labeo. ȷ̈. de suppel. leg. & dixit Bal.
n rub. de p̄ba. φ nullū magis mētis nr̄e repe
tur testimoniū q̄ qualitas verboꝝ inspecta.
: idē dixit Bal. in. c. i. de testi. & referēdo se
uit And. Sicu. in cōsi. lvi. lib. & in consil. ix.
ol. pe. lib. iii. & in cōsi. xx. eo. lib. iii. & in cō
l. xlii. col. iii. eo. lib. idē Bal. dixit i suo trac.
isma. posito sub rub. C. si qs aliquem testari
rohib. φ lingua est nūcia cordis, & idē bal.

dixit in.c.mandatū.de rescrip.ꝙ cor est im-
perator lingue: & ista dicta referēdo sequitur
Alex.in cōsil.lii.incip.circa hanc dubitatio-
nem.col.ii.in.iii.vol.& alias dicit ꝙ illud di
citur esse actū ꝙ ex verbis colligit vt.l.nepos
proculo.ff.de ver.sig.& id loquit quisq̄ ꝙ ex
hiis ꝙ significant sensit.& ideo a verbis con
tractus nō est recedendū.l.si qs stipulatus sit
stichū.ff de verb.obl.& in.l.fideiussores ma-
gistratuū.ff.de fideiuss.q̄ iura ad hoc allegat
Pau.de cast.in cōsil.ccxxvii.incip.sup primo
& in.clxi.incip.in p̄senti cā ad idē tex.in.l.fi.
C.cōia vtriusq; iud.vbi tenor stipl'onis inspi
citur & in stipl'onib⁹ verba ex qbus orit obli
gatio inspiciēda sunt: & ex loquella hois ani
mus cognoscit ēt iudicat: vt no.Bal.in.l.sed
reprobari.in prin.ff.de excu.tut.& verba con
tractus sunt forma cōtractus que forma dat
esse rei.vt not.Bal.in.l.quotiens col.ii.C.de
suis & leg.simil'r ēt illud actū videt ab hoie
ꝙ ex qualitate rei colligit: ita voluit bar.post
glo.no.in l.semp in stipl'onibus.ff de reg.iu.
ad idē est glo.& ibi Bar.in.l.i.in.§.qui in su-
perficiē.ff.de supficie.in verbo agendo: q̄ di
xit ꝙ ex qualitate precii colligit an sit vendi
tio vel locatio.qnimmo ēt illud dicit actum
ab hoie ꝙ venit ex natura contractus: vt in.l.
cum qd.ff.si cer.pet.ꝓut etiā dixit Bar.in.d.l.
semp.sed ꝓfecto illud ꝙ venit ex natura cō-
tractus non dicit venire ex couētione partiū,l

sed potius ex puisione legis: & ita illum tex. declarat not. Aret. in. l. iiii in. §. cato. col. xiiii. ff. de ver. ob. & facit p declaratione Aret. doctrina Bar. in. l. cũ stipulatus. ff. de ver. obl. vbi dicit q obl'o ad interesse q̃ tacite succedit in obligatione facti nõ venit ex prouisione hominis ex dispositione legis.

¶ Cum ergo testãor expẽlerit legatũ in mẽte habuit legare, ergo nõ facere donationẽ inter viuos: ergo a tali volũtate testatoris non est recedendum.

¶ Secũdo, primũ in dispõne censet primum in intẽtione & hinc est q primo vocatus censet primo dilectus, cũ ergo verbũ lego sit primum in dispõne: ergo est primũ in intẽtiõe: ergo prima intẽtio debet esse in cõsideratione: arg. eorum que no. in. l. si qs nec cãm. ff. si cer. pet. nec ob. tex. in l. ii. in. §. prius. qa ibi cõsideratur ordo intellectus. s̃. de vulga.

¶ Tertio est eni absurdũ q donatio inter viuos trahat ad se legatũ cum legatũ sit potentius rõne maioritatis forme vt. s̃. dictũ est: & etiã rõne publice vtilitatis vt. s̃ ẽt dictum est que publica vtilitas preponderat priuate. fm Bar. in. l. fi. C. si cõtra ius vel vtil. pub. vñ potius legatũ debet trahere ad se donationem: qñq tñ minus potens & minus dignũ trahit ad se maius dignũ, qñ illud maius dignũ venit accessorie ad minus dignũ: vt est text. i. §. littere auree. inst. de rerũ diui. & p hoc repro

bo glo.in.l.nāq accessionum.ĵ.de pecu.leg. quam etiam ibi reprobat Bar.

¶ Quarto vna pars testamenti clara declarat dubiā,& pcedētia declarat sequētia dubia.l. titia.§.idē rńdit.ff de ver ob.ergo cū cōstat de legato & ista ps sit clara dono aūt sit dubium vt.s̄.dictum est.ergo istud verbū dono debet declarari sic legando dono: vt insti.de leg.in princip.

¶ Quinto verba plata semp sunt interptanda cū aliquo effectu operādi.l.si qñ.ĵ.de le.i. si ergo verbū dono absorberet in se legatum illud verbū lego reperiret platū inane.ergo debet interpretari lego & dono idest legando dono.nam qñ copula ponit iter si noiat resoluit in idest.fm Bar.in.l.i.ff.de pac.multo magis qñ ponit inter eadē entia & si diceret fm hoc illud verbū dono reperit esse superflue positū:qa tacite inerat in ipso legato ad hoc rńdeo q testōr hoc dixit ad declarationem verbi lego & qui declarat supflue nō loquit & similē expositionē:facit Bar.in extrauagāti.ad reprimeñ.in verbo valebit:idē Bar.in.l.fi.in.§.idē quesiit.ff.de cōdi.indebi.

¶ Non ob.modo tex.in.l non solū.§.fi.ff.de vsuca.quē Crot.hic adducit vbi cōtractus cōductionis trahit ad se contractū precarii qui contractus est reuocabilis ad libitū:ita ēt hic fm Crot.dicendū est q cōtractus donatiōis inter viuos qui est irreuocabilis.d.l.sicuti.tra

fiat ad se legatum quod est reuocabile ad li
bitum voluntatis testatoris.
¶ Nam ad istū tex.not.rñdeo tradendo,no.
doctrinā:qñ due sunt ɔuentiones siue loqua
mur in cōtractibus siue in vltimis volūtati-
bus & ille sunt cōpatibiles prima attendit &
non tollit per scd'm.tex.est not.in.l.si tibi li
berū.ſm vnū intellectū.ff.de act.empt.& hoc
tenuit Imo.in.l quotiēs.in.§.tantūdem.ē.de
here.insti.& Soci.i.l.siqs ante.ff.de acq.pos.
sed legatū & donatio sunt cōpatibiles:vt isti.
de leg.in prin.ergo prima attendit & secun-
da erit expositiua prime:secus vero si sunt in
cōpatibiles nam scd'a absorbet primū & ita
procedat.tex.in.d.l.nō solū.in.§.si.quē text.
ita intelligit Soci.in.d.l.si qs ante.ita ēt in-
tellexit Cro.in sua repe.cle.sepe.de verb.sig.
qd' bene notabis qa est p̄ter doc.sententiā.
¶ Limito tñ illam opi.fabri cū qua mea est
snīa vt nō ꝓcedat si antequā deuenisset testa
tor ad testm̄ dixisset se velle donare inter vi-
uos.Nam ista esset donatio inter uiuos:qa ex
prefationibus colligit mens & voluntas:vt p
Bar.Bal.& Imo.in.l.si.ē.de here.instit faciūt
etiā ea que dicunt per Imo.in.l.filiusfa ff.de
dona.col.i.quā tñ limitationē puto eē decla
randā qñ verbū dono nō excederet summā
quingentorū solidorū alias si excederet non
deberet fieri interp̄tatio vt esset donatio īter
viuos cū ipsa non valeat sine insinuatione:vt

l.sancimus.C.de don.nam interpretatio nõ debet fieri ad actũ destruendũ,sed ad actum conseruandũ.l.quotiens.ff de verb.ob.& sic colligit not.declaratio ad oĩa iura q̃ dicũt q̄ precedẽtia declarãt sequẽtia vt ista iura limitentur & declarant non ꝓcedere qñ sequens vitiaret quia per ꝑcedentia nõ fiet declaratio sequẽtibus & hoc videt dixisse Are.in.l.titia. §.idem rñdit.ff.de verb.ob.& facit ẽt tex.in l.iii.§.de testa.mili.& sic ista donatio erit legatũ & pro ista declaratione: facit tex.not.in l.apud celsum.in.§.iulianus.ff.de excep.dol. vbi donatio facta a viro infirmo mulieri valet vt donatio cã mortis:licet nõ sit facta mẽtio mortis:ut.d.l.seia.§.fi.qa non potuit valere vti donatio inter viuos toto tit.ff.de donatio.interviuos.& illũ tex.not.adduco Ro. in.l.q̃ dotis.§ sol.mat.& Soci.in cõsi.ccxxx. facit ẽt not.decisio Pau.de cast.in cõsi.ci.incipiẽ.notandũ est q̄ prefatũ statutũ vbi dixit q̄ si qs donat oĩa bona sua q̃ habet & habiturus est vsq̧ ad tp̄s mortis.cum pacto qđ non possit reuocari qđ ista donatio nõ erit donatio inter viuos:p tale pactũ,quia ista donatio tollit liberã facultatẽ testandi:vt hr̃ in.l.stipulatio hoc mõ concepta.ff.de ver.ob. & sic nõ valet vt est cõis opi. in.d.l.stipulo hoc mõ concepta.ex qua decisione infert not.intelligentia ad.l.vbi ita donat.ff.de don.cã mor. vt procedat in donatione omniũ bonorum

presentium tantum quod bene not.

¶Sed iuxta tex.in.d.l.vbi ita donatur.quero an illa lex habeat locum in legatis.Et primo valet dicendū q̄ non: q̄a oīs vltima volūtas siue cōsistat instituendo siue in legando debet esse libera.l.i.C.de sac.sanc.eccl.& reperio q̄ Pau.de cast.in.d.l.stipl'o hoc mō.facit istud fundamentum.

¶Secūdo pro ista parte legatū est accessorium testamenti vt.s̄.dictū est:sed nō pōt fieri pactū q̄d testm̄ nō possit reuocari:vt no.in d.l.stipl'o hoc mō.ergo ne poterit fieri pactū q̄d legatū non possit reuocari,quia accessorium sequitur naturam sui principalis.

¶Contrariū teneo:p tex.in.l.illud.ff.de dona.cā mor.& hoc tenuit Bald.in.l.sancimus C.de testa.vt in.l.heredes palā.§.fi.s̄.de test. vt idē tenuit Ro.i ꝯsi.ccxc.icip.p̄suppositoꝝ

¶Circa ēt illū tex.in.d.l.vbi ita donat.quero an ille tex.p̄cedat simpl'r puta si q̄s dixerit dono cā mortis,vt faciat pactū de nō reuocādo,an sit donatio iter viuos vel remaneat donatio cā mortis:cōiter doc.ꝯcludūt q̄ sit donatio inter viuos stante isto pacto,& s̄m istā opi.consuluit Pau.de cast.in consi.xcix.glo. tn̄ in.l.si alienam.§.marcellus.ff.de dona.cā mort.cōtrariū tenuit:eandē opi.sequutus est Bal.in.l.cum quis.ff.de condi ob cām.eandē etiā sequutus est Alex.in.l.que dotis.col.v.s̄. solu.mat.Et pro ista opi.contra cōem quam

intendo sustinere aliqua in mediū adducam.
¶ Primo verba posita i testō in dubio debēt interptari:ne cōtineant repugnantiā: immo debent supplectionibus adiuuari vt euitetur contrarietas: ista est not. doct. Bar. in. l. fin. §. idem quesiit. ff. de condi. indeb. quā sequitur Ange. & Raph. Fulg. ibi Cy. & Bal. in. l. cum falsa. C. de iur. & facit Inno. vbi dicūt ꝙ confessio debet interptari ne cōtineat repugnantiam Crot. ēt in. l. re cōiuncti. col. xvii. in fin. ff. de leg. iii Cum ergo donās donauerit causa mortis ex hoc inferri videt velle posse reuocare per penitētiā: arg. tex. in l. hrdes mei. in. §. cū ita. ff. ad treb. & i. l. nō ojs. ff. si cer. pet.
¶ Licet ergo faciat pactū de non reuocando non debet ꝑpterea iudicari qd vellit mutare consiliū & se corrigere incōtinenti: arg. text. in l. nam ad ea. ff. de condi. & demō. ergo illa verba ꝑmisit non reuocare, sunt intelligēda ex alia rōne quā ratione penitentie: ne introducatur repugnantia.
¶ Scd'o circuitus sunt euitandi & verborum perplexitas: vt dicit Bart. i. l. i. ff. eo. & l. titius. ff. de condi. insti. si ergo testōr voluisset facere donationē inter viuos: fecisset absolute & paucioribus verbis. ergo non est verū dicere ꝙ istud simplex pactū debeat causare donationem inter viuos: quia istud nō est ex mēte donantis cā mortis: vñ illud pactū vt saluet ei⁹ mēs debet itelligi ex alia rōe q̄ ex cā pnie.
Tertio

¶ Tertio simplex pactum de nõ reuocando precarium non mutat eius naturã sed adhuc precariũ manet vt.l.cum precario.ff.p̃.ecar.si ergo pactũ simplex non operatᷣ in precario: quod est reuocabile ad beneplacitum: ita dicendum est in donatione causa mortis: quæ est reuocabilis per penitentiam.

¶ Quarto illa verba ꝓmisit nõ reuocare, debent intelligi de facto non aũt de iure: argu. eorũ que voluit glo.in.c.pro illorũ.de prebẽ. & vide que not.dicunt per illã glo.per Pet. de Anch.in cõsil.xcvi.in.c.omisso primo dubio:& est decisio in terminis Bal.in.l.i.in pa. col.C.de vsufru.& facit pulchrũ consi.Rom. in consi.ccxi.incip.allegationes doctoris eximii,& sic ista verba sunt intelligẽda de facto: non aũt quatenus cõpetit mihi de iure reuocatio: ex natura donationis cã mortis: facit tex.in arg.in.l.quero.§.inter locatorem.ff.locat.& in.l.ii.ff.de pact.doct.

¶ Non ob.modo text.in.l.vbi ita donatᷣ.qa ad illũ tex.rñdeo dando nouum intellectũ & verũ meo iudicio:nã ibi pactũ non fuit simplex:sed fuit compositũ ex verbis multũ pregnantibus videlicet ex verbis vniuersalr negatiue cõceptis que negatiua verba sunt huiusce naturæ,vt ĩ omni & in quocũq̧ casu verificentᷣ. nam vniuersalis negatiua si vitiatur in parte vitiatᷣ in totum.l.is qui ducẽta.in §. vtrum.ĵ.de rebus dub.& pro isto intellectu,

m

vide ea que no. dicunt per Abb. in cōsi. xliiii. incip. quidā Antonius. & iste intellectus probatur in. l. si aliena. §. fi. ff. de dona. cā mor. & ex isto nouo & pulchro intellectu infert not. limitatio ad. l. vbi ita donatur: vt non ꝓcedat in pacto simplici sed ꝓcedat in pacto ꝑgnanti negatiue cōcepto: infertur ēt quod pactum simplex de nō reuocando legatū nihil operatur: quia si non operat in donatione cā mortis, non operabit in legato, per tex. in. l. illud. ff. de dona. cau. mor. que cōclusio est contra Bal. & Roma. de quibus. s.

¶ Quero ēt pro intelligentia huius tituli & totius materie de leg. quid iuris. de ista difficultate que in facto multotiens euenire pōt: testator fecit legatū & eo viuente soluit legatario: an possit istud legatū repetere: & meo iudicio, ista questio depēdet ab hoc an testator legando ex hoc solo verbo obliget naturaliter: si enim obligāt non poterit repetere: per tex. in. l. si fideiussor. in. §. fideiussor. ff. de fideiuss. si aūt non sit orta naturalis: debet posse repeti vti omni iure indebitū, toto titu. ff. de condi. indeb. breuiter dico ꝙ non est orta naturalis obligatio: quia legando videlicet legare sub ista cōditione si morietur. l. illud. ff. de dona. cā mor. sed ea q̄ sunt sub cōditione non sunt sub obligatione neqꝫ ciuili neqꝫ naturali. l. cedere diem. ff. de verb. sig. & ideo si testator soluit per errorē poterit repetere:

secus si scienter l. cuius per errorem. ff. de reg. iur. cogita tn̄ Cro. tn̄ aliter soluit vt hic p eū.
¶ Quero nouissimo loco q̄uo differat legatum a fideicōmisso. Et in hac difficultate possunt cōsiderari quatuor tēpora. Primo ius antiquissimū: ius antiquū: ius nouū: & ius nouissimum. Primo iure multe erant differētie: vt per glo. in. l. i. ʒ. eo. Secūdo iure nulla: est differentia per tex. in. l i. ʒ. eo. ponderādo illum tex. in duobus locis. Primo dum dicit in omnibus est facta adequatio: nam qui totū dicit nihil excludit. l. fin. ʒ. de penu. lega. Item vlis affirmatiua affirmat oīa, & ius nullo peccat, sicut vlis negatiua. l. his qui ducenta. §. verū. ʒ. de rebus dub. ponderando etiā illum text. ibi dū dicit per omnia que dictio per denotat perfectionem quandam: vt in. l. vrbana. §. per notare ff. de verb. sign. & est doct. Bart. in l. celsus. ff. de vsucap. vbi Bar. dixit q̄ si testes dixerint qualiter titius possedit per decē annos intelligit idest perfectos & cōtinuos.
¶ Idem tenuit Anto. de but. in. c. licet cām. de proba. & sic patet per istū tex. ita cōsideratum nullam esse differentiam, inter legatum & fideicōmissum & econtra: tertio iure pariter nulla videtur differentia: per tex. in. l. ii. & ʒ. C. cōia de leg. pariter & iure nouissimo ex qbus ifert legatū nō differre a fideicōmisso.
¶ Et ex his infero Pau. de cast quem referunt omnes hic non recte loqui dum ponit diffe-

rentiam inter legatum & fideicõmissum tradendo istam doctrinam ꝙ vbi verba testatoris diriguntur ad honoratũ: illa verba inducunt legatũ: vbi vero verba testatoris diriguntur ad grauatũ, illud sit proprie fideicommissum: vt instit. de singu. reb. per fideicõ. relict. §. fi. nam ſm Pau. de cast. remanet differentia verbalis ꝙ vtiq; non videt̃ dicendum ex predictis. nam ex predictis legatũ & fideicõmissum fraternizant quo ad nomen: quia legatũ potest dici fideicõmissum & econtra, & ideo ſm Dy. quem sequit̃ Deci. in. l. i. ff. eo. sicut legatum est donatio quedã: vt insti. de leg. ita & fideicõmissum: & de hoc est casus in. l. etiã fideicõmissum. ff. de leg. iii. vbi videt̃ probari ꝙ etiam de iure. ff. nõ erat differentia quo ad nomen: & per illum tex. cõfundit̃ glo. in. l. i. ff. eo. que voluit ꝙ adequatio sit facta quo ad nomen de iure nouo: & hanc opi. ꝙ sit sublata etiã differentia verbalis: tenuit Cro. hic, & etiam Moder. Bononieñ. & idem Cro. in. l. i. ff. eo. qui dicunt ꝙ si quis petat legatum & sit fideicõmissum ꝙ recte petit: per tex. in. d. l. et fideicõmissum. & per tex. in. d. l. ii. in fi. ista illatio põt esse vera vltra eos qui in libellis non considerat̃ proprietas. Bart. in. l. sed si possessori. §. item si iurauero. ff. de iureiuran. & ibi abunde Iason.

¶ Sed mihi placet opi. Pau. de cast. & pro ea moueor pluribus argumẽtis. Primo bonum

est argumētū ab ethymologia vocabuli.fm Bar.& doct.in.l.i.ff.de acqui.poss fideicommissum dicit a fide:vt insti. de fideicō.here. in prin.& ethymologia vocabuli assumit ppria significatio:nā ethymologia est resolutio vocis in propriū rei effectū:ita dixit Bal. quem referunt Doct.maxime Ias.in.l.ii.§.appellata.ff.si cer.pet.ergo vbi verba testatoris diriguntur ad legatarium illud erit legatū & quidem proprie:non aūt erit fideicōmissum: quia cū non cōueniat ethymologia nō conuenit ethymologatū,ergo pprie non est fideicōmissum:fideicōmissum ergo erit pprie vbi erit electa fides heredis: & sic verba erūt directa ad grauatū & si diceret i effectu istud legatū est directū ad grauatū,quia debet capi de manu heredis:vt insti.de leg.in prin.& hoc ēt dicunt Moder.Bononieñ.ad hoc respondeo q ista verba sunt directa ad grauatum in quandam pñam & per posterius non aūt per prius:vñ attendit q fit per prius non q fit per posterius.l.hoc legatū.ī.de leg.iii. facit etiam nam institutio ex quo dirigit ad honoratū dicit institutio:qñ ergo uerba testatoris diriguntur ad grauatū dicitur fideicōmissum:ut est gl.in.l.eam quā.C.de fideicom.in uerbo directis.Tertio pondero dictū Bar.in.l.centurio.col.vii.in prin.ff.de vulga. vbi dixit Bar.q uerbum lego est uerbum directum,non in se:sed ad ipsum legatariū:er-

go sentit Bar. ꝙ vbi verba testatoris dirigun tur ad honoratũ ꝙ illud sit legatũ: hoc idẽ voluit Ang. quem refert Imol. in. l. si mulier. in. §. si. ff. ad treb. & profecto inficiari nõ põt ꝙ remanserit quo ad nomen & quo ad modum deducendi in esse differentia: ut patet ex rub. nr̃a que dicit de leg. & fideicõ. ergo remansit aliqua differentia & hoc etiã dici debet de iure. C. quia rub. dicit de leg. & fideicommiss. que infert ꝙ daṫ aliqua separatio & distinctio inter leg. & fideicõ. & ꝙ detur aliqua distinctio ex eo patere põt ꝙ imperator in insti. fecit titulũ particularẽ de leg. & aliũ de fideicõ. ꝙ si legatũ & fideicõ. non distinㄅgueretur noĩe neqꝫ modo fecisset tantũ, vnũ particularẽ tractatum. preterea si legatũ & fideicõmissum esset idem cur diuersis nominibus nuncuparetur etiam hodie: l. si idem. C. de codi. p̃terea: licet sint equiperata & reddita similia que antea erant dissimilia, tamen oẽs similes non idem. l. qḋ nerua. ff. depositi. ergo adhuc remanet differentia in noĩe: preterea dico ꝙ fideicõmissum & legatum sunt nomina appellatiua. nomina aũt appellatiua non pñt immutari. l. si quis in fundi vocabulo. ff. de leg. i. ergo lex non põt tollere differentiã in noĩe ergo remansit: põt tñ huic colorato fundamento rñderi ꝙ hic non mutaṫ nomen: sed potius nomen augeṫ: vel rñdeo ꝙ loquiṫ ille tex. in nominibus appellatiuis

impositis iure naturae: vt est equus bos: secus in impositis a iure positiuo sicut est legatum & fideicõmissum: quia tunc secus videt esse dicendum: & ita dicit Lancellot. Decius in. l. i. ꝟ. eodem:

¶ Sed ista solutio non est vera: quia lex si qs in fundi vocabulo loquit in nominib⁹ appellatiuis de iure positiuo. ſm Corne. in. l. si nomine. C. de testa. & probatur in. l. labeo. in fi. ꝟ. de suppel. leg.

¶ Quare responde nouiter ad illum text. dicendo ꝙ illa lex nõ procedit ubi lex mutaret significationem nominis appellatiui, quia sicut potest facere cõsuetudo. d. l. labeo. i fi. Ita etiã lex facere potest secũdum Aret. in. l. titia. in fi. princi. ff. de verb. oblig. & ita lex hoc facit in. d. l. ii. cõmu. de leg. & tenendo opinionem Pauli de castro & sic ꝙ hodie remãserit differentia in nomine & in modo nõ obstat tex. in. d. l. ii. quia dico ꝙ illa adequatio q̃ fit inter legatum & fideicõ. excludit tantũ differentias substantiales, & quo ad ipsas differentias substãtiales uoluit facere adequationẽ in omnibus & per omnia: nõ autem cõsiderauit adequare legatum in modo quia lex amplectit effectum nõ modũ. & ꝑ hoc allego tex. in. l. illud. ff. de donatiõibus causa mortis. ubi legatum & donatio causa mortis equiparantur & tñ remansit differentia in modo. l. inter mortis. ff. eo. tit. nõ obstant etiam ꝙ plura iu

ri dicant ꝙ quãdo uerba dirigunť ad legata-
riũ sit fideicomissum vt sunt multe leges de
quibus hic p Doc. quia ipe leges loquunť im
proprie uel potest dici ꝙ legatũ sibi assumat
naturã fideicomissi ex eo ꝙ cũ legata sint si-
mul cõiuncta ex dispositione legis cũ fidei-
cõmisfis: inuicẽ assumunt sibi naturã ratione
cõiunctionis nam una res assumit naturã alte
rius uirtute cõiunctionis q̃ ex sui natura eam
habere nõ potest: immo etiam priuilegium
ratione cõiunctionis: Nã dixit Socy. in. l. cũ
senatus in fi. ĵ. de reb. dub, quod si fuerũt plu
res socii qui cõmiserunt delictum & cum eis
fuerint aliqui clerici quod in tali delicto nõ
judex secularis sed ecclesiasticus erit iudex:
et sic laicus consequiť tale priuilegiũ et bene
ficium ratione societatis que de per se habere
nõ potest. Et dicit ibi Socy. quod ita fuit ob-
tentũ in pratica quod plurimũ notari debet,
quia pstat bonam cautellã vt quando aliqui
volũt cõmittere delictũ & uellent euitare du
riciem iudicis secularis adhibeant secum cle-
ricum uel religiosum: quia ipsi laici habebũt
judicem ecclesiasticũ, qui esse solet & est mi-
tior in exponẽdis penis et hanc decisionem
sequitur Fely. in. c. i. col. iiii. de prescript Sed
contra istam decisionem cõmuniter appro-
batam: oppo. vltra doc. Nam qualitas eccle-
siastica consideratur data paritate personarũ
ut quia tot sunt clerici quot sunt laici alias se

cus ut per Bar.in.l.fi.ff.de colleg.illici.& per eundē in.l.i.§.siqs appellatione.ff de appel.
¶ Vbi dicit Bar.ꝙ si iudex laicus & ecclesia sticus simul iudicarunt data paritate persona rum appellatur ad iudicem ecclesiasticum et ita tenet Abbas in.c.cū ecclesiarum.de offic. ordi.idem Abbas in Rub. de appel. col.iiii. saluando decisionem Socy. Cōsidero quod aliquando cōplures concurrūt in aliquo actu vt singuli siquidē in expeditione illius actus sit vnus clericus licet concurrant complures laici tamē attenditur qualitas clericalis et ita procedat qđ vult Bar.in l.precipimus.§.pe. C.de app.et qđ vult Bart.in.l.solet.ÿ.de adi. & cib.leg.et istud probat text.in.c.p tuas de arbi.quē ad hoc not.Antonius de Bur.in vl. not.aut concurrunt plures ut vniuersitas & tunc procedat illud quod dicit Bart.in.d.l.fi. decoll.illi.et istam doct.reperio fuisse tradi tām a Mariano Socyno seniore in consil xii. incip.quādo in presentiarū.& huius doct.Ra tio pōt quia vniuersitas recipit nomen a plu ralitate personarum.Ergo si plures sunt laici quā clerici dr vniuersitas laicorum:& hoc dicit Bar.in.d.l.fi.& quod una res assumat naturā alterius ratione cōiurationis comprobatur: testamentum est de iuregentium ut dictū est supra qđ conficiebatur cum numero duorū vel trium testiū:quia de eo iure in ore duo rum vel trium stabat omne uerbum.l.ubi nu

mentus.ff.de testi. Recipit numerum septē te-
stium de iure ciuili:ut instit.de testa. tradunt
etiam Doct.ibi:& sic fuit iunctum ius ciuile
cum iuregentium certe testamentū non po-
test tolli per principem qui est lex animata
in terris:& ratio est:quia cū ius ciuile sit vni-
tum cum iure gentium assumit naturam iu-
ris gentium que est irreuocabilis.§.sed hec
naturalia.insti.de iure natu.& de hoc est tex.
in.l.si testamentum iure factum.C.de testa.

¶Ex causa tamen potest imperator tollere testamentum,quantūuis sit de iure gentium, nam dominium quod est de iure gentium.l. ex hoc iure.ff.de iusti.& iure.ex causa imperator tollit:vt per Bar.& ibi Doct.in.l.fi.C.si contra ius uel util.publi.

¶Et ex causa imperator tollit equitatem naturalem:ut per Bar.in.l.nam natura.ff.de cō-ditio.indeb.& quod propter commune bonum recedatur a iure naturali.adduco nota. tex.in l.bonafides.ff.depositi. & hoc tenuit Pet.de anchara.in regula possessor.de regu. iuris.in sexto.

¶Ex quibus infertur ꝙ imperator non potest dispensare super his que sunt de iure gentium sine causa:& sic in imperatore derogando iuri gentium non presumitꝰ causa que res uidetur destruere communem regulam,tam legistarum q̄ canonistaꝝ qui dicunt ꝙ quando imperator tollit actum in eo presumitur

causa:ita dicunt Cyn.& Bal.in.l.rescripta.in iii.& iiii.q.& ibi relati Cano.C.de precibus imper.offeren:& est glo.singularis in.l.rele-gati.quam approbat ibi Barto.ff.de penis.tu pro concordia dicas aut sumus in his q̄ sunt de genere imperatoris:& in eis derogandis presumitur causa:& ita procedat quod dixit Cyn.& Barto.aut sumus in his que non sunt de genere imperatoris & requirur expressio cause:& hanc distinctionem comprobat late Iason in.d.l.si testamentum.& est de mente Bar.in.d.l.fin.si contra ius. ℭ Et hec omnia bene not.quia non sunt dicta hic per alios: Et sic sum expeditus cum laude Dei.

ℭ Que rep.fuit repetita anno 1537 in celeberrimo totius Italie Gymnasio Patauino.

ℭ Finis lecture dñi Caroli Guarnacie, super vtilissimo titulo de legatis primo.

Impressum Venetiis per Stephanum Sabieñ. Anno Domini M D XXXVIII. mense Noue-bris.

A

am Guido